

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

14^E JAARGANG

WOENSDAG 6 FEBRUARI 1929

No. 684

INHOUD.

	Blz.
DE ZIEKTEWET door <i>Dr. E. B. F. F. Baron Wittert van Hoogland</i>	124
De Amerikaanse Tariefwet door <i>Mr. E. H. von Baumhauer</i>	126
De Stabilisatie in Bulgarije door <i>Mr. Dr. J. van Walbré de Bordes</i>	127
Twintig jaren Staatsschuldboekjes door <i>Mr. J. H. Groen</i>	129
De Vrachtenmarkt gedurende de tweede helft van 1928 door <i>C. Vermey</i>	132
Overzicht van de Nederlandsche Theemarkt in 1928..	133
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De Reorganisatie van de Katoenindustrie door <i>F. W. Forge</i>	134
AANTEKENINGEN:	
Provinciale en gemeenteteelingen	136
INGEZONDEN STUKKEN:	
Stabilisatie van het prijsniveau	138
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	139-146
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.*

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moreasco; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbuis; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.*

Assistent-Redacteur: *H. M. H. A. van der Valk.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam*
Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.* Postchèque- en girorekening No. 6729.

4 FEBRUARI 1929.

De maandswisseling was ditmaal zeer kalm. Alleen callgeld was goed gevraagd en steeg van 2¼ tot 3¼ à 4 pCt. De lichte stijging in de andere geldkoersen van de vorige week was echter blijkbaar ruim voldoende geweest, en op den laatsten werd voor prolongatie weder 4 pCt. genoteerd en waren wissels voor 4¹/₁₆ pCt. en zelfs ook voor 4 pCt. onder te brengen. Callgeld bleef gevraagd en noteerde 4 à 4¼ pCt.

* * *

Op den weekstaat van De Ned. Bank geeft de post binnenlandsche wissels, ondanks de maandswisseling, een verderen teruggang te zien, ditmaal ten bedrage van nagenoeg f 3 miljoen. De beleeningen vertoonen een vermeerdering van f 10,7 miljoen. Het tegoed van het Rijk, dat de vorige weekstaat had aan te wijzen, maakte plaats voor een debetsaldo van de schatkist, ten bedrage van f 8,4 miljoen.

De goudvoorraad der Bank bleef weder vrijwel on-

veranderd. De zilvervoorraad verminderde met f 400.000. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen onder het actief klommen resp. met f 2,4 miljoen en f 1,7 miljoen.

De biljettencirculatie steeg met f 25,4 miljoen. De rekening-courant-saldi van anderen blijken met f 700.000 te zijn vermeerderd. Het beschikbaar metaal-saldo liep met f 8,2 miljoen terug. Het dekkingspercentage bedraagt 54.

* * *

De wisselmarkt was deze week verrassend. De Nederlandsche Bank gaf geen Dollars meer af op circa 2,4945 en daar ook goudverschepping niet kon baten, wegens vrachtprijzen voor directe verzending, gebrek aan snelle booten gedurende den winter en de onzekerheid in het vliegpostverkeer, steeg de koers in enkele uren tot 2,4968. Ook de overige wissels waren vast. Londen steeg o.a. van 12,09¹¹/₁₆ tot 12,10%. Alleen Spanje was flauw en zorgde voor de tweede verrassing. Berichten over een opstand, gevoegd bij het plotseling stopzetten van de regelingsaan- en verkoopen te Madrid, deed den koers in enkele uren van 40,73½ tot 39,70 dalen. Den volgenden dag werd voor 39,40 afgedaan, waarna een verbetering tot 39,87½ intrad. Nieuwe berichten over onlusten op gisteren veroorzaakten een nieuwe daling, zoodat voor 38,40 werd afgedaan. Na een stijging tot 38,70 was het slot weder flauw op 38,40.

LONDEN, 4 FEBRUARI 1929.

Niettegenstaande het einde van de maand, was de geldmarkt kalm en betrekkelijk gemakkelijk. Op 1 en 2 Februari kwam het restant der betaling van War Bonds en Treasury Bonds door het Gouvernement ter beschikking van de markt en maakte het aanbod van geld zeer overvloedig.

De week beëindigde met eene noteering van 4¼—⁵/₁₆ voor prima bankaccepten, terwijl kort papier voor lagere prijzen door de banken werd opgekocht. Schatkistpromessen werden Vrijdag eveneens lager toegevoezen (iets boven 4¼ pCt.).

Dollars blijven nog zeer duur, 4,84¼—⁷/₈, zoodat verdere goudverscheppingen naar New York deze week wel niet kunnen uitblijven.

En bericht uit New York, waar de Gouverneur van de Bank van Engeland op het oogenblik vertoeft, vermeldt, dat hij arrangementen heeft getroffen met de Federal Reserve Bank om verdere gouduitvoeren van Londen naar New York te voorkomen. Het zal interessant zijn te vernemen, waaruit die arrangementen zullen bestaan, die dan toch een verhoogd niveau van den dollarkoers hier met zich zullen moeten medebrengen. Zoolang echter geld tot remuneratieve prijzen in New York te plaatsen is, zal het moeilijk blijken te zijn om den koers boven het goudpunt te brengen.

Zoodra geld in New York goedkoop wordt, zal de prijs van Dollars van zelf, geholpen door het feit dat het seizoen voor de aankopen van producten ten einde begint te loopen, goedkoop worden.

DE ZIEKTEWET.

In de laatste maand van het vorig jaar verscheen het eind-verslag omtrent het door Minister Slotemaker de Bruine ingediende wetsontwerp tot wijziging van de Ziektewet. Dit ontwerp is dus thans gereed voor openbare behandeling in de Tweede Kamer der Staten-Generaal en aangenomen mag worden, dat deze behandeling zal plaats vinden als de Tweede Kamer in Februari van dit jaar wederom zal bijeenkomen. Indien deze behandeling vlot van stapel loopt, mag worden verwacht, dat het ontwerp ook nog in het lopende zittingsjaar door de Eerste Kamer zal worden behandeld en dat dus de kans bestaat, dat de huidige Minister van Arbeid het wetsontwerp in het Staatsblad als wet zal zien opgenomen. Op zichzelf is dit reeds een belangrijk ding. Hem zal dan gelukt zijn, wat noch Minister Treub, noch Minister Aalberse konden bereiken. Hun ontwerpen toch brachten het niet verder dan tot de Tweede Kamer. De toekomst zal echter moeten leeren, of dit veel verschil maakt, m.a.w. of het ontwerp, ook als het wet wordt, tot uitvoering zal komen.

De Chef der Afdeling Arbeidersverzekering bij het Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid, de heer Mr. Groeneveld, is te dezen aanzien zeer optimistisch en acht het, blijkens een artikel in de Telegraaf, zelfs niet uitgesloten, dat de inwerkingtreding nog in dit jaar zal geschieden. Ik help het hem wenschen. Mij heeft de geschiedenis van de Wet Talma echter geleerd, dat al te groot optimisme te dezen aanzien ongemotiveerd is. Ik vrees, dat, al gelukt het den heer Slotemaker de Bruine ook zijn ontwerp in het Staatsblad te krijgen, het uitgesloten is, dat de invoering nog onder het zittend Kabinet of zelfs in dit jaar zal kunnen plaats vinden. De voorbereiding van het ontelbaar aantal Algemeene Maatregelen, welke tot stand moeten komen, alvorens de wet in werking kan treden, zijn hiervoor naar mijn meening een onoverkomelijk beletsel. Maar er is nog een ander beletsel voor een spoedige inwerkingtreding van de Ziektewet. Art. 43 van het ontwerp Ziektewet bepaalt, dat den verzekerde geen ziekengeld toekomt, indien hij niet is ingeschreven bij een overeenkomstig de Ziekenfondswet toegelaten Ziekenfonds. Dit is ook volkomen begrijpelijk. Ziektewet en Ziekenfondswet behooren bij elkaar. Eigenlijk ware het nog veel juister geweest, indien in dezelfde wet geregeld waren de geneeskundige behandeling en de ziekengelduitkeering. Ik heb dan ook vroeger in de Kamer er reeds op aangedrongen in deze leemte van de wet Talma te voorzien en laatstelijk in het nummer van 27 Juli 1927 dezer Berichten heb ik mij veroorloofd, naar aanleiding van het met aanzienlijke meerderheid aangenomen Ontwerp-Verdrag op de Internationale Arbeidsconferentie te Genève, den Minister in overweging te geven de genees- en heelkundige behandeling in zijn ontwerp op te nemen naast de ziekengelduitkeering.

De Minister heeft dit niet gedaan, maar wel is hij, evenals Talma, ervan overtuigd, dat zonder Ziekenfondswet de Ziektewet niet uitvoerbaar is. Daarom vraag ik mij af of er wel reden is om optimistisch te zijn ten aanzien van een spoedige invoering der Ziektewet, waar van een openbare behandeling der Ziekenfondswet voorloopig geen sprake is.

Intusschen schijnt thans de behandeling in de Tweede Kamer van het nieuwe ontwerp Slotemaker de Bruine te naderen. Daarom wil ik mij veroorloven enkele opmerkingen te maken over het ontwerp, zooals dit thans is gewijzigd.

In de eerste plaats moet dan worden geconstateerd, dat bij vergelijking van het huidige voorstel met het voor-ontwerp van wet, heel wat verschil blijkt. En wel vooral ten aanzien van:

- 1o. den kring der verzekerden;
- 2o. de uitvoeringsorganen.

Een mede niet onbelangrijk verschilpunt is het percentage van de uitkeering. Dit toch wordt van 70 pCt.

van het dagloon gebracht op 80 pCt. Natuurlijk zal hiervan het gevolg zijn, dat de premie aanzienlijk hooger zal worden dan aanvankelijk werd geraamd. Ook ten aanzien van de Ongevallenwetpremie zal deze verhoging van invloed zijn, omdat ook voor uitkeering bij ongevallen het percentage van 70 pCt. op 80 pCt. zal worden gebracht. Afgewacht zal moeten worden of hierdoor het gevaar voor simulatie en aggraviatie niet zal stijgen. Echter werd in het bekende plan Posthuma-Kupers reeds voorgesteld een uitkeering van 80 pCt., zoodat men dus in die kringen dit gevaar niet overwegend acht. Voor de uitvoering zal dit punt geen, althans weinig, verschil opleveren. Misschien een iets strengere controle.

Van meer belang acht ik de wijziging ten aanzien van den kring der verzekerden. Zooals bekend, zijn de bepalingen, wie als arbeider in den zin der wet zijn te beschouwen, in de onderscheidene verzekeringswetten verschillend. Herhaaldelijk is van alle zijden er op aangedrongen om hierin eenheid te brengen. Minister Treub bepaalde in zijn ontwerp-Ziektewet, dat arbeider is, ieder, die in den zin der Invaliditeitswet arbeider is, wilde dus eenheid bereiken door samenkoppeling van de Ziektewet aan de Invaliditeitswet. Minister Aalberse wilde samenvoeging van de Ziektewet en de Ongevallenwet. Het aanvankelijk Ontwerp van Minister Slotemaker sloot zich meer aan bij de Invaliditeitswet, door de bepaling, dat arbeider is, ieder die in loondienst arbeid verricht, een definitie, welke nagenoeg overeenkomt met die uit de Invaliditeitswet. Het gewijzigde ontwerp keert echter wederom terug tot de bepaling uit de wet Talma, dat onder arbeider in den zin der wet wordt verstaan, de arbeider, die in dienst van een onderneming werkzaam is. Hierdoor wordt dus wederom meer verband geschapen met de Ongevallenwet. Het gevolg hiervan is, dat het z.g.n. huispersoneel, zooals dienstboden, werksters, naaisters, enz. en het personeel in dienst van personen, die zoogenaamde vrije beroepen uitoefenen, als notarissen, advocaten, accountants, enz., welke arbeidersgroepen de Minister aanvankelijk wel in de verzekering wilde opnemen, thans worden uitgesloten.

De Minister motiveert deze verandering als volgt:

„De overweging van de bezwaren, ontwikkeld tegen de voorgestelde uitbreiding van den kring der personen, die onder de werking van de wet zullen vallen, heeft ondergeteekende ertoe geleid om terug te nemen het voorstel om ook personen, niet werkzaam in eene onderneming, onder de verzekering te brengen. De huisdienstboden en in het algemeen de arbeiders, die in dienst worden genomen voor persoonlijke diensten (naaisters, werkvrouwen en dergelijke) zullen derhalve — evenals de bestaande Ziektewet bepaalt — buiten de verzekering blijven. Tot dat besluit is ondergeteekende gekomen vooral op grond van deze overweging, dat, waar het hier geldt de invoering van eene nieuwe verzekering, er voor te zeggen valt, aan te vangen met de verzekering der arbeiders, die in het bedrijfsleven eene plaats hebben gevonden.”

De bezwaren, waarover hier gesproken wordt, omvatten alleen de bewering in het Voorloopig Verslag, dat de regeling in de artt. 1638c. en 1638g. van het Burgerlijk Wetboek voor de huisdienstboden de voorkeur verdient, boven die in het onderhavige wetsontwerp.

Geheel consequent acht ik het besluit van den Minister niet, waar de Minister de voorziening geregeld bij collectief contract niet heeft willen aanvaarden. Acht Zijne Excellentie de nakoming van de verplichting uit het B. W. zooveel zekerder dan die uit de collectieve arbeidsovereenkomst? Wie bijna dagelijks in de practijk kennis maakt met de naleving van de bepaling uit het B. W. zal dit niet voetstoots toegeven. Voor de dienstboden acht ik deze wijziging dan ook geen verbetering, terwijl naaisters, werksters, enz. van de Ziekteverzekering uitgesloten blijven.

De losse arbeiders, voor zoover zij in een onderneming werkzaam zijn, zullen wel verzekerd zijn. In de

Wet-Talma kwamen zij niet voor, omdat Talma de wet te hunnen opzichte onuitvoerbaar achtte. Minister Slotemaker de Bruine neemt ze wel op, maar... hij omzeilt de moeilijkheid door in art. 19 van zijn ontwerp te bepalen, dat later bij Algemeenen Maatregel van Bestuur te hunnen aanzien een regeling zal gemaakt worden. Maar daardoor is de zaak niet opgelost. Talma erkende openlijk die regeling niet tot stand te kunnen brengen; er is dus wel eenige twijfel geoorloofd of die algemeene maatregel er ooit komen zal. Maar waarom dan in de wet deze verwachting gewekt?

Van groot belang zijn voorts de wijzigingen, welke het wetsontwerp heeft ondergaan ten opzichte van de uitvoeringsorganen. In het Voorontwerp van wet werden een vijftal genoemd, n.l.,

- 1o. Raden van Arbeid;
- 2o. bijzondere ziekenkassen;
- 3o. ondernemingsziekenkassen;
- 4o. bedrijfsverenigingen;
- 5o. regelingen bij collectieve overeenkomsten.

Bij het eerste wetsontwerp Slotemaker de Bruine verviel reeds de laatste wijze van voorziening. Thans zijn ook de bijzondere ziekenkassen en de ondernemingsziekenkassen gesneuveld en blijven dus over de Raden van Arbeid en de bedrijfsverenigingen, of wellicht is het beter te zeggen de bedrijfsverenigingen en de Raden van Arbeid. Ook in dit opzicht sluit het wetsontwerp-Slotemaker de Bruine zich meer aan bij het ontwerp-Aalberse. Ten aanzien van de ondernemingsziekenkassen zal deze wijziging wel niet van dien aard zijn, dat zij zullen verdwijnen. De Minister zelf verwacht, dat zij als afdelingskassen van een bedrijfsvereniging vrijwel haar zelfde werkzaamheden zullen kunnen blijven verrichten. Voor de bijzondere ziekenkassen zullen de gevolgen ernstiger zijn. De Minister wijst op de mogelijkheid, dat deze organen werkzaam kunnen blijven als verzekeringsorganen voor dienstboden en arbeiders, die buiten ondernemingen werkzaam zijn. Maar ik betwijfel sterk of deze lichamen daaruit voldoende levenssappen zullen kunnen putten om het afsterven, hetzij langzaam of vlug, te voorkomen. De andere mogelijkheid, waarop de Minister wijst, n.l., dat zij dienstbaar zullen kunnen worden gemaakt voor een aanvullende verzekering op de ziekengelduitkeering van 70 pCt. van het dagloon, wordt naar het mij voorkomt, door de verhooging van de uitkeering van 70 pCt. op 80 pCt. van het dagloon, al zeer gering. Ik voorzie dan ook, dat, als deze regeling tot stand komt, de bijzondere kassen daarvan het slachtoffer zullen worden. Alsdan zullen, onder de leuze, dat ruimte moet worden gemaakt voor de organen, die uit de maatschappij zelf zijn opgekomen, de instellingen, welke daaraan inderdaad voldoen, om hals gebracht worden, terwijl onder diezelfde leuze de verzekering zal worden opgedragen aan organen, welke kunstmatig in het leven worden geroepen. Wel mag de Minister zeggen, dat het loslaten der bijzondere kassen niet gemakkelijk voor hem is geweest. Bij de voldoening, welke hij ongetwijfeld zal hebben, als het Ontwerp het Staatsblad bereikt, zal toch de gedachte, dat daardoor een einde is gemaakt aan instellingen, welke naar zijn eigen verklaring op het gebied der ziekengeldverzekering nuttig werk hebben verricht, een wrange nasmaak achterlaten.

Niet ontkend kan evenwel worden, dat de uitvoering van de verzekering door de wijziging zeer zal worden vereenvoudigd en dat de verbroekeling en verwarring veel geringer zal zijn. Evenals bij de Land- en Tuinbouwongevallenverzekering zal de practijk nu wel aldus worden, dat de bedrijfsverenigingen als regel de ziekengeldverzekering zullen uitvoeren, terwijl de kassen van de Raden van Arbeid daarbij zullen optreden als dragers van de risico's, welke de bedrijfsverenigingen niet prefereeren.

Hierin is nu, naar het mij voorkomt, een der zwakke punten van het ontwerp gelegen. Immers het kan niet anders of de premies van deze kassen zullen hoog

moeten worden, hooger dan die van de Bedrijfsverenigingen, terwijl het innen der premies moeilijker zal zijn. Ik voorzie dan ook, dat het resultaat zal zijn „tekorten”. In het Voorloopig Verslag werd hierop door sommige leden gewezen. Het antwoord van den Minister komt mij uitermate zwak voor. Dit antwoord luidt als volgt:

„Ondergeteekende deelt niet de door sommige leden geuite vrees voor al te hooge kosten, in het bijzonder voor de verzekeringen, waarvan de ziekenkassen van de Raden van Arbeid het risico dragen. Indien later mocht blijken van een sterk ophoopen van slechte risico's bij de Raden van Arbeid, zal een voorziening moeten worden getroffen.

De Raden van Arbeid zullen uiteraard administratiekosten hebben te maken voor de inning der aan hunne ziekenkassen verschuldigde premien. Waarom die kosten, in eene regeling als thans voorgesteld, abnormaal hoog zouden moeten zijn, gelijk door de hier aan het woord zijnde leden blijkbaar wordt gemeend, is ondergeteekende niet duidelijk.”

Hieruit blijkt, dat de Minister de vrees, dat de ziekenkassen van de Raden van Arbeid de vergaarbakken van de slechte risico's zullen worden, niet deelt. Maar de gronden, waarop deze optimistische meening is gebaseerd, worden niet genoemd. Verwacht toch mag worden, dat de grootere en kapitaalkrachtige bedrijven, waaronder er vele zijn, die scherp letten op den gezondheidstoestand der in dienst te nemen arbeiders, dikwijls zelfs dit eerst doen na medische controle, tot een bedrijfsvereniging zullen toetreden. Voor de Ziekenkassen van de Raden van Arbeid blijven dan vanzelf over de minder gunstige ondernemingen.

Ietwat naïef is de mededeeling, dat niet duidelijk zou zijn, waarom de kosten verbonden aan de inning der premien, verschuldigd aan de ziekenkassen der Raden van Arbeid, abnormaal hoog zouden zijn. Het is toch zonder meer duidelijk, dat het innen der premien bij grootere kapitaalkrachtige ondernemingen vrij wat gemakkelijker zal gaan, dan bij kleine economisch zwakke werkgevers. Voorts zegt de Minister, dat iedere Raad van Arbeid bekend is met de binnen zijn ambtsgebied wonende werkgevers en dat hij er ook mede bekend is, welke dezer werkgevers tot een bedrijfsvereniging zijn toegetreden, zoodat hem vanzelf ook bekend zijn de werkgevers, die bij zijn kas zijn aangesloten. Op zichzelf is dit natuurlijk volkomen juist. Maar niet minder juist is, dat de bekendheid met de binnen het ambtsgebied van een Raad van Arbeid wonende werkgevers slechts verkregen wordt door een voortdurende intensieve controle. En nu wordt omtrent deze controle in het Ontwerp niets gezegd. De bedrijfsverenigingen hebben bij deze controle geen belang, maar voor de Raden van Arbeid staat de quaestie juist andersom. Immers de arbeiders hebben bij ziekte recht op ziekengeld, ongeacht of de werkgever premie heeft betaald of niet.

Weliswaar is getracht tegen dit risico dekking te zoeken in de artikelen 32 en 33 van de Ziektewet, maar „waar niet is verliest de keizer zijn recht”. Ik voorzie, dat zulks maar al te dikwijls het geval zal zijn. Indien vast zou staan, dat de kassen van de Raden van Arbeid een behoorlijke portefeuille krijgen, dan behoefde de druk der slechte risico's niet zóó zwaar te wegen, dan zou er immers niet zo'n bezwaar tegen bestaan, dat zij ook deze risico's op zich nemen, integendeel, dan zou dit heel billijk zijn. Maar nu dit het geval niet is, dreigt de situatie aldus te worden, dat zij uitsluitend worden belast met risico's, welke, naar te voren te zeggen is, een débacle zullen veroorzaken. De ervaring met het Landbouw-Ongevallenfonds opgedaan, kan ten deze dienen als een baken in zee. En dan moge de Minister zeggen, dat, als later mocht blijken van een sterk ophoopen van slechte risico's bij de Raden van Arbeid, een voorziening zal moeten worden getroffen, maar is dit dan niet het dempen van de put als het kalf verdronken is? Te

hopen is dan ook, dat bij de behandeling in de Tweede Kamer een betere oplossing wordt gevonden.

Ik blijf het dan ook betreuren, dat de Minister de individuele inschrijving van alle verzekerden bij de Raden van Arbeid niet heeft gewild. Slechts dan zou een doeltreffende controle mogelijk zijn en dus een meer economische uitvoering gewaarborgd. Want zonder goede controle, geen goede uitvoering. De Minister beroept zich op het kosten-bezwaar. In mijn vorig artikel in deze Berichten van 14 December 1927 heb ik reeds aangetoond, dat deze kosten uiterst gering zouden zijn. De praktijk zal aantonen, dat het bedrag, dat verloren zal gaan aan niet te achterhalen premien, grooter zal zijn dan de kosten der door mij bedoelde controle.

Evenmin als de controle op de geregelde premiebetaling tot haar recht komt in het onderhavige wetsontwerp, is de geneeskundige controle geregeld. En toch is ook deze van het allergrootste belang voor een goede uitvoering van de wet. Om niet in herhaling te vervallen, verwijs ik naar mijn artikel van 27 Juli 1927, geschreven dus vóór het wetsontwerp ter tafel kwam en waaruit ik slechts deze vraag overneem: „Wie zal uitmaken, hoelang de ongeschiktheid tot werken duurt?”

WITTERT VAN HOOGLAND.

DE AMERIKAANSCH TARIEFWET.

De Tariff Commission bereidt verhoogingen voor binnen de grenzen van het bestaande tarief, als bijv. voor leer.

Eene commissie uit het Parlement verzamelt daarnaast thans bouwstoffen voor een verregaande wetswijziging ter verhooging van inkomende rechten op velerlei gebied en wel vooral ten bate der eigen landbouwproducten.

Immers het voorbereiden en indienen van wetsontwerpen is in de Vereenigde Staten geen directe taak der Regeering, maar behoort tot het domein van het parlement in Congress en Senate verdeeld, wiens leden alleen het recht van initiatief in zake wetgeving toekomt.

Deze „House Committee on Ways and Means” heeft daartoe „hearings” uitgeschreven op zoodanig korten termijn, dat slechts de Amerikaansche producent zich daarbij voldoende zal kunnen doen gelden, doch het standpunt van den exporteur uit den vreemde daartegenover niet tot zijn recht dreigt te komen. Te laat zal men nu betreuren, dat de herhaalde waarschuwingen reeds sinds 1926 te weinig werden opgevolgd om zich op afweer van protectionisme tijdig voor te bereiden, door onderlinge samenwerking van exporteurs op Amerika en contact met gelijk belanghebbenden en experts in Amerika.

Door deze hearings ziet het buitenland zich thans overvallen, nu inmiddels op 7 Januari jl. reeds met deze verhooren begonnen werd, zonder dat tot dusver kwam te blijken, dat er één ander Nederlandsch belang tijdig en paraat op de bres stond, dan de Lijmen en Gelatine Fabriek te Delft, wier energieke Directie bij de hearing van 9 Januari jl. wél prompt op het appél was.

Dierzijds werd er de aandacht op gevestigd, dat de productiekosten van gelatine in Amerika waren gebleken lager te zijn, dan elders en dus het tarief eer verlaagd dan verhoogd diende te worden. Dit vond aanstonds bevestiging van de zijde der National Association of Confectionery Manufacturers, die zich zelfs op het resultaat van eigen onderzoek in Holland vanwege de Tariff Commission kon beroepen.

Het was waarlijk niet overbodig daar een zoo wel gedocumenteerd wederwoord te doen hooren; immers nagenoeg alle overige 30 getuigen, die bovendien ieder als regel niet slechts voor zichzelf, maar voor vele vakbonden tegelijk opkwamen, bleken eensgezind — en klaarblijkelijk in een wel voorbereide onderlinge afspraak —, voor alle vetten en oliën juist altijd weer een uniforme heffing van 45 pCt. ad valorem te ver-

langen, zonder eenig onderscheid (als tot dusver) van specifieke en ad valorem rechten naar gelang van soort, doel of herkomst.

Slechts de vertegenwoordigers der zeepindustrie en van den Nationalen Bond van Stoomwasscherijen stonden aan de zijde van enkele importeurs.

De zeepindustrie verklaarde de kwaliteit zonder import niet op peil te kunnen houden, als bijv. van coconut-oil, die voor 100 pCt. van de eigen Philipijnen komt en daar reeds zijn maximum-productie mogelijkheid heeft bereikt, terwijl deze in de Staten zelf niet wordt geproduceerd. Zij calculeerde eene verhooging met 50 pCt. van den detailprijs en toonde voorts aan, dat de binnenlandsche vraag toch al achteruitging.

Dierzijds vroeg men de oneetbare of oneetbaar gemaakte vetten en oliën buiten die uniforme verhooging te houden, omdat anders het doel den farmers te steunen zou worden voorbijgeschoten. Zeep en bewassing wordt dan onnoodig duur voor hen en slechts de geïmporteerde eetbare vetten en oliën zijn de concurrenten van de eigen farm-productie.

De laatste vetten van eigen productie worden trouwens door de stijgende consumptie ten gevolge van de stijgende bevolking en welstand volledig geabsorbeerd.

Daartegen werd algemeen aangevoerd, dat eetbare en oneetbare vetten niet zijn te scheiden en specifieke rechten voor elk bijzonder artikel niet doeltreffend zijn, wjl alles door elkaar wordt gebruikt. Katoenzaad-olie wordt bijv. voor beide doeleinden benut en lijnolie wordt in Europa ook reeds gebezigd bij de margarine-industrie, waarvoor ook coconut oil steeds meer wordt benut, wat ten onrechte toch bij de oneetbare vetten is ingedeeld.

Kleine prijsverschillen bepalen het gebruik van beide groepen door elkaar voor bijkans elk doel en daarom moeten allen over een kam geschoren, met één hoog uniform-tarief, opdat de voorkeur worde gegeven aan die van alle denkbare grondstoffen, die de eigen farmer wél kan produceren. Verruiming van afzetmogelijkheden, zou het export surplus verminderen, dat nu op de wereldmarkt is aangewezen en daar zonder kunstmatigen tariefmuur wél aan de wetten van vraag en aanbod moet voldoen.

Waren er al te weinig directe verdedigers van onzen export, indirect vond deze soms wel steun, waar dit met belangen van andere Amerikaansche industrieën strookte.

Zoo vond bijv. Caseïne, een product, waarvan Nederland wel voor geen groot bedrag, maar toch nog voor ruim 1½ ton in 1928 naar Amerika exporteerde, zijn verdediger in de chemische industrie, die zulks benut voor chemicaliën, benodigd in de papier-industrie.

Dierzijds voerde men aan het verschil in natuurlijke samenstelling door grooter „viscosity” ten gevolge van langere beweiding van het vee, alsook weder dat de farmers als groote consumenten van de eindproducten, waarin caseïne een rol speelt, meer nadeel dan voordeel van eene verhooging zouden hebben.

De organisaties van olieslaggers vroegen meestal ook 45 pCt. voor alle olie. De vlaszaad-olieslaggers vroegen echter een specifiek recht, verhoogd van 3,3 tot 3,75 per lb. (28½ cts. per gallon) voor lijnolie. Algemeen was weer de wensch naar compenseerende lage rechten voor alle soorten zaad en boonen, waaruit de diverse soorten olie worden geslagen. Ook fabrikaten, waarin olie is verwerkt, wenschte men voor het oliebestanddeel met 45 pCt. te treffen.

De Texas Cottonseed-Crushers Association calculeerde, dat de verhooging den Amerikaanschen farmer eene stijging van \$ 10,— per ton katoenzaad zou opleveren, bij eenen huidige prijs van \$ 35,— tot \$ 40,—.

De U. S. Fisheries Association rekende uit, dat de eigen industrie dan voor ½ de behoefte aan kabeljauwlever oil kon dekken, maar vergat daarbij het

nadeel te noemen, dat niet minder dan $\frac{2}{3}$ toch nog moet worden ingevoerd en de buitenlandsche concurrentie dus op lange na niet wordt uitgeschakeld.

Het voornaamste resultaat zou dan zijn, dat het publiek de dupe wordt voor de volle $\frac{2}{3}$ om $\frac{1}{3}$ der productie een zoete winst in den schoot te kunnen werpen.

Wel duidelijk bleek bij deze hearing, dat aan de organisatie en het onderling contact der Amerikaanse industrie een voorbeeld kan worden genomen, maar dat het belang van den ongeorganiseerden Amerikaanschen consument nog meer in het gedrang kwam dan van de vreemde industrie.

Dit kwam vooral zoo scherp uit door de uitlatingen van de olieslagers, wien het onverschillig bleek of zij hun grondstof goedkoop of duur inkochten, daar zij zich meer beschouwden als verwerkende industrie in loonarbeid en het publiek toch het gelag moest betalen.

Slechts één stem ging op voor het publiek, van de zijde van een parlementair commissielid, toen men zoover ging om protectie van smeervetten te verdedigen, omdat de vervaardiging van dit afvalproduct vooral ten doel had de fabriekslucht te zuiveren.

De volksvertegenwoordiger van Texas voegde dien protectionist toen lachend toe, dat dit de eerste keer was, dat hij iemand om eene heffing hoorde vragen, puur in het belang van de openbare gezondheid en ten gerieve van het publiek.

Wat dat gerief het publiek werkelijk waard is, bleek uit de berekening, dat alleen al voor zeep voor de wasch de kosten met \$ 135 miljoen per jaar zouden stijgen.

Het recht van slechts $\frac{1}{2}$ ct. op zoethoutwortel sinds 1922 geheven, bleek der tabaks- en andere industrie en aan het publiek al reeds op een totaal van bijkans 2 milliard dollar zijn komen te staan. En dat hoewel daarvan geen eigen productie bestaat en zelfs aanmaak van surrogaten mislukte.

Nog schijnt het niet te laat de oogen van dit publiek te openen, den natuurlijke bondgenoot van concurrerende vreemden import en den eigen Amerikaanschen internationalen handel, die veel te goed weet, dat eigen export zonder ruil en wereldhandel niet bestaanbaar is.

Één Kamer van Koophandel en één landbouwconsulent in Amerika, hoe actief beide ook zijn, kunnen dat werk alleen niet af, evenzeer als één zwaluw nog geen zomer maakt. Ook Canada houdt reeds hearings ter tariefwijziging, die mede eenige aandacht verdienen, al zijn ze weinig omvangrijk.

Wel wordt op spoedige afdoening van deze tariefsverhooring in Amerika aangedrongen door het houden van een extra sessie vóór het zomerreces, maar eerst na afloop dier hearings en dus eerst in Maart, kan met het opstellen van dit stellig niet eenvoudig wetsontwerp van wijzigingen worden begonnen.

Al verwacht schrijver veel meer uitstel — mede doordat de tariefwensen verre uitgaan boven die artikelen, die den landbouw kunnen steunen, — zoo is volgens meer bevoegden toch vóór Juli aanvaarding in beide huizen zeker niet te wachten. Aldus oordeelde een bekend douane advocaat die ten deze onlangs tot dezelfde conclusie bleek te zijn gekomen, als de voorvechters voor spoed, de Republican Senator Jones en de onafhankelijke, doch zeer invloedrijke Senator Borah. Om de stemmen van de op zes miljoen geschatte farmers-gezinnen te winnen, zegde Hoover's platform dezen immers twee dingen toe, waarvan de spoedige vervulling nu politiek noodzakelijk schijnt, nl. steun voor het export surplus van den graanoogst en verhooring van invoerrechten, die den Amerikaanschen landbouwstand ten goede komen.

Waar een betere vorm van steun ten aanzien van het graansurplus niet gemakkelijk zal zijn te vinden, sinds President Coolidge zijn veto tegen de McNary Haugen-bill uitsprak, wordt de vervulling van tariefwensen te meer urgent. Senator Jones wil zelfs

spoedshalve het eene onderwerp weldra in het Congres doen behandelen en het andere gelijktijdig in den Senaat en dan vice versa in het andere Huis.

Waar ook de democraten op zomerreces wenschen te gaan, hoopt hij zoo der oppositie spoediger den mond te kunnen snoeren, dan wanneer de tariefsverhooring eerst in de gewone najaarszitting in behandeling zou komen. De ook door hem erkende „disturbance” in den handel door de hangende tariefsbedreiging, hoopt hij tevens aldus te bekorten. Het mag betwijfeld worden of hem dit alles zal gelukken, want er staat wel wat al te veel op het program. Wij doen ter orientatie slechts een greep uit de vele artikelen, die men den toegang nog meer wil bemoeilijken; dus alle vetten en oliën, alsook coprah, melkproducten, lijnkoeken, tapioca, sago, aardappelmeel en Argentijsche maïs (die nu vrij zijn), om hen de plaats te doen ruimen voor eigen maïsstijfel; alcohol, omdat deze ook uit eigen landbouwproducten kan worden vervaardigd. Speciaal interessant voor een land met zooveel anti-trustwetten is bijv. potassium nitraat, dat men van $\frac{1}{2}$ ct. liefst op $5\frac{1}{2}$ ct. of het elfvoud wil brengen om de eenige fabriek, die Amerika ondanks zijn 100 miljoen inwoners vroeger telde, weder te kunnen heropenen en om die aldus een enorme monopoliewinst te verschaffen! Sodium phosphate van $\frac{1}{2}$ ct. op 1 ct. per lb.

Daartegen werd anderzijds aangevoerd, dat de consumptie toch al voor 90 pCt. door eigen productie wordt gedekt en die verhooring dus onnoodig is en de kosten van de toch al niet zeer floreerende textielindustrie nog maar meer zou verzwaren.

Zout van 7 op 10 ct. om het verschil in transportkosten goed te maken, dus niet eens in kostprijs, wat de basis van de vigeerende tariefwet vormt.

Weer een ander vroeg om verhooring van hars op geen anderen grond, dan dat zijn patent onlangs afliep. Hij wilde ook al vast eene heffing op een preparaat van een concurrent om zich bij voorbaat te dekken voor concurrentie tegen zijn eigen preparaat als dat te zijner tijd het privilege van een patent zou gaan derven.

Een groot aantal andere chemicaliën moet het mede ontgelden, behalve die den boer goedkope bemesting moeten verschaffen en waarvan zelfs afschaffing van elke heffing wordt verlangd.

Een en ander ontleende ik aan de verslagen van de hearings omtrent de eerste rubriek. Over verdere verslagen beschik ik nog niet. Inmiddels werd nog een extra rubriek speciaal aan landbouwproducten gewijd. Ook aardewerk en glaswerk, metaalwaren, hout, suiker c.s. en tabak kregen reeds hun heurt; alcohol en dranken volgen, dan katoen, vlas, hennep, jute; daarop wol, zijde en papier, telkens met alle fabriekaten daaruit, terwijl ten slotte eind Februari aan diverse onderwerpen wordt gewijd.

Men wil geen overhaasting om alles zonder verwarving in goed onderling verband te brengen; alle reden dus vóór schrijvers prognose, dat het wel langer zal duren dan Juli e.k. vóór ieder in Amerika is tevreden gesteld.

Of men daarbuiten ooit tevreden zal zijn, valt nog sterker te betwijfelen.

Mr. E. H. VON BAUMHAUER.

DE STABILISATIE IN BULGARIJĒ.¹⁾

Door het aannemen van de Stabilisatiewet in de Sobranje op 22 November l.l. en de uitgifte van de Stabilisatieleening heeft de stabilisatie in BulgarijĒ definitief haar beslag gekregen: het ruilmiddel is wettelijk in een vaste verhouding tot het goud gebracht en de circulatiebank is zoodanig versterkt, dat zij den koers van de leva stabiel zal kunnen houden.

¹⁾ Zie eveneens in dit verband E.-S. B. van 4 April jl. (De Maartzitting van het Financieele Comité van den Volkenbond), 4 Juli jl. (De Junizitting van het Financieele Comité van den Volkenbond) en 1 Aug. jl. (Het Economisch en Financieel Herstel van BulgarijĒ).

Technisch komt de stabilisatie in Bulgarij overeen met soortgelijke maatregelen in andere landen, welke zonder uitzondering in groote trekken het in 1922, in Oostenrijk door den Volkenbond gegeven voorbeeld gevolgd hebben. De verschillen zijn grootendeels het gevolg van bijkomstige omstandigheden.

Na eerst in den tweeden Balkanoorlog, het onder-spit gedolven te hebben, is Bulgarij verpletterd uit den grooten oorlog te voorschijn gekomen. De staatsfinanciën waren volkomen gedesorganiseerd en de eerste jaren na den oorlog brachten geen verbetering. De staatsuitgaven konden alleen gefinancierd worden door een doorlopend beroep op de circulatiebank. Het volgende staatje betreffende de Nationale Bank spreekt in dit opzicht boekdeelen:

Jaar	Circulatie in miljoenen levas	Staatsschuld	Wisselportefeuille
1912	161	8	51
1913	189	143	41
1914	227	155	40
1915	370	147	35
1916	834	261	29
1917	1493	621	24
1918	2299	881	21
1919	2853	1771	17
1920	3354	2964	15
1921	3615	3702	33
1922	3886	3797	62

De dekking der circulatie bestond aan het einde van den oorlog voornamelijk uit deposito's in marken bij Deutsche banken, afkomstig uit oorlogs-credieten van de Deutsche aan de Bulgaarsche regeering. Aan het einde van den oorlog werden deze deposito's door de Deutsche regeering geblokkeerd en toen zij in 1923 werden vrijgegeven, was de mark waardeloos geworden en had de Nationale Bank haar voornaamste reserves verloren.

Onder dergelijke omstandigheden kon een voortdurende daling van de waarde van de leva in binnen- en buitenland, met alle bekende funeste gevolgen, niet uitblijven.

Een eerste poging om de staatsfinanciën in betere banen te leiden werd in 1922 gedaan door de Intergeallieerde Commissie (een te Sofia gevestigde afdeling van de Parijsche Commissie van Herstel). Op aandrang van deze Commissie werd op 30 Juni 1922 een wet aangenomen, waarbij maxima voor de schuld van den Staat aan de Nationale Bank en voor de biljetten-circulatie werden vastgesteld.

Dit jaar 1922 was het keerpunt; sindsdien werden het Ministerie van Financiën en de Nationale Bank langzamerhand den toestand meester. De begroting werd min of meer in evenwicht gebracht en de wisselkoers gestabiliseerd (sinds 1924 op 139 leva voor één dollar). De toestand bleef echter zeer precair. Met name was de Nationale Bank niet sterk genoeg om den wisselkoers met succes tegen een flinken aanval te verdedigen.

Inmiddels was op 21 Maart 1923 een Protocol betreffende de Herstelschulden geteekend. Het vredesverdrag had aan Bulgarij een herstelschuld van 2¼ milliard goudfranken opgelegd, te betalen in 37 annuïteiten van 134 miljoen (dit laatste bedrag komt overeen met twee derde van de vooroorlogsche begroting). Het was duidelijk, dat dergelijke sommen Bulgarij's betalingscapaciteit ver te boven gingen. Het Protocol van 21 Maart 1923 stelde vast, dat in plaats daarvan de jaarlijksche betalingen van Bulgarij geleidelijk zouden stijgen van 5 miljoen goudfranken in 1923/24 tot ruim 43 miljoen goudfranken per jaar gedurende de periode 1934/35 tot 1982/83. Hoewel deze voorwaarden reeds aanmerkelijk minder zwaar waren, dan die welke in het Vredesverdrag waren vastgesteld, krijgt men den indruk, dat Bulgarij in 1923 niet zeer gelukkig onderhandeld heeft. Immers, toen dit Protocol geteekend werd, was Oostenrijk reeds voor 20 jaar van alle herstelbetalingen bevrijd, en waren de onderhandelingen met Duitschland over het Dawesplan begonnen. Nog geen jaar later werden

de Hongaarsche herstelbetalingen gedurende de eerste twintig jaar beperkt tot een bedrag van gemiddeld 10 miljoen goudkronen per jaar. Wellicht is de verklaring deze, dat de Bulgaarsche premier Stambolijski, welke niet lang na de teekening van het Protocol in 1923 verjaagd en vermoord werd, zich in het binnenland reeds zoo zwak voelde, dat hij coüte que coüte den steun der geallieerde mogendheden zocht.

Het vooruitzicht van deze groote herstelbetalingen was aanleiding voor het Financiële Comité van den Volkenbond, — toen het zich in 1926 over een Bulgaarsche vluchtelingenleening uit te spreken had — om er op aan te dringen, dat men voor Bulgarij een „transfer” regeling zou treffen, evenals voor Hongarij in verband met de financieele reconstructie en voor Duitschland in het Dawesplan geschied was. Zulks is geschied door een besluit van de Commissie van Herstel van 23 Juli 1926, waarbij aan de Bulgaarsche regeering het recht is toegekend in het belang van de stabiliteit van den wisselkoers geheele of gedeeltelijke opschorting van de herstelbetalingen te verzoeken. In dat geval zal een „Transfer Comité” ingesteld worden, dat de aankopen van buitenlandsche betaalmiddelen voor herstelbetalingen zal beperken tot dusdanige bedragen als geconverteerd kunnen worden zonder de stabiliteit van den Bulgaarschen wisselkoers in gevaar te brengen.

Een tweede maatregel op het gebied van de stabilisatie, welke in 1926 in verband met de vluchtelingenleening genomen werd, was een herziening van de statuten van de Nationale Bank. De ervaring van de volgende jaren heeft echter geleerd, dat deze eerste herziening onvoldoende was.

Einde 1927 wendde de Bulgaarsche regeering zich opnieuw wegens een leening tot den Volkenbond; ditmaal voor een stabilisatieleening. Zoowel de schatkist als de Nationale Bank waren in een slechten toestand. Het financieele jaar 1924/25 had een surplus van 548 miljoen leva opgeleverd. Gevolg: grootere uitgaven. Helaas was 1925/26 een crisisjaar, o.a. ten gevolge der scherpe daling in de prijzen van landbouwproducten en tabak. Resultaat: deficit van 741 miljoen. Ondanks scherpe bezuinigingsmaatregelen gaf 1926/27 nog een deficit van 393 miljoen. De achterstallige betalingen van de schatkist liepen zoo op, dat er begin 1927 een achterstand van vier maanden was, d.w.z. dat de Nationale Bank — welke de rol van Rijksbetaalmeester vervult — betalingsorders van den Minister van Financiën slechts vier maanden na de aanbidding betaalde).

De algemeene crisis, welke het land doormaakte, uitte zich ook in een ongunstige betalingsbalans; dit vond zijn weerslag in de reserve van de Nationale Bank, welke in 1925 en 1926 in totaal met 1305 miljoen levas verminderde.

Wel was 1927 in alle opzichten een beter jaar en konden zoowel de schatkist als de Bank zich belangrijk herstellen — het was echter onmogelijk hem met gewone middelen in een gezonden toestand te brengen.

Na een in Sofia ingesteld onderzoek kwam het Financiële Comité van den Volkenbond tot de conclusie, dat een bedrag van £ 1.500.000 noodig was voor de Nationale Bank en van £ 1.100.000 voor de Schatkist. Om echter schoonschip te maken werd besloten tevens de volgende bedragen door de stabilisatieleening te doen dekken:

£ 650.000 voor de Landbouwbank en de Centrale Coöperatieve Bank, twee staatsinstellingen, welke hun liquiditeit verloren hadden;

£ 1.250.000 voor uitgaven aan de spoorwegen, de zeehavens en het wegnnet;

£ 500.000 voor uitgaven in verband met de aardbevingen, welke in 1928 plaats vonden.

Zoodoende moest een totaal bedrag van £ 5.000.000 door de Stabilisatieleening worden opgebracht.

Reeds voor de uitgifte van de Stabilisatieleening, in October 1928, was deze achterstand ingehaald en werden alle betalingsorders geregeld betaald.

Het stabilisatieplan werd neergelegd in een Protocol van 10 Maart en in een „Acte additionnel” van 8 September 1928, welke beiden door den Raad van den Volkenbond goedgekeurd en door den Bulgaarschen Minister van Financiën geteekend werden.

In dit Protocol nam de Bulgaarsche Regeering verschillende verplichtingen op zich, o.a. om de begroting in evenwicht te brengen en te houden en om geen vlottende schuld te creëren boven een bedrag van 600 millioen levas, d.i. minder dan een tiende van de begroting.

Tegelijkertijd zijn ingrijpende wijzigingen aangebracht in de statuten van de Nationale Bank. Deze wijzigingen staan sterk onder invloed van de nieuwe statuten van de Bank van Griekenland, welke het Financiële Comité van den Volkenbond eenige maanden tevoren opgesteld had.¹⁾

Een van de nieuwe artikelen van de statuten (artikel 3) heeft in Bulgarije den „Gold-exchange” standaard ingevoerd: de Nationale Bank is verplicht bedragen (boven een zeker minimum) in deviezen van landen met gouden standaard tegen bepaalde koers in levas te koopen en te verkoopen.

In onmiddellijk verband hiermee staat de verplichting, welke de Bulgaarsche regeering in het Protocol op zich genomen heeft, om het Bulgaarsche ruilmiddel wettelijk te stabiliseeren op een bepaalde goudwaarde. Dit is uitgevoerd door de wet van 22 November 1928. Door deze wet is de sinds eenige jaren bestaande feitelijke stabilisatie in een wettelijke stabilisatie omgezet. De goudwaarde van de leva is vastgesteld op 92 leva = 1 gram goud, wat overeenkomt met den koers van den dollar gedurende de laatste jaren. De leva is verdeeld in 100 Stotinki.

Einde November 1928 is de stabilisatieleening uitgegeven en wel in de volgende landen:

Engeland	£ 1.500.000
Nederland	„ 200.000
Tsjecho-Slowakijë	„ 100.000
Vereenigde Staten	\$ 9.000.000
België	„ 1.000.000
Italië	„ 1.500.000
Zwitserland	„ 1.500.000
Frankrijk	130.000.000 francs.

Zooals gezegd, heeft hiermede de stabilisatie haar beslag gekregen. Slechts een maatregel blijft nog te nemen. Overeenkomstig het Protocol moeten binnen zes maanden, nadat de Nationale Bank de voor haar bestemde £ 1.500.000 uit de leening ontvangen zal hebben, het uitvoerverbod van goud en alle restricties van de deviezenmarkt opgeheven worden.

Mr. Dr. J. VAN WALRÉ DE BORDES.

TWINTIG JAREN STAATSSCHULDBOEKJES.

In het laatste jaarverslag van de Rijkspostspaarbank over 1927 zijn mede de cijfers van in- en afschrijvingen op Staatsschuldboekjes over dat jaar gepubliceerd. Aangezien daarmede sinds de invoering van dit instituut op 1 November 1907 een periode van 20 jaar is afgesloten, schijnt het niet misplaatst de werking der Staatsschuldboekjes over dat tijdvak even nader onder de oogen te zien.

Zooals bekend is, zijn deze boekjes in het leven geroepen om inleggers in de Rijkspostspaarbank, die het rentegevend maximum voor inleggingen op hun spaarbankboekje bereikt hebben, verder de behulpzame hand te kunnen bieden bij het rentegevend beleggen hunner spaarpenningen, door hun voor eigen rekening

¹⁾ De voornaamste bijzonderheden van de nieuwe Grieksche en Bulgaarsche statuten zijn wel:

a. de zeer nauwkeurige omschrijving van de transacties, welke de Bank mag uitvoeren (dit is van waarde voor de buitenlandsche adviseurs, welke bij de Bank van Griekenland en bij de Nationale Bank van Bulgarije zijn aange-steld);

b. de scherpe definitie van het bezit aan goud en gouddeviezen, welke in de reserve opgenomen mogen worden;

c. de omschrijving van den „Gold-exchange” Standaard.

en risico een aandeel te geven in het kapitaal der 3 pCt. Nationale Schuld in het bezit van de Rijkspostspaarbank. Reeds in 1893 was een desbetreffend wetsontwerp ingediend. In verband met het aftreden der regeering werd dit evenwel ingetrokken. De zaak bleef toen voorloopig rusten, omdat de nieuwe regeering er de voorkeur aan gaf bedoelde spaarders op andere wijze te helpen nl. door verhooging van het rentegevend maximum voor inleggingen en door de gelegenheid te openen om door bemiddeling van de Rijkspostspaarbank Nationale Schuld aan te koopen. De desbetreffende voorstellen bereikten in 1895 het Staatsblad.

In 1906 kwam de toenmalige regeering wederom met een voorstel tot invoering van Staatsschuldboekjes voor den dag. Van de geboden gelegenheid tot het doen aankopen van nationale Schuld was nl. slechts een gering gebruik gemaakt. Verwacht werd, dat de Staatsschuldboekjes meer in den geest van het publiek zouden vallen. Ontegenzeggelijk hebben deze boekjes voordeelen boven het bezit van effecten. Daar de boekjes op naam staan, is gevaar voor verlies of diefstal uitgesloten. De Rijkspostspaarbank zorgt verder niet alleen voor aankoop der inschrijvingen doch ook voor verkoop tegen vergoeding van een gewoon commissieloon. Geheel kosteloos worden de inschrijvingen geadministreerd en de verschenen rente wordt tweemaal per jaar bij het spaarbanksaldo gevoegd, waardoor die rente direct zelf weer rentegevend wordt. De inschrijvingen kunnen worden verkregen in nominale bedragen van f 50,— of veelvoud daarvan en wel tot een maximum van f 6000,—. Voor de invoering van Staatsschuldboekjes pleitte bovendien sterk hetgeen bij de Caisse Générale d'épargne et de retraite in België was geschied. Ook daar was van den aankoop van Staatsschuld, waartoe in 1865 de gelegenheid was opengesteld, weinig gebruik gemaakt. De in 1875 ingevoerde dienst van „carnets de rentes” kwam evenwel spoedig tot bloei. In 1906 was op die boekjes een bedrag van niet minder dan 392 millioen francs nominaal ingeschreven.

Tegenover dit alles werd echter één belangrijk bezwaar naar voren gebracht en wel dit, dat waarschijnlijk het karakter van Staatsschuldboekjes door velen niet zou worden begrepen, zoodat bij daling van den koers der Staatsschuld deze boekjes een bron van groote teleurstelling voor de bezitters zouden kunnen worden. In 1895 had de regeering dit bezwaar overwegend geacht. Thans dacht men er anders over en zoo werd het instituut der Staatsschuldboekjes in de Postspaarbankwet ingelascht.

Hierachter volgt een staatje van de belangrijkste cijfers op de Staatsschuldboekjes betrekking hebbende. Bij raadpleging van de cijfers bedenke men, dat de bedragen van kolom 5 vertegenwoordigen de waarde van de inschrijvingen ten tijde van de inschrijving, vermeerderd met het verschuldigde commissieloon, terwijl de bedragen in kolom 7 de waarde van de afschrijvingen ten tijde van de afschrijving vertegenwoordigen, verminderd met het verschuldigd commissieloon.

Men kan daaruit zien, dat van deze boekjes vrij veel gebruik is gemaakt. In de laatste jaren bedroeg het totaal ingeschreven bedrag ruim 40 millioen gulden nominaal; volgens de beurskoers van ultimo December 1927 vertegenwoordigde het een waarde van ruim 31 millioen gulden. Ook indien men de cijfers, hier te lande verkregen, met die van België vergelijkt, kan men tevreden zijn.

In België bedroeg het nominaal ingeschreven bedrag, 20 jaar na het in werking treden van het instituut (1894), meer, nl. ruim 101 millioen francs. Men dient echter bij het maken van een vergelijking te bedenken, dat de desbetreffende voorschriften in België nogal van die hier te lande afwijken. Er bestond b.v. in het algemeen geen maximum voor het

	Aantal Staatsschuldboekjes			Inschrijvingen op Staatsschuldboekjes		Afschrijvingen op Staatsschuldboekjes)		Nominiaal bedrag uit Dec. op Ssbboekjes ingeschr. × 1000
	uitgegeven	afbetaald	in omloop	nomin. be- dragen × 1000	reële be- dragen × 1000	nomin. be- dragen × 1000	reële be- dragen × 1000	
	1	2	3	4	5	6	7	8
1908	7384	444	9509	5.786	5.224	626	550	6.640
1909	4220	1307	12422	4.855	4.451	1.702	1.570	9.794
1910	4591	1366	15647	6.006	5.417	1.911	1.708	13.889
1911	4619	1479	18787	5.973	5.077	2.061	1.738	17.802
1912	4701	1675	21813	5.836	4.704	2.227	1.786	21.410
1913	3513	2019	23307	4.818	3.758	2.825	2.201	23.403
1914	1842	1344	23805	2.768	2.155	1.841	1.428	24.330
1915	1202	1158	23849	1.946	1.410	1.609	1.161	24.668
1916	2499	1697	24651	3.958	2.870	2.379	1.761	26.247
1917	2372	1495	25528	4.587	3.330	2.229	1.621	28.606
1918	2975	1578	26925	6.287	4.255	2.429	1.641	32.463
1919	3809	2042	28692	8.370	5.134	3.340	2.032	37.493
1920	3266	1990	29968	8.303	4.340	3.738	1.921	42.058
1921	3053	2461	30560	7.147	4.241	4.841	2.859	44.364
1922	2747	2797	30510	6.276	3.837	5.708	3.524	44.932
1923	2276	2702	30084	5.640	3.643	5.767	3.718	44.805
1924	2037	2802	29319	4.949	3.171	6.064	3.932	43.690
1925	1810	2901	28228	3.916	2.810	5.701	4.074	41.905
1926	2045	2399	27874	4.376	3.276	4.416	3.294	41.865
1927	2215	2306	27783	4.960	3.725	4.314	3.233	42.511

1) Niet vermeld zijn de afschrijvingen wegens levering van Inschrijvingen op het 3 pCts Grootboek, omdat deze weinig voorkomen.

op „carnets de rentes” in te schrijven bedrag. Slechts van 1888—1894 gold te dien aanzien een beperking. Voorts kon men daar inschrijvingen van verschillende rentetypes bekomen. Ook is er meermalen een krachtige stimulans geschapen tot het nemen van inschrijvingen. Er bestaat bij de Caisse Générale geen rentegevend maximum voor spaarbankinleggingen. Aanvankelijk werd voor alle ingelegde bedragen 3 pCt. rente ver- goed. In 1881 evenwel werd de rente voor gedeelten van saldi boven 12000 fr. tot 2 pCt. verlaagd, ter- wijl in 1886, 1891 en 1902 die grens van 12000 fr. respectievelijk op 5000, 3000 en 2000 fr. werd terug- gebracht. Telkens nu na een dergelijken maatregel zijn belangrijke bedragen van spaarbankboekjes, die door de renteverlaging werden getroffen, omgezet in inschrijvingen op carnets de rentes en dit is door een intensieve propaganda en door het toekennen van premies aan postambtenaren zeer in de hand gewerkt. Men achtte het in België een landsbelang de Nationale Schuld zooveel mogelijk in het bezit van alle klassen der bevolking te brengen. Verder moet er met betrekking tot de in Nederland ver- kregen resultaten op worden gewezen, dat de tijds- omstandigheden voor den opbloei van de Staatsschuld- boekjes zeker niet gunstig zijn geweest. Uit de hier volgende bespreking van de jaarcijfers moge dit blijken.

Men zou, zooals gewoonlijk bij een nieuw instituut over de eerste jaren na het in werking treden, een geleidelijke toeneming van de inschrijvingen ver- wachten. Integendeel zien we na de eerste drie jaren en wel in 1911 een daling intreden, welke voort- blijft gaan tot het uitbreken van den wereldoorlog. Van 1910 tot en met 1913 liep het bedrag per jaar, waarvoor inschrijvingen op Staatsschuldboekjes wer- den gekocht, van 5,4 tot 3,7 miljoen terug. Het komt mij voor, dat deze teruggang moet worden toe- geschreven aan de geleidelijke en sterke koersdaling, welke in die periode voor de inschrijvingen viel te boeken. Van 1910 tot 1913 liep de koers van de 3 pCt. Nederlandsche Staatsschuld nl. van ± 92 tot ± 78 terug. Tengevolge hiervan vond een aan- merkelijke waardevermindering van de ingeschreven bedragen plaats. Bij realisatie van inschrijvingen in die periode werd gewoonlijk verlies geleden. Het feit, dat die koersdaling zoo kort na de invoering van het instituut intrad, is natuurlijk niet aan de populariteit der boekjes ten goede gekomen en heeft den opbloei ongetwijfeld geremd.

Toen kwam in 1914 de wereldoorlog de zaak nog

verergeren. Van 29 Juli 1914 tot 26 April 1915 was de beurs gesloten, tengevolge waarvan er geen in- of afschrijvingen konden plaats vinden. Vele houders van Staatsschuldboekjes geraakten daardoor in moei- lijkheden. Van 20 Augustus 1914 tot 1 Augustus 1915 werd weliswaar de gelegenheid geboden om op on- derpand dier boekjes voorschotten te erlangen tot ten hoogste 70 pCt. (later verhoogd tot 80 pCt.) van de waarde der inschrijvingen volgens de beurs- koers op 28 Juli 1914 ($76\frac{11}{16}$ pCt.) tot een maximum van f 1000.— en zulks tegen de rente, die de Neder- landsche Bank voor beleening op binnenlandsche effecten in rekening bracht. Maar ook deze periode moet uit den aard der zaak een ongunstigen invloed op de boekjes hebben gehad.

Door het betrekkelijk lage bedrag der afschrijvingen was het batig saldo vooral in de eerste jaren sedert de oprichting, ondanks de tegenwerkende omstan- digheden toch vrij aanzienlijk, zoodat het totaal op Staatsschuldboekjes ingeschreven bedrag vrij snel toenam. Na 5 jaar bedroeg dit reeds meer dan 20 miljoen gulden nominaal.

* * *

Ten tijde van de invoering der Staatsschuldboekjes stond de 3 pCt. Nederlandsche Staatsschuld niet zoo ver van den parikoers en maakten de bezitters van Staatsschuldboekjes ook niet zoo veel meer rente van hun geld dan zij met gewone inleggingen op de Rijkspostspaarbank verkregen. De wetgever had om die reden verwacht, dat men in het algemeen eerst een Staatsschuldboekje zou nemen, indien het rente- gevend maximum op het spaarbankboekje was bereikt of benaderd. Tengevolge van de vermelde koersdaling werd nu echter de rente, welke van inschrijvingen op een Staatsschuldboekje was te maken, aanmerkelijk meer dan 3 pCt. Dit maakte, dat vaak betrekkelijk geringe saldi van spaarbankboekjes direct in inschrij- vingen op Staatsschuldboekjes werden omgezet. Ook de zucht om op deze wijze in het klein te specu- leeren heeft daartoe natuurlijk het hare bijgedragen. Blijkens de daling van de cijfers der inschrijvingen over de jaren 1911—1913 schijnt overigens de meerdere renteopbrengst geen groote stimulans voor het nemen van inschrijvingen te zijn geweest. Blijkbaar houdt het publiek hier voornamelijk het oog op den koers gericht. Eenigszins in strijd hiermee schijnt het verdere verloop der inschrijvingen. Bezieet men de cijfers dan blijkt, dat in 1916 een opbloei der inschrijvingen een aanvang neemt, welke tot 1919 voortduurt, terwijl juist in die periode een ge- leidelijke en scherpe koersdaling der Staatsschuld plaats vond. Na een aanvankelijke stijging in 1916 liep de koers der 3 pCt. Staatsschuld nl. van ± 76 tot ± 51 terug.

De stijging der cijfers over die jaren zal wel hoofdzakelijk moeten worden toegeschreven aan de gunstige economische situatie van velen en aan de waardedaling van het geld, zoodat men kan spreken van een stijging ondanks geleidelijke koersdaling. Bijzonder sterk kan de stijging voor die jaren trouwens niet genoemd worden. Het in 1919 voor inschrijvingen bestede bedrag van 5.1 miljoen bleef nog beneden dat van 1910.

Na 1919 treedt weer een kentering in. Tot en met 1925 vertoonen de cijfers een allermint fraai beeld. Nu is het de periode van malaise, die zich doet gelden. De inschrijvingen nemen geleidelijk af tot 2,8 miljoen over 1925 en het is thans voor het eerst, dat de afschrijvingen een groote hoogte bereiken (over 1925 voor een waarde van 4 miljoen), zoodat het totaal ingeschreven bedrag in die jaren ook afneemt. Het feit dat door de intusschen ingetreden koersverbetering veel inschrijvingen van de vooraf- gaande jaren met winst konden worden gerealiseerd, zal aan die stijging der afschrijvingen niet vreemd zijn geweest.

Na 1925 is intusschen weer een nieuwe periode inge-

treden. De inschrijvingen zijn weer stijgende, de afschrijvingen dalende, zoodat een bespreking van deze twee decennia toch nog hoopvol kan eindigen. In België, waar in de eerste 20 jaren het totaal der inschrijvingen 101 miljoen francs bereikte, liep dit totaal in de volgende 20 jaar (1895—1914) op tot een kapitaal van 580 miljoen francs nominaal. Indien tegenwerkende factoren als bovenvermeld uitblijven, kan thans ook hier voor de Staatsschuldboekjes een tijd van bloei aanbreken. Op een tweetal omstandigheden kan worden gewezen, welke aan het bedrag der inschrijvingen in de toekomst zeker ten goede kunnen komen. In de eerste plaats het feit, dat het totaal bedrag onzer Staatsschuld zich thans in dalend lijn beweegt. Voorts dat, naar het zich laat aanzien, een steeds grooter bedrag onzer Staatsschuld in de portefeuilles van Rijksinstellingen zal komen te berusten. Hierdoor zal het aanbod van Staatsschuld op de vrije markt op den duur minder worden. En aangezien Staatsschuld toch altijd een aantrekkelijke belegging blijft, is er groote kans, dat de kleine beleggers in toenemende mate van Staatsschuldboekjes gebruik zullen maken.

* *

Of evenwel de inschrijvingen zich in de toekomst in een stijgende lijn zullen ontwikkelen, hangt in de eerste plaats af van de vraag of de wettelijke regeling ongewijzigd zal blijven voortbestaan. In verband hiermede moet er de aandacht op worden gevestigd, dat blijkens een desbetreffende mededeeling in het in 1922 verschenen Tweede Verslag van de Bezuinigingscommissie-Rink, bij een eerstvolgende wijziging van de Postspaarbankwet waarschijnlijk zal worden voorgesteld, het rentegevend maximum voor inleggingen op een spaarbankboekje te verhoogen tot f 2500,— en inschrijvingen op een Staatsschuldboekje slechts toe te laten voor hetgeen boven f 2000,— op een spaarbankboekje is ingeschreven. De bezuinigingscommissie had aanvankelijk geheele afschaffing van de Staatsschuldboekjes aanbevolen; zij heeft zich later echter bij bovengenoemd voorstel van de directie der Bank neergelegd. Inderdaad is geheele afschaffing niet gewenscht.

De Staatsschuldboekjes hebben wel degelijk hun nut. Voor den Staat brengen zij de Ned. Staatsschuld in handen van den kleinen bezitter. Voor dien bezitter hebben de boekjes het voordeel, dat de Rijkspostspaarbank de inschrijvingen administreert en dat schade uit hoofde van verlies en diefstal is uitgesloten. Verder bevorderen de boekjes het sparen, doordat de rente niet wordt uitgekeerd doch automatisch bij het spaarbank-tegoed wordt gevoegd.

Een andere vraag is of een Staatsschuldboekje voor een klein kapitaalje wel een goede belegging is. Het valt niet te ontkennen, dat de Nederlandsche Staatsschuld vrij groote koersdalingen heeft vertoond, vooral in de abnormale tijdsomstandigheden tijdens den wereldoorlog, waardoor deze belegging, voor sommigen vrij groot verlies heeft gebracht. Men mag echter op verschijnselen van abnormale omstandigheden in normale tijden niet den nadruk leggen, evenmin als men bij de belegging van een klein kapitaalje in normale tijdsomstandigheden met mogelijke depreciatie van de valuta zou kunnen rekening houden.

Schakelt men de risico's van de abnormale tijdsomstandigheden uit dan komt het mij voor, dat de Staatsschuldboekjes als belegging voor den kleinen bezitter niet zijn te veroordeelen. Men bevordert er bovendien mee, dat tot belegging in speculatieve waarden niet zoo spoedig wordt overgegaan. Overweegt men voorts, dat de Staat, indien hij hulp bij de belegging verleent, bezwaarlijk een andere belegging dan die in Staatsschuld kan geven en men dus voor de keuze staat: deze hulp of geen hulp, dan slaat m.i. de schaal ten gunste van de Staatsschuldboekjes over, ook al moge het karakter dier boekjes niet aan alle in-

leggers even duidelijk zijn. Het lijdt echter geen twijfel, dat het voor den kleinen bezitter gewenscht is zooveel mogelijk zijn geld zonder risico voor kapitaalverlies te beleggen. Wanneer dan ook het rentegevend maximum wordt verhoogd, is het nog meer dan thans zaak te waarborgen, dat alleen die inleggers inschrijvingen nemen, die werkelijk daaraan behoefte hebben.

Die waarborg nu geeft bovengenoemd voorstel en daarom is dit dan ook volkomen gerechtvaardigd. Om consequent te zijn, moet de 2000 gulden-grens zelfs gelden zoowel voor inschrijvingen op een Staatsschuldboekje als voor aankoop van Nationale Schuld.

Ook nog in ander opzicht is een dergelijke beperking gewenscht. Zoodaals reeds hierboven werd opgemerkt, is een opbloei van de inschrijvingen niet onwaarschijnlijk, met het oog op de beperkte hoeveelheid Staatsschuld, welke in de toekomst ter beurze zal verhandeld worden. Daarom is het raadzaam er thans reeds rekening mede te houden, dat er een tijd kan aanbreken, dat de Rijkspostspaarbank zich de noodige hoeveelheid 3 pCt. Staatsschuld, die tot dekking van de inschrijvingen is voorgeschreven, of in het geheel niet, of niet zonder de koers boven het normale op te drijven, zal kunnen verschaffen. Om een dergelijken toestand te voorkomen, is een beperking van de inschrijvingen de aangewezen weg. Mogelijk zou natuurlijk ook zijn tot dekking der vorderingen uit de boekjes ten deele Staatsschuld van een ander rentetype en andere fondsen toe te laten. In beginsel zou dit echter onjuist zijn. De waarde van de dekking moet hier altijd dezelfde zijn als de waarde van de vorderingen uit de boekjes. De Rijkspostspaarbank mag immers geen risico loopen en dit zou het geval zijn, indien het koersverloop van de vorderingen niet met dat van de dekking parallel liep.

* *

Deze zaak heeft echter nog een anderen kant. Het ligt voor de hand, dat bij invoering van de 2000 gulden-grens de afschrijvingen op Staatsschuldboekjes de eerste jaren verreweg de overhand zullen hebben. De vraag kan gesteld worden of dit niet een ongunstigen invloed op den koers der 3 pCt. Staatsschuld zal uitoefenen. Bij de behandeling van het wetsontwerp tot invoering van den dienst der Staatsschuldboekjes is de mogelijke invloed op den koers onzer Staatsschuld ook ter sprake gekomen. Eenerzijds verwachtte men toen een invloed ten gunste van den koers in verband met de grootere hoeveelheden, die door de Rijkspostspaarbank zouden worden gekocht. Anderzijds werd de vrees geuit, dat de Rijkspostspaarbank, ingeval de afschrijvingen op de boekjes de inschrijvingen mochten overtreffen, dat nadeelig verschil zelf ter beurze zou gaan verkoopen ter vermindering van risico, hetgeen in verband met de gevoeligheid van de beurs ten deze, den koers zeer ongunstig zou kunnen beïnvloeden, juist in tijden, waarin dit allermint gewenscht was. In de praktijk is gebleken, dat de Rijkspostspaarbank nimmer tot verkoop van Staatsschuld behoefde over te gaan. En aangezien al sinds jaren het totaal op Staatsschuldboekjes ingeschreven bedrag vrij stabiel is, heeft de bank tot dekking van de vorderingen uit de boekjes reeds in langen tijd geen Staatsschuld behoeven aan te koopen ook. We hebben hier dus den eigenaardigen toestand, dat een tijdelijke groote vraag of aanbod van inschrijvingen den koers in het geheel niet beïnvloedt.

Omdat verkoop van Staatsschuld door een Rijksinstelling niet wenschelijk is te achten, lijkt het mij waarschijnlijk, dat de Rijkspostspaarbank, ook indien na invoering van de 2000 gulden-grens de afschrijvingen sterk de overhand krijgen, wel niet tot verkoop van Staatsschuld zal overgaan, doch de vrijkomende 3 pCt. Staatsschuld voor eigen rekening zal nemen.

In verband met het groot financieel belang, dat

daarmee is gemoeid, dient men zich echter wel rekenschap te geven van de bezwaren, welke uit een dergelijke wijze van handelen voortvloeien of kunnen voortvloeien.

In de eerste plaats zij er de aandacht op gevestigd, dat de dekking van de vorderingen uit Staatsschuldboekjes geheel bestaat uit *niet uitlootbare* Grootboekinschrijvingen, welke als belegging voor de Rijkspostspaarbank geen aantrekkelijk bezit zijn. Immers het is duidelijk, dat koersdaling van dat kapitaal, thans nominaal 45 miljoen bedragend, dan geheel voor rekening van de Bank zou komen. Bij a pari uitlootbare fondsen is dat niet het geval. Indien men niet tot verkoop behoeft over te gaan, heeft koersdaling daar slechts boekverliezen ten gevolge, welke bij aflossing of uitloting niet werkelijk zullen worden geleden.

In de tweede plaats is het van belang zich een juist beeld te vormen van het risico, dat uit de Staatsschuldboekjes steeds voor de Rijkspostspaarbank heeft bestaan en dat bij een gedeeltelijke liquidatie eerst ten volle in het licht treedt. Ik bedoel het risico voor koersstijging, dat de bank loopt, ingeval de afschrijvingen de inschrijvingen overtreffen en het verschil niet ter beurze wordt verkocht. Het is duidelijk, dat bij invoering van de 2000 gulden-grens, wanneer langen tijd de afschrijvingen sterk de inschrijvingen zullen overtreffen, bij een min of meer sterke koersstijging de Staatsschuldboekjes voor de Rijkspostspaarbank een grooten schadepost kunnen worden. Immers de Bank realiseert dan een groot gedeelte der inschrijvingen tegen een hooger koers dan waarvoor zij deze heeft geleverd.

Met het oog op deze bezwaren zal m.i. bij invoering van de 2000 gulden-grens ernstig in overweging moeten worden genomen of het ter vermijding van verliezen gewenscht is in de wet de mogelijkheid te openen, om de bevoegdheid tot het vorderen van realisatie van inschrijvingen tijdelijk te schorsen. De inleggers zouden dan alleen Grootboekinschrijvingen kunnen verkrijgen, die zij desgewenscht zelf ter beurze zouden kunnen verkopen. Het komt mij voor, dat iets dergelijks boven verkoop van Staatsschuld door de Rijkspostspaarbank aanbeveling verdient.

Amsterdam, 1928.

Mr. J. H. GROEN.

DE VRACHTENMARKT GEDURENDE DE TWEDE HELFT VAN 1928.

De loome stemming op de vrachtenmarkt, waardoor zich de eerste helft van het afgelopen jaar kenmerkte, deed zich aanvankelijk ook gedurende het tweede semester gelden. Weliswaar was de vrachtenmarkt gedurende de maand Juli eenigszins in herstel en ontwikkelde zich met name meerdere vraag naar ruimte van Montreal, terwijl in Juli ook de eerste nieuwe oogstafdoeningen van Australië op een hooger peil dan waarop de markt het vorig seizoen sloot, tot stand kwamen, doch reeds in Augustus bleek, dat de lichte verbetering, waardoor de vorige maand zich zoo gunstig van Juni onderscheidde, van voorbijgaanden aard was. Toonden de vrachten, welke gedurende de eerste helft van Augustus betaald werden, vrijwel over de geheele lijn een stijging en kwamen vooral van Montreal, Pacific, Australië en Voor-Indië afdoeningen op hooger peil tot stand, tegen het einde dier maand verminderde de vraag naar ruimte voor graanvervoer en sloegen de vrachten wederom een dalende richting in. Zoowel van Zuid-Amerika als van de Westkust van Noord-Amerika liepen de vrachten terug, terwijl de gemiddelde vracht die voor de in den loop der maand Augustus van Montreal naar Antwerpen/Rotterdam/Hamburg bevrachte schepen betaald werd, slechts 13¼ dollarcenten per 100 lbs. bedroeg. Weliswaar kon dit vrachtgemiddelde in de maand September eenigszins verbeteren, doch indien men er zich rekenschap van geeft, dat een groot gedeelte der in laatstgenoemde maand van Montreal bevrachte

schepen voor October- en gedeeltelijk zelfs voor November-aflading gesloten werd, is het duidelijk, dat een doorsnee-vracht van 14¼ dollarcenten per 100 lbs. met het oog op het gevorderd seizoen en de extra verzekeringspremie den vrachtvaartrederijen weinig reden tot tevredenheid kon geven. Ook van Zuid-Amerika bleven de vrachten gedrukt en de mindere geneigdheid der reeders om hun schepen in deze richting te bevrachten, dwong de kolenexporteurs van Wales hun vrachtbiedingen met 2/- per ton tot 14/- per ton te verhoogen ten einde zich van de noodige scheepsruimte te verzekeren. Van Cuba bleef de vraag naar ruimte voor het vervoer van suiker naar Europa eveneens beperkt, terwijl de vrachten zich bij voortduring op het lage peil van 16/3 tot 16/8 per ton bewogen. Van West-Australië, dat trouwens gedurende de geheele maand September slechts een viertal schepen naar Europa bevrachtte, daalde de vracht van circa 40/- in Augustus tot circa 36/- per ton, terwijl Bombay, dat in Augustus nog 23/- per ton draagvermogen betaalde, in September ruimte secureerde tot de lage vracht van circa 21/6 per ton.

De maand October brengt ten slotte de lang verwachte verbetering. Voor het eerst gedurende de achterliggende negen maanden kon het gemiddeld vrachten-indexcijfer tot boven 100 — vergelijkingsbasis voor het laatste normale jaar vóór den oorlog — stijgen en toont met 103,93 een verbetering van circa 4½ pCt. vergeleken met de voorafgaande maand. Terloops zij erop gewezen, dat in de wel bij uitstek ongunstige maand Juni het gemiddeld indexcijfer zelfs tot 91,29 daalde.

De meerdere vraag naar scheepsruimte, waardoor de maand October zich zoo gunstig onderscheidde van de voorafgaande periode, strekte zich tot vrijwel alle markten uit. Een uitzondering vormde slechts Australië, dat nog steeds den ongunstigen invloed ondervond van het arbeidsconflict, dat oorzaak was dat de arbeid in de verschillende Australische havens gedurende een aantal weken bleef rusten. Tegen het eind der maand ontwikkelde zich echter meerdere vraag naar ruimte voor tarwevervoer naar Britsch-Indië en bij gebrek aan voldoende tonnage kon deze vraag slechts ten koste van scherp oplopende vrachten bevrediging vinden. Zoowel van Noord-Amerika's Westkust, van Noord- en Zuid-Amerika als de Golf van Mexico vond een toenemend aantal schepen tot hooger vrachten emplooi; van Wales was daarentegen de vraag naar ruimte voor kolenvervoer naar Zuid-Amerika minder dringend en de vrachten toonden hier dan ook een overigens geringen achteruitgang. Ook gedurende de maand November wist de betere vraag zich te handhaven, zij het dan ook, dat de omvang der bevrachtingszaken bij October ten achter bleef. Met name gold zulks voor Zuid-Amerika, dat slechts 80 schepen met een totaal laadvermogen van rond 490.000 tons tegen 133 schepen met rond 800.000 tons in October bevrachtte. De vrachten konden niettemin over de geheele linie verbeteren; zoo betaalde Cuba ca. 20/6 tegen ca. 17/- de maand tevoren, de Pacific Coast 33/- tegen 29/9, Montreal 17 dollarcenten per 100 lbs. tegen gemiddeld 15 cents in October, terwijl Noord-Amerika niet minder dan 35 schepen voor graanvervoer naar Europa bevrachtte tot een gemiddeld vrachtcijfer van 15 dollarcenten per 100 lbs.

De laatste maand van het afgelopen jaar was eveneens gunstig voor het vrachtvaartbedrijf en met name verleende Zuid-Amerika aan de markt krachtigen steun. Niet minder dan 111 schepen met een totaal laadvermogen van ca. 670.000 tons (vorige maand 80 schepen met 491.000 tons) werden tot oplopende vrachten voor graanvervoer naar Europa gesloten. In vergelijking met de maand October toont het vrachtgemiddelde voor December van San Lorenzo een stijging van 2/6 per ton; ook van Australië konden de vrachten wederom verbeteren: tegen gemiddeld 41/- per ton in October bedroeg de vracht van Zuid-Australië in de laatste maand des jaars circa 44/- Cuba be-

taalde circa 21/- tegen circa 16/9 per ton in October, terwijl een aantal schepen van Chili plaatsing vond voor het vervoer van salpeter naar Europa tot vrachten variërend tusschen 29/- en 30/- per ton tegen 27/6 per ton in October.

Waren de drie laatste maanden van het afgelopen jaar derhalve voor het vrachtafdrijf niet ongunstig, 1928 kan toch als geheel genomen geen gunstig jaar voor de tramprederijen worden genoemd. Gedurende de eerste negen maanden was de stemming bij voortdurend gedrukt en bewogen de vrachten zich op een peil, dat allerminst loonend was. Duidelijk blijkt dit uit het navolgend vergelijkend overzicht der gemiddelde vrachten gedurende het tijdvak 1924/28 (aan het Daily Freight Register ontleend):

	1928	1927	1926	1925	1924
Wales/West-Italië.....	8/2	9/4	10/1	8/11½	10/2½
„ /Port Said	10/3¼	11/5½	11/8½	10/6¼	11/8½
„ /Lower Plate	11/10	13/3	18/1	15/6¼	13/-
Rotterdam/West-Italië.....	8/3½	8/7½	9/8½	8/7½	10/8
„ /Lower Plate	11/3¼	12/7½	15/8	15/4	12/5
Montreal/Antwerpen/Hamburg (in \$-cts. p. 100).....	13¼	15¼	16¼	13½	15¼
St. John/Middellandsche Zee (id.).....	17½	20	26¼	19	—
Noord-Amerika/Antw./Hamb. (id.).....	14¼	15¼	18¼	12¾	15
Gulf/Antwerpen/Hamburg. (id.).....	15¼	16¼	19	15½	17
Cuba/Ver. Kon./Eur. Vasteland	16/11	19/10	18/6½	19/2½	22/5½
Buenos Aires/La Plata/Ver. Kon./Eur. Vasteland.....	20/1¼	24/4¼	19/7¼	16/0¼	25/3½
North-Pacific/Ver. Kon./Eur. Vasteland	29/6½	33/6	33/6¼	33/6¼	34/8¼
Britsch-Indië/Ver. Kon./Eur. Vasteland (per ton dw.).....	22/6¼	23/5½	19/11	23/6¼	26/3¼
Zuid-Australië/Ver. Kon./Eur. Vasteland	39/11½	43/4¼	42/3½	46/8¼	44/6¼
Zuid-Afrika/Ver. Kon./Eur. Vasteland	21/7½	24/5½	21/10½	24/5	27/1¼
Roemenië/Eur. Vasteland	14/7	16/7¾	21/2	16/9	17/11¼
Zwarte Zee/Eur. Vasteland	11/7¾	13/9¾	16/6¾	12/7	13/11
Bilbao/Rotterdam	5/7¾	5/11	6/5¼	5/10½	6/6¼
Bona/ „	4/7	4/9½	5/4½	4/9	5/11½
Melilla/ „	4/11½	5/1	5/8	5/10¼	6/11½

Allerwegen bleven de vrachtcijfers achter, en zulks van sommige markten zelfs belangrijk, bij de cijfers in het vorige jaar betaald en in verscheidene gevallen zijn de vrachtgemiddelden van het afgelopen jaar zelfs

lager dan in een der vier voorafgaande jaren.

De vooruitzichten voor de naaste toekomst zijn onzeker. Op de meerdere activiteit der laatste maanden is wederom een inzinking gevolgd. Slechts Zuid-Amerika, dat naar raming een hoeveelheid van rond zes miljoen tons tarwe voor export beschikbaar zal hebben, toont bij voortdurend belangstelling voor scheepsruimte, in het bijzonder voor Februari/Maart afluiging, doch van de overige markten is de vraag op het oogenblik gering, terwijl de vrachten hier en daar neiging toonen om af te brokkelen. Afgewacht dient dan ook te worden of de huidige minder levendige vraag al dan niet van voorbijgaanden aard is. Slechts indien de vraag zich wederom tot verschillende aflaadcentra uitbreidt kan een blijvende verbetering van het vrachten-

peil verwacht worden; geschiedt dit laatste echter niet, dan moet gevreesd worden, dat de vrachten opnieuw een dalende richting inslaan.

Rotterdam, Januari 1929.

C. V.

OVERZICHT VAN DE NEDERLANDSCHE THEEMARKT IN 1928.

Men schrijft ons:

Het afgelopen jaar is voor de theeproducenten niet gunstig geweest. Sinds 1926 heeft een gestadige daling in de gemiddelde prijzen in de Amsterdamsche veilingen plaats gehad; het jaargemiddelde over 1926 bedroeg 93¼ cts. per h. KG. in entrepôt, over 1927 daalde het tot 81¼ cts. en over het afgelopen jaar zakte het verder in tot 75 cts. per h. KG. Het prijsverloop gedurende 1928 valt het gemakkelijkst na te gaan aan de hand van onderstaande, door Pakhuismeesteren van de Thee te Amsterdam opgemaakte middenprijzen (in h. KG. voor thee in entrepôt), waarbij de cijfers van het voorafgaande jaar ter vergelijking dienen:

Java-thee		veiling van: (1928)	Sumatra-thee	
1927	1928		1927	1928
70%	85%	12/1	71¼	82¼
73	83¼	2/2	71	76½
68%	78%	23/2	76	77¾
68%	79%	15/3	75¾	77¾
70%	73%	5/4	75½	74
72	75%	26/4	74¾	73½
86	78%	16/5	87%	78
80	75	7/6	81¾	74½
81	72%	28/6	86%	69
84%	72	26/7	83%	69¾
95	69%	30/8	97	63¾
93%	71%	20/9	92%	66¾
92%	71%	11/10	93½	68
97%	76%	1/11	96%	74
96%	76	22/11	91%	75¾
90	76%	13/12	87½	76%

De markt opende in 1928 op een vrij aanzienlijk hooger niveau dan in het jaar daarvoor, hetgeen een uitloei was van de hooge prijzen die nog in de laatste maanden van 1927 konden worden bedongen

ten gevolge van tegenvallende oogstberichten uit Britsch-Indië en groeiende vraag voor Russische rekening. De druk, dien de groote voorraden te Londen (op 1 Jan. 1928 volgens voorloopige opgave 246 miljoen Eng. ponden tegenover 207 miljoen in Jan. 1927) op de markt uitoefenden nam in de eerstvolgende maanden gestadig toe, evenals het surplus van de voorraden zelve boven die van het voorafgaande jaar:

Surplus der Engelsche voorraden gedurende 1928 ten opzichte van 1927.

(in miljoenen Eng. ponden)

ult. Jan.	37
„ Febr.	42
„ Mrt.	54
„ Apr.	48
„ Mei.	39
„ Juni.	34
„ Juli.	34
„ Aug.	32
„ Sept.	31
„ Oct.	25
„ Nov.	11
„ Dec.	5 (vermoedelijk)

De sterke toeneming dezer voorraden gedurende het eerste kwartaal valt in hoofdzaak toe te schrijven aan den verminderden invoer tot verbruik in Engeland en — in mindere mate — aan den kleineren uitvoer gedurende dat tijdvak. Het gevolg van dien druk uit zich ook ten onzent in een gestadige inzinking van het prijsniveau met uitzondering van de veiling van 16 Mei, die van een lichte opleving getuigde.

De superieure Oranje Pecco's en gebroken Oranje Pecco's blijven ook in de hierop volgende twee kwartalen zeer gezocht; loopen zelfs in prijs op, naarmate de overige soorten minder opbrengen. De gewone middensoorten hebben 't meest van de algemene prijsdaling te lijden: Pecco's loopen bijv. terug van

gemiddeld 82 cts. op 12 Jan. tot 70 cts. in de veiling van 30 Aug., die de slechtste van het jaar was voor verkoopers. De Gebroken Oranje Pecco valt van gemiddeld 82 cts. op 64 cts.

September brengt het keerpunt en — zij het aanvankelijk nauwelijks merkbaar — er treedt verbetering in die, naarmate het jaar vordert, in beteekenis toeneemt.

Het surplus der Engelsche voorraden blijkt per ulto. Dec. geheel te zijn verdwenen, de vroeg ingetreden koude in Noordelijk Britsch-Indië mag in de eerste maanden van het nieuwe jaar kleinere aanvoeren doen verwachten dan in 1928¹⁾ en de Engelsche consumptie, die bijna de helft van de wereldproductie opneemt, blijkt ook dit jaar gestegen. Terwijl men in ons land per hoofd der bevolking ca. 3 pond thee verbruikt, consumeert de Engelschman gemiddeld 8½ pond per hoofd! Ook Rusland heeft aanzienlijke hoeveelheden uit de markt genomen en dus breekt er een hoopvoller tijd voor de producenten aan. Zelfs de Engelsche consumptie, die in het eerste kwartaal in hoofdzaak aansprakelijk was voor de toename der Engelsche voorraden, blijkt per saldo 1,8 pCt. méér te hebben bedragen dan in 1927, terwijl de uitvoer met ruim 5 pCt. toenam, en dat nog wel ondanks den verminderden uitvoer naar Rusland, dat zijn behoeften in sterker mate dan voorheen in de productiegebieden zelve heeft gedekt.

Het zijn wederom de middensoorten, die het eerst van deze betere tendens profijt trekken, terwijl de superieure theeën iets van haar voorsprong moeten prijsgeven. Het prijsverschil tusschen de ordinare en superieure soorten, dat in het midden van het jaar steeds grootere afmetingen aangenomen had, krimpt aan het slot weder in, hetgeen meestal als een symptoon van hogere prijzen in de naaste toekomst valt aan te merken.

De Nederlandsche aanvoeren gedurende 1928 zijn met 19.558.000 KG. geringer geweest dan die van het jaar te voren (20.357.000 KG.). De afleveringen voor binnenlandsch verbruik blijken slechts weinig te zijn toegenomen (10.636.000 KG. tegenover 10.204.000 KG. in 1927). Het zwaar drukkende invoerrecht van 0,75 cts. per KG. zal hiervan — naar voor de hand ligt — voor een belangrijk deel de schuld dragen. In dit verband dient te worden vermeld, dat de detailprijs voor verpakte thee door enkelen der voornaamste pakkersfirma's verlaagd werd van f 1,50 tot niet minder dan f 1,25 per pond, hetgeen, na aftrek van het invoerrecht ad f 0,37½, alsmede van de winkeliers-provisie, de kosten van mengen, verpakken en vervoer, bij de huidige, zeker niet hooge theeprijzen niet anders dan een zeer kleine winst voor de pakkers kan laten.

De uitvoer uit ons land maakte in het afgelopen jaar geen goed figuur: hij liep terug van 8.127.000 KG. tot 6.716.000 KG. en dat nog wel ondanks het feit, dat Nederland bovenaan staat wat betreft den invoer van thee in Duitschland, en de rechtstreeksche export naar de Vereenigde Staten is gestegen van:

355.000 KG.	in 1926
tot 626.000	„ „ 1927 en
„ 969.000	„ „ 1928.

Opmerkelijk is, dat de middenprijs voor Sumatrathee over 1928 lager is geweest dan die voor Javathee, zulks in tegenstelling met de voorafgaande jaren. Dit blijkt uit de keurige statistische jaarcijfers van Pakhuismeesteren voor de Thee te Amsterdam:

	Java	Sumatra
middenprijs 1926	93½	95
in cts. per 1927	80½	84½
h. KG. 1928	75½	73

Dit jaaroverzicht zou zeer onvolledig zijn, wanneer niet tevens werd melding gemaakt van het besluit om den tijdsduur tusschen twee opeenvolgende veilingen van 3 tot 2 weken terug te brengen, zoodat dit

¹⁾ ten minste, wanneer er geen oude voorraden meer zijn, die thans tot verscheping worden gebracht.

jaar 23 theeveilingen in de „Brakke Grond“ te Amsterdam op het programma staan, in stede van de voorheen gebruikelijke 16 veilingen.

Moge dit aan de verwachting beantwoorden in dien zin, dat het veilingaanbod wederom moge toenemen. Het bedroeg in:

1900	3.1	miljoen KG.
1910	6.8	„ „
1920	11.7	„ „
1927	14.7	„ „
1928	13.5	„ „

Dat voor de verdere ontwikkeling van de Nederlandsche theemarkt het verminderen der huidige niet geringe belemmeringen een noodzakelijke voorwaarde is, behoeft geen betoog. Om één der voornaamste te noemen: terwijl in Engeland de Regeering hare nationale theemarkt op alle mogelijke wijzen steunt en hiertoe zelfs van protectionistische maatregelen niet afkeerig is ziet men ten onzent het omgekeerde: de Regeering heft van dezen in alle opzichten gunstig werkenden volksdrank nog steeds een invoerrecht zóó hoog als in bijna geen ander land ter wereld en onthoudt daardoor aan onze nationale markt een deel van den steun, die gelegen is in een grooten binnenlandschen afzet.

Hier ligt een taak van nationaal en van welbegrepen eigenbelang, waardoor Nederland in en buiten Europa slechts gebaat kan zijn.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE REORGANISATIE VAN DE KATOENINDUSTRIE.

De heer F. W. Forge te Londen schrijft ons:

De moeilijkheden van de katoenindustrie in Lancashire zijn zoo algemeen bekend, dat het niet noodig is, deze te releveeren in een artikel, in hoofdzaak handelende over de in den laatsten tijd genomen maatregelen. In het begin van 1928 verkeerden de fabrieken, die zich bezighouden met het spinnen en weven van Amerikaansche katoen tot grovere soorten garen, nog steeds in een toestand van depressie, welke sinds den omslag van de na-oorlogsche conjunctuur in 1920 had aangehouden. Zelfs voor de meest conservatieven in de industrie werd het duidelijk, dat deze depressie het gevolg was van een bestendige verschuiving in de katoenindustrie over de geheele wereld en niet van een tijdelijken toestand der conjunctuur, zooals men zoozeer had gehoopt. In het algemeen kan men zeggen, dat de veranderingen van de laatste vijftien jaren zijn voortgekomen uit:

a. de snelle opkomst van overzeesche concurreerende industrieën, mogelijk geworden door de onderbreking van den Engelschen afzet gedurende den oorlog, en

b. de zeer zware rentelasten, die de meeste fabrieken door het weder in bedrijf brengen van hun ondernemingen gedurende of na de hoogconjunctuur van 1919—1920 hadden te dragen.

Wat de eerstgenoemde oorzaak betreft, kon men niet veel meer doen dan den nieuwen toestand onder de oogen te zien; de mogelijkheid van uitbreiding van ons concurrentievermogen in de grovere soorten door grootere bezuiniging bij de fabricatie en distributie der goederen te onderzoeken en ten slotte zich meer te concentreeren op de fabricatie van betere qualiteiten. Hoewel de fabrikanten natuurlijk niet geneigd waren, afzetgebieden, die zij gedurende generaties hadden bewerkt, prijs te geven, schijnt het een niet te betwisten feit, dat Engeland steeds getoond heeft eerder in staat te zijn qualiteitsgoederen te fabricceeren dan massa-productie op groote schaal ter hand te nemen, een fabricageproces, dat, wil het tot resultaten leiden, een zeer grooten binnenlandschen afzet veronderstelt. In het begin van het vorige jaar waren de bezwaren tegen concentratie in de katoenijverheid, voortkomende uit een overdieven individualiteitsgevoel bij een groot deel der katoenfabrikanten, tot op zekere hoogte overwonnen

en werd door voortdurend geringe vraag, zowel naar garens als naar stukgoederen, de neiging tot aanvaarding van den nieuwen staat van zaken bevorderd.

De tweede oorzaak, namelijk de rentelasten, vereischte opofferingen niet zoozeer van de zijde der eigenaren of leiders der fabrieken als wel van de geldschietters. Dit wil zeggen, dat de reorganisatie der industrie in hooge mate van den goeden wil der banken afhing, die natuurlijk met hun aandeelhouders rekening hadden te houden. Op aandringen van den heer J. M. Keynes en anderen ontwierp de Lancashire Cotton Yarn Association in het voorjaar van 1928 een schema voor de samensmelting van een aantal fabrieken, waarbij schuldbrieven van een nieuwe holding company de plaats van bestaande verplichtingen zouden innemen. Spoedig bleek echter, dat dit niet voldoende verlichting van rentelasten zou opleveren. Er ontstond een algemeene strijd, waarbij de banken ten slotte de wijste partij kozen en besloten in plaats van haar bestaande vorderingen, gedekt door de eigendommen van individueele fabrieken of maatschappijen, inkomstobligaties van een nieuw op te richten holding company te aanvaarden, waarop de rentebetaling alleen zal plaats vinden, indien er voldoende is verdiend. De hierover gevoerde strijd heeft maanden geduurd; enkele weken geleden was het echter mogelijk de vorming van de nieuwe holding company, de Lancashire Cotton Corporation Ltd. aan te kondigen.

Indien de verwachtingen, die men thans koestert, in vervulling zullen gaan, zal de nieuwe corporation einde 1929 7 à 8 miljoen spindels en een groot aantal weefgetouwen hebben veroverd en aldus een kern hebben gevormd, waaromheen een nieuwe, economisch georganiseerde industrie zich kan ontwikkelen. De financiële regeling van de zaak is uiteraard zeer ingewikkeld, doch de hoofdbeginselen, welke bij deze reorganisatie werden gevolgd, laten zich gemakkelijk aanwijzen.

De eerste rechten hebben natuurlijk de schuldcischers van de fusioneerende maatschappijen en men heeft bepaald, dat 5½ pCt. inkomstobligaties aan deze crediteuren gegeven kunnen worden tot een bedrag van 50 pCt. van de waarde der onroerende goederen en voorraden van de samensmelende maatschappijen; de rest der schulden wordt vereffend door de uitgifte van 6 pCt. preferente, gewone en uitgestelde aandelen. Het behoeft nauwelijks gezegd te worden, dat de verhoudingen, waarin deze zullen worden uitgegeven, afhangen van den toestand van de maatschappij in kwestie en van den aard der schuld. Daarna zullen aandelen worden uitgegeven aan de aandeelhouders der samensmelende maatschappijen, van wie op hun beurt gevorderd wordt, dat zij hun huidige aandelenbezit zullen volstorten. Ten einde geen grootere moeilijkheden te veroorzaken dan noodzakelijk is, werd overeengekomen, dat de volstorting der aandelen over vijf jaar verdeeld kan worden en dat zij, die reeds geld aan de maatschappijen hebben geleend, dit kunnen compenseeren tegen het bedrag van de storting op de aandelen, en wel tot 50 pCt. Zoo veel doenlijk zullen de van aandeelhouders ontvangen bedragen strekken tot aflossing van de schulden. Voorgesteld wordt om zoodra de Corporation definitief opgericht is, zich de noodige gelden te verschaffen door uitgifte van eerste hypothecaire obligaties, doch intusschen behoeft men zich niet ongerust te maken, dat er niet voldoende bedrijfskapitaal zal zijn, daar de Bank van Engeland zich bereid heeft verklaard, om het plan ten volle te steunen. De financiële zijde van het plan is dus goed voorbereid en als de zaken verder goed gaan, zal er geen moeilijkheid zijn bij het verkrijgen van verdere middelen.

Wat de voorgenomen reorganisatie der industrie betreft, deze is natuurlijk voor iedere fabriek verschillend, zoodat slechts de algemeene lijnen van het plan kunnen worden aangegeven. Zoover als thans kan worden nagegaan, schijnt het de bedoeling te zijn

van hen, aan wie de leiding van de Corporation werd toevertrouwd, om op alle manieren een rationeele productie te bevorderen. In de eerste plaats zal de productie worden geconcentreerd in de nieuwste en best georganiseerde fabrieken en zal niet slechts de fabricatie, doch tevens de inkoop van grondstoffen en de verkoop van het gefabriceerde product worden gecentraliseerd. Volgens de Manchester Guardian twijfelt men sterker aan de mogelijkheid om 8 miljoen spindels te controleeren, doch het blad is ervan overtuigd, dat er, gelet op de directie van de Corporation, in dit opzicht geen verdere moeilijkheden zullen ontstaan. Sir Kenneth Steward, de voorzitter van de Corporation, is een van de beste kooplieden in Lancashire, terwijl de heer J. L. Tattersall een zeer groote ervaring in de katoenindustrie bezit, evenals de heer Ryan.

Het spreekt vanzelf, dat het tot stand brengen van de Corporation nog slechts een eerste begin beteekent, en dat de toestemming van verschillende crediteuren en aandeelhouders nog verkregen moet worden. Zulks schijnt een moeilijke en tijdroovende taak, niettegenstaande al hetgeen reeds in het midden gebracht is ten gunste van rationalisatie der industrie. Het is intusschen moeilijk aan te nemen, dat de verantwoordelijke personen zoover gegaan zouden zijn, zonder dat zij een redelijke kans zouden hebben, de zoeven genoemde bezwaren te overwinnen.

De vorming van de Lancashire Cotton Corporation wordt overal beschouwd als een gebeurtenis van de grootste beteekenis voor de industrie, doch men mag daardoor enkele gebeurtenissen van minder belang niet uit het oog verliezen. Circa 10 dagen vóór de oprichting van de Corporation werd die van de Combined (American) Spinners Ltd. aangekondigd. Deze is in zeker opzicht een concurrent van de Lancashire Cotton Corporation en bijna even groot, daar zij de controle over 7 miljoen spindels hoopt te krijgen. Het plan, afkomstig van een groep in Oldham, beoogt de samensmelting van bedrijven door uitreiking van aandelen in de Combined Company tegen die der samensmelende ondernemingen. Grote bezuinigingen worden in uitzicht gesteld en men hoopt een regelmatige productie te kunnen waarborgen. Dit plan verschilt echter belangrijk van het andere, daar men heeft voorgesteld van obligatiehouders en andere schuldeischers een moratorium voor vijf jaren te verkrijgen. Hiernaar werd reeds in een groot aantal gevallen gestreefd, echter zonder bevredigend resultaat. Het plan schijnt dus slechts te kunnen slagen, indien de deelnemende fabrieken geheel of ten minste grootendeels in een betrekkelijk gunstigen toestand verkeerden; dat zijn dus juist die fabrieken, op wier toetreding tot de Lancashire Cotton Corporation de grootste prijs wordt gesteld. Door het feit, dat een gedeelte van de spinnerijen bezwaren gevoelt om toe te treden tot een combinatie, waarin ook vertegenwoordigers van de weefindustrie en van den handel controle uitoefenen, blijkt er oneenigheid te zijn ontstaan. Volgens velen is deze deelneming van wevers en handelaren echter juist een der voordeelen van de Corporation. Het is te hopen, dat de onderlinge verdeeldheid, die een ongelukkige trek van bijna elke gedachtewisseling over deze zaak is geweest, niet tot mislukking van dit laatste reddingsplan zal leiden.

Ten slotte is het noodig de aandacht te vestigen op een anderen maatregel, die werd genomen ten einde de industrie sterker te maken, namelijk de Eastern Textile Association. Deze is ouder dan de beide bovengenoemde combinaties en bestaat uit een syndicaat, gevormd door fabrikanten, handelaren en scheepvaartmaatschappijen, en betreft slechts enkele standaardfabrikaten, bestemd voor het Verre Oosten. Het heeft tot doel een regelmatig afzet van goederen tegen de laagst mogelijke prijzen. Wanneer de Association eenenigen tijd aan het werk is geweest, zal het mogelijk zijn na te gaan, of het verlies van een deel van den Engelschen handel door Japanische concur-

rentie al of niet te wijten is aan den lageren kostprijs der Japansche artikelen en aan de mogelijkheid om op korteren termijn de gewenschte goederen te leveren. Dergelijk pionierswerk kan natuurlijk de industrie in het algemeen ten zeerste steunen, en de combineeren-de textielmaatschappijen in staat stellen, de voorge-nomen hervormingen spoediger door te voeren dan zulks aan een groot aantal kleinere ondernemingen mogelijk zou zijn geweest.

AANTEKENINGEN.

Provinciale en gemeenteleeningen.

Sinds de publicering van de voornaamste cijfers betreffende de door provinciën en gemeenten gesloten leeningen van 1 Mei 1924 af en die opgenomen werden in de Economisch-Statistische Berichten van 8 Augustus 1928, zijn in het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek (September- en Decemberaflevering 1928) wederom nieuwe gegevens opgenomen, die in staat stellen thans voor een tijdvak van vier en een half jaar na te gaan, welke eischen door de gezamenlijke provinciën en gemeenten aan de kapitaalmarkt zijn gesteld. Allereerst wordt voor de negen achtereenvolgende halfjaren hiernevens vermeld, het totaal opgenomen bedrag, waarbij tevens melding gemaakt wordt van het aantal provinciën en gemeenten, dat deze leeningen heeft aangegaan.

In elk der kolommen is het hoogste cijfer vet gedrukt, voor de provinciën worden deze aangetroffen voor de periode 1 Mei—1 November 1925 en voor de gemeenten voor de periode 1 November 1925—1 Mei 1926. De kleinste cijfers vallen voor de provinciën in de periode 1 November 1924—1 Mei 1925 en voor de gemeenten in de periode 1 Mei—1 November 1924. Onmiddellijk volgen op deze kleinste cijfers de opge-nomen bedragen in het laatste halfjaar, waaruit duidelijk blijkt, dat in deze periode de leeningsbehoefte,

Perioden	Aantal provinciën, die gelden hebben opgenomen	Opge-nomen bedrag	Aantal gemeenten, die gelden hebben opgenomen	Opge-nomen bedrag
1 Mei '24—1 Nov. '24	1	× f 1000 4.000	252	× f 1000 39.097
1 Nov. '24—1 Mei '25	1	2.200	339	121.372
1 Mei '25—1 Nov. '25	8	45.869	349	135.001
1 Nov. '25—1 Mei '26	4	8.805	445	177.518
1 Mei '26—1 Nov. '26	6	12.587	365	135.697
1 Nov. '26—1 Mei '27	5	22.820	360	97.593
1 Mei '27—1 Nov. '27	4	11.768	309	107.629
1 Nov. '27—1 Mei '28	5	14.131	363	117.688
1 Mei '28—1 Nov. '28	4	3.150	303	66.662

in vergelijking tot de vorige perioden, niet groot is geweest. In elk der perioden blijkt door een groot deel van de 1079 gemeenten een beroep op de kapitaalmarkt te zijn gedaan, alleen in het eerste halfjaar daalt dat aantal beneden de 300.

Vervolgens worden in het navolgende staatje de in bovengenoemde perioden gesloten leeningen gesplitst naar de doeleinden, waarvoor geleend is, waarbij de onderscheiding gevolgd is, die sinds 1924 geldt voor de gemeentebegrotingen en -rekeningen.

De totaalcijfers van dit staatje zijn niet steeds gelijk aan die van het eerste staatje, omdat in de gevallen, waarbij een leening in verschillende gedeelten wordt opgenomen, in den verdeelingsstaat naar de doeleinden reeds dadelijk het *totaalbedrag* der leening wordt verantwoord in de periode, waarin voor het eerst gelden worden opgenomen, terwijl in het eerste overzicht een dergelijke leening meermalen voorkomt, doch telkens slechts voor het gedeelte, dat in een bepaalde periode wordt opgenomen.

In de rubriek der overige doeleinden zijn voor enkele perioden ook leeningen verantwoord, waarvan bij het sluiten nog niet bekend was, welke bedragen voor de verschillende doeleinden zouden worden bestemd.

Nominaal bedrag der geconsolideerde leeningen, verdeeld naar de doeleinden (in duizendtallen gulden).

Doeleinden 1)	Perioden								
	1 Mei '24— 1 Nov. '24	1 Nov. '24— 1 Mei '25	1 Mei '25— 1 Nov. '25	1 Nov. '25— 1 Mei '26	1 Mei '26— 1 Nov. '26	1 Nov. '26— 1 Mei '27	1 Mei '27— 1 Nov. '27	1 Nov. '27— 1 Mei '28	1 Mei '28— 1 Nov. '28
	Provinciale leeningen								
Volksgezondheid	—	—	—	—	—	—	368	—	—
Openbare werken	—	—	141	600	—	—	809	—	150
Eigendommen niet voor den publ. dienst bestemd	—	—	—	—	—	—	42	—	—
Ondersteuning aan behoeftigen en werkloozen	—	—	—	—	—	—	960	—	—
Handel en nijverheid	—	—	110	682	—	—	70	—	—
Bedrijven	4.000	—	2.000	3.000	4.000	1.000	4.686	—	2.000
Conversie	—	2.200	43.418	4.070	8.087	19.920	2.146	10.931	—
Overige doeleinden	—	—	200	452	500	1.091	2.389	1.000	1.000
Totaal der provinciale leen.	4.000	2.200	45.869	8.805	12.587	22.820	16.968	11.931	3.150
	Gemeenteleeningen								
Vroegere diensten	17	189	44	10	9	355	38	1.516	105
Algemeen beheer	192	596	298	1.295	410	674	2.436	856	1.188
Openbare veiligheid	228	491	174	673	419	402	330	530	220
Volksgezondheid	1.807	729	1.291	1.088	1.107	346	1.074	2.418	665
Volkshuisvesting	9.144	6.378	6.111	6.887	13.334	8.942	4.608	5.154	5.440
Openbare werken	9.097	6.763	3.392	6.716	8.778	10.702	10.539	24.327	7.020
Eigendommen niet voor den publ. dienst bestemd	7.512	2.543	614	2.520	931	6.795	6.250	2.834	10.848
Onderw. kunsten en wetens.	5.446	9.571	7.176	4.847	3.975	3.495	17.924	9.118	5.939
Ondersteuning aan behoeftigen en werkloozen	264	1.065	95	1.164	403	147	1.335	727	474
Landbouw	53	22	3	8	17	2	10	3	6
Handel en nijverheid	326	659	63	402	90	118	1.643	283	581
Belastingen	—	15	—	—	—	—	191	—	28
Bedrijven	9.852	22.807	7.154	38.373	30.925	13.600	18.342	23.956	20.783
Kasgeldvoorzieningen	5	362	—	—	16	—	—	—	—
Geldleeningen	17	65	95	72	226	342	177	142	185
Conversie	268	50.050	101.682	111.737	73.208	51.138	39.851	42.084	14.592
Overige doeleinden	344	17.921	10.215	254	979	948	1.543	4.723	1.106
Totaal der gemeentel.	44.575	120.227	138.406	176.047	134.829	98.007	106.290	118.671	69.180

1) Voor een nadere omschrijving van de uitgaven ressorterende onder de verschillende rubrieken zij verwezen naar het begrotingsmodel A. der gemeenten, opgenomen in het Provinciaal Blad over 1923 van elk der provinciën. Tot de rubriek „Vroegere diensten” behooren de achterstallige uitgaven van vorige dienstjaren.

Voor elke periode is het grootste bedrag, voor een der doeleinden ingevuld, wederom vet gedrukt, waaruit onmiddellijk blijkt, dat met uitzondering van drie perioden bij de provinciale leeningen en van twee perioden bij de gemeenteleeningen de grootste bedragen voor conversiedoeleinden zijn besteed. In het thans volgende staatje zijn deze bedragen nog eens gesteld naast de voor andere doeleinden geleende bedragen en naast het totaal van alle leeningen.

Perioden	Totaal der leeningen × f 1000	Waarvan bestemd voor	
		conversie doeleinden × f 1000	andere doeleinden × f 1000
Provinciale leeningen			
1 Mei '24—1 Nov. '24....	4.000	—	4.000
1 Nov. '24—1 Mei '25....	2.200	2.200	—
1 Mei '25—1 Nov. '25....	45.869	43.418	2.451
1 Nov. '25—1 Mei '26....	8.805	4.070	4.735
1 Mei '26—1 Nov. '26....	12.587	8.087	4.500
1 Nov. '26—1 Mei '27....	22.820	19.920	2.900
1 Mei '27—1 Nov. '27....	16.968	2.146	14.822
1 Nov. '27—1 Mei '28....	11.931	10.931	1.000
1 Mei '28—1 Nov. '28....	3.150	—	3.150
Gemeenteleeningen			
1 Mei '24—1 Nov. '24....	44.575	268	44.307
1 Nov. '24—1 Mei '25....	120.227	50.050	70.177
1 Mei '25—1 Nov. '25....	138.406	101.682	36.724
1 Nov. '25—1 Mei '26....	176.047	111.737	64.310
1 Mei '26—1 Nov. '26....	134.829	73.208	61.621
1 Nov. '26—1 Mei '27....	98.007	51.138	46.869
1 Mei '27—1 Nov. '27....	106.290	39.851	66.439
1 Nov. '27—1 Mei '28....	118.671	42.084	76.587
1 Mei '28—1 Nov. '28....	69.180	14.592	54.588

Zoowel voor de provinciën als voor de gemeenten is in de periode 1 Mei—1 November 1925 de verhouding van de voor conversie tot de voor andere doeleinden gesloten leeningen het grootst. Toch blijken ook voor de verdere perioden nog zeer belangrijke bedragen voor conversiedoeleinden te zijn opgenomen. Voor de gemeenten is eerst in de periode 1 Mei—1 November 1927 het geconverteerde bedrag kleiner dan de voor andere doeleinden opgenomen bedragen, terwijl de verhouding voor de twee volgende perioden nog telkens kleiner wordt. Voor de provinciën blijkt na de periode 1 Mei—1 November 1925 voor de halfjaren 1 November 1925—1 Mei 1926 en 1 Mei—1 November 1927 het voor conversie bestemde bedrag kleiner geweest te zijn dan het bedrag voor andere doeleinden aangegaan, terwijl in het laatste halfjaar zelfs geen leeningen geconverteerd werden.

Na de conversie komen bijna steeds de grootste bedragen voor bij de bedrijven. In het halfjaar 1 Mei—1 November 1928 is het voor provinciale en gemeentebedrijven geleende bedrag hooger dan voor een der andere doeleinden. Bij de provinciën is steeds geleend ten behoeve van electriciteitsbedrijven, met uitzondering van een bedrag van f 2.186.000, dat in de periode 1 Mei—1 November 1927 geleend is ten behoeve van een waterleidingbedrijf. Van de ten behoeve der gemeentebedrijven geleende bedragen worden hieronder die van enkele bedrijven afzonderlijk genoemd.

Van 1 Mei 1924 tot 1 November 1928 blijkt in totaal 187 miljoen ten behoeve van bedrijven te zijn geleend, waarvan 60 miljoen voor de niet afzonderlijk genoemde bedrijven, 40 miljoen voor electriciteitsbedrijven, 25 miljoen zoowel voor gas- als voor grondbedrijven, 20 miljoen voor waterleidingbedrijven en 17 miljoen voor woningbedrijven.

Verder blijken over alle perioden nog belangrijke bedragen geleend te zijn voor volkshuisvesting, openbare werken, onderwijs, kunsten en wetenschappen, alsmede ten behoeve van eigendommen niet voor den publieken dienst bestemd.

Een inzicht in de daling van den rentevoet kan men verkrijgen uit onderstaand overzicht, waarin de opgenomen bedragen, waarvan de halfjaarlijksche totalen in kolom 5 van het eerste staatje werden vermeld, verdeeld zijn naar de afzonderlijke kwartalen en naar het rentepercentage. Voor de niet tegen den parikoers gesloten leeningen is telkens berekend, hoe groot de rentevoet zou geweest zijn, wanneer deze leeningen tegen parikoers waren uitgegeven. Tevens zijn in dit staatje de verhoudingscijfers vermeld t.a.v. het totaalbedrag, dat in elk kwartaal is opgenomen.

Voor elk kwartaal zijn de hoogste bedragen vet gedrukt.

Perioden	Rentepercentages					
	Ben. 4,5 %	4,5-5 %	5-5,5 %	5,5-6 %	6-6,5 %	6,5-7 %
Absolute bedragen in duizendtallen guldens						
Mei '24-Aug. '24	186	198	457	792	16.948	1.263
Aug. '24-Nov. '24	12	68	337	527	16.495	1.813
Nov. '24-Feb. '25	111	86	2.946	15.502	19.916	1.047
Feb. '25-Mei '25	11	55	40.595	37.072	3.895	136
Mei '25-Aug. '25	89	142	66.302	9.801	395	40
Aug. '25-Nov. '25	6	24.571	26.758	1.827	33	36
Nov. '25-Feb. '26	713	70.362	43.726	1.489	0,3	—
Feb. '26-Mei '26	459	52.295	8.459	14	—	—
Mei '26-Aug. '26	152	68.686	5.710	14	—	—
Aug. '26-Nov. '26	62	55.161	5.796	108	8	—
Nov. '26-Feb. '27	56	72.990	1.487	—	—	—
Feb. '27-Mei '27	137	22.376	546	—	—	—
Mei '27-Aug. '27	532	43.172	2.183	5	—	—
Aug. '27-Nov. '27	2.109	57.854	1.774	—	—	—
Nov. '27-Feb. '28	243	34.666	1.418	2	—	—
Feb. '28-Mei '28	86	80.453	820	—	—	—
Mei '28-Aug. '28	68	34.290	689	—	—	—
Aug. '28-Nov. '28	123	31.423	67	2	—	—
In % van het totaal ²⁾						
Mei '24-Aug. '24	0,93	1,00	2,30	3,99	85,41	6,37
Aug. '24-Nov. '24	0,06	0,35	1,75	2,74	85,68	9,42
Nov. '24-Feb. '25	0,29	0,21	7,44	39,14	50,28	2,64
Feb. '25-Mei '25	0,01	0,07	49,65	45,34	4,76	0,17
Mei '25-Aug. '25	0,11	0,17	81,09	11,99	0,48	0,05
Aug. '25-Nov. '25	0,01	46,16	50,27	3,43	0,06	0,07
Nov. '25-Feb. '26	0,61	60,51	37,60	1,28	0,00	—
Feb. '26-Mei '26	0,75	85,41	13,82	0,02	—	—
Mei '26-Aug. '26	0,20	92,12	7,66	0,02	—	—
Aug. '26-Nov. '26	0,10	90,23	9,48	0,18	6,01	—
Nov. '26-Feb. '27	0,08	97,93	1,99	—	—	—
Feb. '27-Mei '27	0,59	97,04	2,37	—	—	—
Mei '27-Aug. '27	1,16	94,07	4,76	0,01	—	—
Aug. '27-Nov. '27	3,41	93,71	2,88	—	—	—
Nov. '27-Feb. '28	0,67	95,41	3,91	0,01	—	—
Feb. '28-Mei '28	0,11	98,88	1,01	—	—	—
Mei '28-Aug. '28	0,19	97,84	1,97	—	—	—
Aug. '28-Nov. '28	0,39	99,39	0,21	0,01	—	—

¹⁾ In dit cijfer is niet begrepen de door Amsterdam opgenomen premieleening van f 5.000.000,—, rentende 3 pCt., die in verband met haar bijzonder karakter in deze tabel buiten rekening is gelaten.

²⁾ De som van de verhoudingscijfers der periode 1 Mei—1 Augustus 1925 is kleiner dan 100 in verband met de in noot 1 genoemde omstandigheid en de percenteering op het totaal opgenomen bedrag.

De bedragen, die tegen een lageren rentevoet dan

Bedrijven	Perioden								
	1 Mei '24—1 Nov. '24	1 Nov. '24—1 Mei '25	1 Mei '25—1 Nov. '25	1 Nov. '25—1 Mei '26	1 Mei '26—1 Nov. '26	1 Nov. '26—1 Mei '27	1 Mei '27—1 Nov. '27	1 Nov. '27—1 Mei '28	1 Mei '28—1 Nov. '28
In duizendtallen guldens									
Electriciteitsbedrijven	2.866	10.969	1.094	4.080	2.018	3.595	5.113	5.083	4.792
Gasbedrijven	865	5.005	724	2.996	3.305	2.104	3.913	3.363	2.178
Grondbedrijven	1.533	2.627	362	3.184	8.353	2.812	2.034	1.485	2.515
Woningbedrijven	1.759	717	4.221	4.418	907	47	2.369	2.339	—
Waterleidingbedrijven	542	1.651	722	6.431	1.870	2.476	1.909	3.086	1.636
Overige bedrijven	2.287	1.838	31	17.264	14.472	2.566	3.004	8.600	9.662
Totaal	9.852	22.807	7.154	38.373	30.925	13.600	18.342	23.956	20.783

4,5 pCt. of geheel renteloos werden opgenomen, zijn van betrekkelijk weinig belang, in de perioden van November 1925 tot Augustus 1926 en Februari 1927 tot Februari 1928 komen grootere bedragen voor als gevolg van het sluiten van enkele leeningen van het 4 pCt. type.

Kwamen over de eerste drie kwartalen nog de hoogste percentages voor in de groep van 6—6,5 pCt.; in de drie volgende kwartalen is dit het geval voor de groep van 5—5,5 pCt., terwijl voor alle verdere kwartalen het hoogste percentage reeds valt in de groep van 4,5—5 pCt.

In de periode van 1 November 1925 tot 1 November 1926 is in totaal slechts f 8300 geleend, waarvoor 6 pCt. of meer moest betaald worden, terwijl daarna in totaal nog slechts f 9000 is geleend tegen een rentevoet van 5½ tot 6 pCt.

De concentratie op een rentevoet van 4,5 tot 5 pCt. is het sterkst in het laatste kwartaal (1 Augustus tot 1 November 1928) (bijna 99,4 pCt.), in de perioden 1 Februari tot 1 Mei 1928 is dit percentage iets lager (98,9 pCt.), terwijl het voor geen der kwartalen na 1 Mei 1926 daalt beneden 90.

De aandacht zij erop gevestigd, dat bovenstaande cijfers uitsluitend betrekking hebben op door provinciën of gemeenten *nieuw* gesloten leeningen. Daarnaast heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek in de inleiding tot de „Statistiek der gemeentefinanciën 1927” gegevens gepubliceerd betreffende den *bestaanden* schuldenlast der gemeenten. De daaraan ontleende gegevens voor de tijdstippen 1 Januari 1924, 1925 en 1926 zijn opgenomen in de Economisch-Statistische Berichten van 8 Augustus 1928. Latere gegevens zijn nog niet beschikbaar, zoodat volstaan kan worden met verwijzing naar dit nummer.

Voor meer uitvoerige bijzonderheden zij voor de nieuw gesloten leeningen verwezen naar de hiervoren reeds genoemde driemaandelijksche statistiek, opgenomen in het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek, waarin ook gegevens voorkomen betreffende de kaspositie der provinciën en gemeenten, en voor de bestaande schulden der gemeenten naar de Statistiek der gemeentefinanciën, die behalve gegevens der schulden een aantal cijfers bevat betreffende de inkomsten, uitgaven, batige en nadeelige sloten van den gewonen en den kapitaaldienst, het aantal en de soort der bedrijven en de opbrengst van elk der bestellingen. V. t

INGEZONDEN STUKKEN. STABILISATIE VAN HET PRIJSNIVEAU.

Prof. Goudriaan schrijft ons:

In het nummer van 23 Januari jl. komt een bespreking voor van een artikel van Prof. Cassel over de stabilisatie van het prijsniveau en het daarvoor te gebruiken indexcijfer.

Prof. Cassel is van meening, dat dit indexcijfer zich kan bepalen tot een index van groothandelsprijzen. De schrijver van de bespreking is van oordeel, dat dit onjuist is en dat men in het indexcijfer met name ook de loonen moet opnemen.

Vergun mij in deze de partij van Cassel te kiezen; en als mijn meening uit te spreken, dat het opnemen van de loonen in een dergelijk indexcijfer voor de algemeene economische ontwikkeling niet minder dan noodlottig zou kunnen worden.

Een indexcijfer als door Cassel bedoeld, beoogt uitsluitend te meten de algemeene koopkracht van het geld en dient dus reeds krachtens het uitgangspunt niet te omvatten de prijs van den arbeid, die immers op zijn beurt bepaald wordt door de productiviteit van dien arbeid. Het opnemen van het loon in een dergelijk indexcijfer zou bovendien betekenen, dat de bankpolitiek, welke gericht zou moeten zijn op het stabiliseeren van het indexcijfer, indirect ook gericht zou worden op het stabiliseeren van het geldloon, dus ook indirect gebruikt of misbruikt zou

worden voor het stabiliseeren van de koopkracht van de grooté massa van de bevolking.

Een dergelijke bankpolitiek zou dus niet de economische ontwikkeling, die op verruiming van consumptie gericht is en moet zijn, steunen en versterken, maar zij zou deze tegenwerken.

Er zitten inderdaad aan dit vraagstuk grootere consequenties vast dan alleen maar de techniek van het bepalen van een indexcijfer. Wie deze uit het oog verliest, komt noodwendig op een dwaalspoor.

* * *

Naschrift. Wij kunnen te dezer plaats moeilijk een uitvoerig debat met Prof. Goudriaan beginnen over de basis, waarop een geldpolitiek, gericht op stabilisatie van het peil der prijzen, zou moeten berusten, hoe aangenaam zulk een debat ons overigens zou zijn; de hier beschikbare ruimte zou zulks niet mogelijk maken. Wij bepalen ons daarom voor het oogenblik om ons standpunt, kort geformuleerd, te stellen tegenover dat van Prof. G., met wien wij het natuurlijk geheel eens zijn, wanneer hij schrijft, dat er aan deze zaak meer vast zit dan alleen de techniek van het bepalen van een indexcijfer.

Wie met behulp van de geldpolitiek naar het stabiliseeren van de koopkracht van het geld streeft, die stelt zich ten doel om de ruilverhouding tusschen het geld eenerzijds, alle tegen het geld verhandelde goederen anderzijds, zooveel doenlijk op een en hetzelfde niveau te houden, opdat het geld blijve een neutraal tusschengoes in het ruilverkeer en iemand, die heden geld aan een ander in leen verstrekt, niet bij het terugontvangen daarvan na verloop van zekeren tijd ontwaart of door stijging van de geldwaarde onbillijk te zijn bevoordeeld of door waardedaling van het ruilmiddel even onbillijk te zijn benadeeld. Bovendien biedt het streven naar een stabiel prijsniveau de gelegenheid om de schommelingen der conjunctuur, welke thans ontwijfelbaar mede door oorzaken van geldpolitiek worden beheerscht, een kalmer verloop te doen hebben.

Tot het bereiken van het gestelde doel heeft men een indexcijfer noodig, hetgeen zooveel doenlijk uitdrukking moet geven aan de verhouding tusschen het geld eenerzijds, *alle* tegen geld verhandelde goederen anderzijds. Onder deze goederen bevinden zich ook de voor geld verrichte menselijke arbeidsprestaties en onder de prijzen, welke aan het vast te stellen indexcijfer ten grondslag moeten worden gelegd, bevinden zich dus ook de loonen. Zoo zijn er nog een aantal prijzen te noemen, die niet vallen onder de „groothandelsprijzen”, waarmede Cassel zich tevreden wenscht te stellen. Wie zich nu bij de vaststelling van het bedoelde indexcijfer uitsluitend baseert op de groothandelsprijzen, die neemt als basis weliswaar een belangrijk onderdeel van de geldprijzen, doch hij laat na deze basis zoo breed mogelijk te maken.

Het ontgaat ons te eenen male, dat zulk een stabilisatie op breedten grondslag noodlottig zou kunnen worden voor de economische ontwikkeling. Stijgende productiviteit van den arbeid zal ook bij de door ons bedoelde geldpolitiek tot uitdrukking komen in een hooger arbeidsloon en in verhoogde consumptieve kracht der arbeidende bevolking. Geen verstandig mensch zal eraan denken het loon volkomen stabiel te willen houden, evenmin als men dat ten aanzien van den ijzerprijs of eenigen anderen groothandelsprijs — door Prof. G. wél als basis aanvaard — zou verlangen. Wat gestabiliseerd moet worden, is het gemiddelde van alle geldprijzen, *inclusief* dien van den arbeid. S.

ONTVANGEN:

Die Arbeitsvraagstuk van Suid-Afrika door Dr. J. H. Botha. Amsterdam z. j.; H. J. Paris.
Practische sociologie; Deel I: Sociale opvoeding (De mensch in dienst der maatschappij) door J. H.

F. Kohlbrugge. Tweede druk. Groningen/Den Haag 1928; J. B. Wolters' U.-M.

Verlagen van landbouwkundige onderzoekingen der Rijkslandbouwproefstations. No. XXXIII. Departement van Binnenlandsche Zaken en Landbouw. Directie van den Landbouw. 's-Gravenhage 1928; Algemeene Landsdrukkerij.

Het Wetboek van strafrecht en het Wetboek van strafvordering (met verwijzingen, invoeringsbepalingen, uitvoeringsvoorschriften en een algemeen alphabetisch register), uitgegeven onder toezicht van Mr. Dr. J. Donner en Prof. Mr. J. V. van Dijk. Tweede, vermeerderde druk. Alphen aan den Rijn 1928; N. Samsom.

Waak tegen Fraude. supplement op Ken Uw Zaak, door J. Hagers. 's-Gravenhage z. j.; Uitgevers Mij. Van der Laan & Co.

Tien Begrootingen met den Volksraad, samengesteld bij de Generale Thesaurie van het Departement van Financiën in Nederl.-Indië ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van den Volksraad, 1919—1928. Weltevreden 1928; Landsdrukkerij.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

OPEN MARKT.

	1929				1928	1927	1914
	2 Febr.	28 Jan./ 2 Febr.	21/26 Jan.	14/19 Jan.	30 Jan./ 4 Febr.	31 Jan./ 5 Febr.	20/24 Juli
Amsterdam							
Partic. disc.	4 1/16	4-3/16	4-3/16	3 15/16-4 1/8	4 1/8-3/8	3-7/16	3 1/8-3/16
Prolong. ...	4 1/4	4-1/2	4-1/2	4-3/4	3 3/4-4 1/2	3 1/2-1/2	2 1/4-3/4
Londen							
Daggeld ...	2-3 1/2	2-4	2 1/2-4 1/2	2 1/2-4 1/4	3-4 1/2	3 1/2-5 1/2	1 3/4-2
Partic. disc.	4 1/4-5 1/16	4 1/4-3/8	4 1/4-3/8	4 1/4-5 1/16	4 1/8-1/4	4 1/16-1/8	2 1/4-3/4
Berlijn							
Daggeld ...	7-8	3 1/2-8	3-5 1/2	4-6	6 1/2-9	5-7	—
Partic. disc.	—	—	—	—	—	—	—
30-55 d. ...	5 1/8	5 1/2-5 1/8	5 1/2-3/4	5 1/4	6 1/8	4 1/8	—
56-90 d. ...	5 1/8	5 1/2-5 1/8	5 1/2-3/4	5 1/4	6 1/8	4 1/8	2 1/8-1/2
Waren-							
wechel.	6 1/8-1/4	6-1 1/4	6 1/8-1/4	6 1/4-3/8	6 1/4-7	4 1/4-1/2	—
New York							
Daggeld 1)	8-1 1/4	6-8 1/4	6-1 1/4	6-9 1/4	4-5 1/4	4-1 1/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	5 1/4	5 1/4	5 1/4	5 1/8-1/4	3 1/2	3 1/4	—

1) Koers van 1 Febr. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
29 Jan. 1929	2.49 1/2	12.09 1/8	59.26	9.75 1/2	34.67 1/2	99 7/8
30 " 1929	2.49 3/8	12.10 1/4	59.26 1/2	9.75 3/8	34.69	99 7/8
31 " 1929	2.49 1 1/16	12.10 3/8	59.26	9.75 1/2	34.69	99 7/8
1 Febr. 1929	2.49 1 1/16	12.10 3/8	59.29	9.75 1/2	34.69	99 3/4
2 " 1929	2.49 1 1/16	12.06 1/4	59.26 1/2	9.75 1/2	34.69 1/2	99 3/4
4 " 1929	2.49 3/8	12.10 1/8	59.24	9.75 1/2	34.69	99 3/4
Laagste d.w. 1)	2.49 3/8	12.09 3/8	59.23	9.74	34.64	99 1/2
Hoogste d.w. 1)	2.49 3/8	12.10 3/8	59.29	9.76 1/2	34.70	100
28 Jan. 1929	2.49 1/2	12.09 3/8	59.26 1/2	9.75 1/2	34.67	100
21 " 1929	2.49 3/8	12.09 1/8	59.27 1/2	9.75	34.66	100
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/8	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
29 Jan. 1929	47.98	35.07 1/2	7.38 1/2	1.50	13.05 1/2	40.74 1/2
30 " 1929	47.99	35.10	7.38 3/8	1.50	13.06	39.96 1/2
31 " 1929	48.01	35.10	7.38 3/8	1.50	13.06 1/2	39.65
1 Febr. 1929	48.01	35.07 1/2	7.39	1.50	13.06 1/2	39.82 1/2
2 " 1929	48.00 1/2	35.07 1/2	7.39	1.50	—	—
4 " 1929	48.01 1/2	35.10	7.38 1/2	1.50	13.06 1/2	38.52 1/2
Laagste d.w. 1)	47.95	35.—	7.36 1/2	1.47 1/2	13.03	38.05
Hoogste d.w. 1)	48.03	35.10	7.41	1.52 1/2	13.08	40.76
28 Jan. 1929	47.98	35.07 1/2	7.38 1/2	1.50	13.06	40.74
21 " 1929	47.97 1/2	35.07 1/2	7.37 1/2	1.50	13.05 1/2	40.75
Muntpariteit	48.—	35.—	7.37 1/2	1.50	13.09	48.—

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/2 en 7.21 1/2.

Data	Stockholm *)	Kopen- hagen *)	Oslo *)	Hel- singfors 1)	Buenos- Aires 1)	Mon- treal 1)
29 Jan. 1929	66.70	66.55	66.50	6.27 1/2	105	2.48 1/8
30 " 1929	66.70	66.55	66.50	6.27 1/2	105 1/8	2.48 3/4
31 " 1929	66.72 1/2	66.55	66.50	6.27 1/2	105 1/4	2.49
1 Febr. 1929	66.72 1/2	66.55	66.52 1/2	6.27 1/2	105 9/16	2.49
2 " 1929	66.75	66.57 1/2	66.55	6.27 1/2	105 5/16	2.49
4 " 1929	66.72 1/2	66.55	66.52 1/2	6.28	105 1/4	2.49
Laagste d.w. 1)	66.62 1/2	66.45	66.44	6.26	104 3/4	2.48 1/2
Hoogste d.w. 1)	66.75	66.57 1/2	66.55	6.30	105 9/16	2.49 3/8
28 Jan. 1929	66.70	66.55	66.50	6.27 1/2	105 1/8	2.48 1/8
21 " 1929	66.72 1/2	66.55	66.52 1/2	6.27 1/2	105	2.49
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 1/8	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.

Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op 1 Febr. 1929 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank- disconto
Europa.				
Londen *)	£	12.10 3/4	12.10 1/2	4 1/2
Berlijn *)	100 Mark	59.26	59.29	6 1/2
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.75 1/2	3 1/2
Brussel *) §)	100 Belga	34.59	34.69	4
Luxemburg	100 Franc	48.—	6.94	—
Zürich *)	100 "	48.—	48.01	3 1/2
Praag	100 Kronen	50.41	7.38	5
Weenen *)	100 Schilling	35.—	35.07 1/2	6 1/2
Boedapest	100 Pengö	43.51	43.50	7
Boekarest	100 Lei	48.—	1.50	6
Sofia	100 Leva	48.—	1.80	9
Belgrado	100 Dinar	4.379	4.38 1/2	6
Stamboel	Turksch £	10.93	1.22 1/2	—
Athene	100 Drachme	3.23	3.22 3/4	8
Milaan **)	100 Lira	13.09	13.06 1/2	6
Madrid **)	100 Peseta	48.—	39.82 1/2	5 1/2
Lissabon	Escudo	2.68 1/2	0.11	8
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	66.55	5
Oslo *)	100 "	66.67	66.52 1/2	5 1/2
Stockholm *)	100 "	66.67	66.72 1/2	4 1/2
Reickjavik	100 IJsl. Kr.	66.67	54.69	—
Warschau	100 Zloty	27.91	27.90	8
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24.75	7
Riga (Estland)	100 Lat	48.—	48	6-7
Reval (Estland)	100 Estl. Kr.	66.67	66 1/2	7 1/2
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26 1/2	6.27 1/2	7
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.85	—
Danzig	100 Gulden	48.42	48.35	6
Amerika.				
New-York *)	\$	2.4878	2.49 1 1/16	5
Montreal	Canad. \$	2.4878	2.49	—
Mexico	Mex. Dollar	1.24	1.21	—
Buenos Aires	Peso (papier)	1.0569 1/2	1.05 3/8	—
La Paz (Bolivia)	Boliviano	0.9080	0.90 1/2	—
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.8075 3/4	0.30	—
Valparaiso	Peso (papier)	0.30	0.30 1/2	6 1/2 - 7 1/2
Bogota (Columbia)	Peso	2.42	2.42 1/2	—
Quito (Ecuador)	Sucre	1.21	0.49 1/2	—
Lima (Peru)	Per. £	12.10 3/4	10.10	—
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	2.56	—
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	47.90	—
Paramaribo	Gulden	1.—	0.9775	—
Willemstad (Curag.)	Gulden	1.—	1.01 1/2	—
San José (C. Rica)	Colon	1.16	—	—
Guatemala	Quetzal	2.48 3/4	2.48 3/4	—
Managua (Nicarag.)	Cordoba	2.48 3/4	2.48 3/4	—
San Salvador (Salv.)	Colon	1.2440	1.24	—
Asië.				
Calcutta	Rupee	0.91	0.91	7
Batavia	Gulden I.C.	1.—	0.99 1/2	4 1/2
Kobe	Yen	1.24	1.13	5.48
Hong Kong	Dollar	—	1.25	—
Shanghai	Taël	—	1.65	—
Singapore	Straits Doll.	1.4125	1.40	—
Manilla	Phil. Peso	1.214	1.22 1/2	—
Bangkok	Baht	1.10	1.12 1/2	—
Teheran (Perzië)	Kran	—	0.24	—
Afrika.				
Kaapstad	£	12.10 3/4	12.06	5 1/2
Alexandrië	Egypt. £	12.42	12.41 1/2	—
Australië.				
Melbourne, Sidney	£	12.10 3/4	12.04 1/2	—
en Brisbane	£	12.10 3/4	12.07 1/2	—
Nieuw Zeeland	£	12.10 3/4	12.07 1/2	—

1) Goudpeso. 2) Milreis Goud. *) Not. te A'dam. **) id. noteering te R'dam. Ov. not. part. opg. §) 1 Belga = 5 frank.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
29 Jan. 1929	4,84 ¹⁵ / ₁₆	3,91	23,75 ¹ / ₂	40,08 ¹ / ₂
30 " 1929	4,84 ²⁷ / ₃₂	3,90 ³ / ₄	23,74	40,07 ¹ / ₂
31 " 1929	4,84 ²⁷ / ₃₂	3,90 ³ / ₄	23,74	40,05
1 Febr. 1929	4,84 ¹³ / ₁₆	3,90 ³ / ₄	23,74 ¹ / ₂	40,05
2 " 1929	4,84 ¹³ / ₁₆	3,90 ³ / ₄	23,73	40,04 ³ / ₄
4 " 1929	4,84 ¹³ / ₁₆	3,90 ³ / ₄	23,73 ¹ / ₂	40,04 ³ / ₄
6 Febr. 1928	4,87 ³ / ₁₆	3,92 ¹ / ₈	23,85 ¹ / ₂	40,28 ¹ / ₂
Muntpariteit..	4,8667	13,92	23,81 ¹ / ₂	40 ³ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	19 Jan 1929	26 Jan. 1929	28 Jan. 1929	2 Febr. '29	2 Febr. 1929
Alexandrië..	Piast. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₁₆	97 ⁹ / ₁₆	97 ¹ / ₂
Athene	Dr. p. £	375	375	374 ³ / ₄	375 ¹ / ₂	375
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 ⁵ / ₈	1/10 ¹ / ₂	1/10 ⁵ / ₈	1/10 ⁵ / ₈	1/10 ⁵ / ₈
Budapest ...	Pen. p. £	27.82 ¹ / ₂	27.82 ¹ / ₂	27.80	27.85	27.82
B. Aires ...	d. p. \$	47 ¹³ / ₃₂	47 ²⁹ / ₆₄	47 ²⁹ / ₆₄	47 ¹⁷ / ₃₂	47 ¹ / ₂
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/6 ¹ / ₁₆	1/6 ¹ / ₁₆	1/6 ³ / ₆₄	1/6 ³ / ₆₄	1/6 ¹ / ₃₂
Constantin ...	Piast. p. £	995	995	980	995	985
Hongkong ..	Sh. p. \$	2/0 ³ / ₈	2/0 ³ / ₈	2/0	2/0 ¹ / ₈	2/0 ¹ / ₈
Kobe	Sh. p. yen	1/10 ³ / ₈	1/10 ⁷ / ₈	1/10 ¹ / ₈	1/10 ⁷ / ₈	1/10 ³ / ₈
Lissabon ...	Escu. p. £	110 ³ / ₄	109 ³ / ₄	109 ³ / ₄	110 ³ / ₄	109 ³ / ₄
Mexico ¹⁾ ...	\$ per £	10	10	9.75	10.25	10
Montevideo	d. per £	50 ⁷ / ₈	50 ⁷ / ₈	50 ¹ / ₂	51	50 ³ / ₄
Montreal ...	\$ per £	4.86 ¹ / ₈	4.86 ¹ / ₈	4.86	4.86 ⁵ / ₈	4.86 ¹ / ₈
R.d. Janeiro	d. per Mil.	5 ²⁹ / ₃₂	5 ⁵⁹ / ₆₄	5 ²⁹ / ₃₂	5 ¹⁵ / ₁₆	5 ⁵⁹ / ₆₄
Shanghai ...	Sh. p. tael	2/7 ³ / ₃₂	2/7 ¹ / ₁₆	2/6 ³ / ₃₂	2/7 ¹ / ₁₆	2/7 ¹ / ₁₆
Singapore... id. p. \$		2/3 ³ / ₃₂	2/3 ³ / ₃₂	2/3 ²⁹ / ₃₂	2/3 ²⁷ / ₃₂	2/3 ³¹ / ₃₂
Valparaiso ²⁾	\$ p. £	39.65	39.61	39.59	39.64	39.59
Warschau ...	Zl. p. £	43 ³ / ₁₆	43 ³ / ₁₆	43 ³ / ₁₆	43 ⁷ / ₁₆	43 ³ / ₁₆

¹⁾ In het vervolg worden de Mex. \$ niet meer in pence. doch in £ genoteerd. ²⁾ 90 dg.

ZILVERPRIJS

Date	Londen ¹⁾	N.York ²⁾
28 Jan. 1929	26 ¹ / ₈	56 ³ / ₄
29 " 1929	26 ³ / ₁₆	56 ⁷ / ₈
30 " 1929	26 ¹ / ₂	56 ⁷ / ₈
31 " 1929	26 ³ / ₁₆	56 ³ / ₄
1 Febr. 1929	26 ³ / ₁₆	56 ³ / ₄
2 " 1929	26 ¹ / ₂	56 ³ / ₄
4 Febr. 1928	26 ¹ / ₈	56 ¹ / ₂
20 Juli 1914	24 ¹ / ₁₆	59

GOUDPRIJS³⁾

Date	Londen
28 Jan. 1929	84/11 ¹ / ₂
29 " 1929	84/11 ¹ / ₂
30 " 1929	84/11 ¹ / ₂
31 " 1929	84/11 ¹ / ₂
1 Febr. 1929	84/11 ¹ / ₂
2 " 1929	—
4 Febr. 1928	84/11 ¹ / ₂
20 Juli 1914	84/11

¹⁾ in pence p. oz. stand. ²⁾ Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. ³⁾ in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Vorderingen.	23 Jan. 1929	31 Jan. 1929
Saldo bij de Nederlandsche Bank...	f 7.852.516,30	—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 195.789,11	f 203.955,88
Voorschot op ult. December 1928 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomstenbelasting.....	" 37.042.624,35	" 37.042.624,35
Voorschotten aan Suriname.....	" 10.684.638,82	" 11.350.776,50
Id. aan Curaçao	" —	" —
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven.....	" 129.892.360,53	" 131.021.132,90
" 13.900.000,—	" 14.400.000,—	
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen.....	" 20.362.003,83	" 18.708.602,36
Vordering op het Staatsbedrijf der P. T. en T. ¹⁾	" —	" —
Id. op andere Staatsbedrijven ²⁾	" 7.122.617,27	" 7.122.578,42
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank....	—	f 10.377.041,77
Schatkistbiljetten in omloop ¹⁾	f 67.261.000,—	" 67.261.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 30.010.000,—	" 20.610.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank..	" —	" —
Zilverbons in omloop.....	" 11.411.147,50	" 11.252.214,50
Schuld aan Ned.-Indië ²⁾	" 33.727.355,98	" 36.631.864,99
Id. aan Curaçao ³⁾	" 50.617,67	" 42.721,50
Id. aan het Alg. Burg. Pensioenfonds ⁴⁾	" 21.349.379,39	" 23.074.911,88
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. ⁵⁾	" 54.210.072,09	" 53.943.966,27
Id. aan andere Staatsbedrijven ⁶⁾	" 1.640.000,—	" 1.640.000,—
Id. aan diverse instellingen ⁷⁾	" 6.952.280,91	" 6.637.243,36

¹⁾ Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. ²⁾ In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	26 Jan. 1928	2 Febr. 1929
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas.....	f 38.761.000,—	f 36.559.000,—
Saldo bij de Javasche Bank.....	" 6.402.000,—	" 6.272.000,—
Verplichtingen:		
Betaalmiddelen in 's Lands Kas.....	—	—
Waarvan Muntbiljetten.....	—	—
Muntbiljetten in omloop.....	" 45.534.000,—	" 45.875.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds..	" 698.000,—	" 185.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 646.000,—	" 584.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 4 Februari 1929.

Activa.		
Binnenl. Wis. sels; Prom. enz. in disc.	Hfdbk. f 42.238.152,74 Bijbnk. " 2.380.227,14 Ag.sch. " 14.807.649,20	f 59.426.029,08
Papier o. h. Buitenl. in disconto.....		—
Idem eigen portef.	f 205.656.803,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		205.656.803,—
Beleeningen		
incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 49.695.777,21 Bijbnk. " 5.513.848,52 Ag.sch. " 53.137.886,70	f 108.347.512,43
Op Effecten.....	f 106.919.712,43	
Op Goederen en Spec.	f 1.427.800,—	108.347.512,43
Voorschotten a. h. Rijk		8.435.980,34
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud.....	f 67.039.960,—	
Muntmat., Goud	f 367.494.872,26	
	f 434.534.832,26	
Munt, Zilver, enz.	f 22.513.614,45	
Muntmat., Zilver		457.048.446,71 ¹⁾
Belegging ¹ / ₈ kapitaal; reserves en pensioenfonds		24.520.962,09
Gebouwen en Meub. der Bank.....		5.000.000,—
Diverse rekeningen		33.737.070,56
		f 902.172.804,21
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	f 7.157.903,12	
Bijzondere reserve.....	" 8.000.000,—	
Pensioenfonds	" 5.544.193,26	
Bankbiljetten in omloop.....	" 807.905.435,—	
Bankassignatiën in omloop.....	" 146.671,97	
Rek.-Cour. f Het Rijk		
saldo's: { Anderen " 38.598.537,60		38.598.537,60
Diverse rekeningen		14.820.063,26
		f 902.172.804,21
Beschikbaar metaalsaldo	f 117.896.989,57	
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.		294.742.470,—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
4 Febr. '29	67.040	367.495	807.905	38.745	117.897	54
28 Jan. '29	67.045	367.495	782.471	44.679	126.101	55
21 " '29	67.050	367.495	788.718	47.986	121.652	54 ¹ / ₂
14 " '29	67.049	367.495	812.383	50.089	111.083	53
7 " '29	67.052	367.495	833.981	51.264	278.771	51 ¹ / ₂
31 Dec. '28	67.061	367.495	853.652	57.831	273.664	50
6 Febr. '28	67.743	367.478	795.361	69.353	290.062	53
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
4 Febr. 1929	59.426	—	108.348	205.657	33.737
28 Jan. 1929	62.376	—	97.666	203.229	32.044
21 " 1929	69.511	—	95.153	205.484	30.955
14 " 1929	80.632	—	97.406	220.227	31.906
7 " 1929	95.676	4.000	98.112	219.828	37.911
31 Dec. 1928	92.512	—	126.186	220.138	39.494
6 Febr. 1928	89.468	—	108.594	185.474	44.141
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van ¹/₈ metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Dtscont.	Div. rekeningen ¹⁾
15 Dec. 1928	800	1.475	668	1.089	489
8 " 1928	801	1.535	688	1.092	429
1 " 1928	800	1.529	684	1.083	440
24 Nov. 1928	900	1.408	633	1.087	448
17 " 1928	790	1.469	582	1.091	450
17 Dec. 1927	1.121	1.464	621	877	491
5 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
2 Feb. 1929	191.700		300.100	60.200	47.580
26 Jan. 1929	192.100		300.200	61.400	47.460
19 " 1929	192.800		304.500	63.900	45.440
5 Jan. 1929	169.669	21.977	311.405	69.312	39.359
29 Dec. 1928	169.810	20.557	311.442	63.897	40.231
22 " 1928	169.934	19.576	311.776	60.342	40.663
15 " 1928	170.112	18.617	314.823	57.364	39.854
4 Feb. 1928	173.766	18.394	314.554	44.934	120.671
5 Feb. 1927	195.929	30.150	313.828	66.552	150.848
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse reke-ningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
2 Feb. 1929		142.800		***	53
26 Jan. 1929		148.400		***	53
19 " 1929		153.100		***	52
5 Jan. 1929	7.613	41.491	95.730	49.373	50
29 Dec. 1928	7.512	38.502	95.931	47.856	51
22 " 1928	7.625	36.540	94.908	48.359	51
15 " 1928	7.631	37.094	93.574	49.951	51
4 Feb. 1928	12.678	28.454	97.880	34.036	53
5 Feb. 1927	12.820	20.443	76.752	50.533	59
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluippost activa. ²⁾ Basis ³⁾ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.¹⁾

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
30 Jan. 1929	152.978	355.644	57.070	9.657	15.946
23 " 1929	153.343	355.366	57.737	10.764	15.061
16 " 1929	154.406	360.683	53.489	13.058	15.540
9 " 1929	154.479	369.518	44.767	14.686	15.969
2 " 1929	153.330	378.294	34.829	47.745	16.963
26 Dec. 1928	154.067	388.243	25.541	25.932	18.854
1 Febr. 1928	155.878		135.836		55.027
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ²⁾
			Bankers	Other Accounts		
30 Jan. '29	50.502	19.230	58.211	37.863	57.334	49 ²⁸ / ₃₂
23 " '29	49.487	16.850	60.842	37.482	57.977	50 ⁹ / ₁₀
16 " '29	55.122	15.148	67.550	36.666	53.724	45
9 " '29	57.737	10.995	67.491	36.813	44.961	38 ²⁰ / ₃₂
2 " '29	62.637	22.336	84.016	38.030	35.035	24 ⁷ / ₃₂
26 Dec. '28	67.297	12.969	69.490	37.511	25.824	21 ¹ / ₂
1 Febr. '28	239.140	14.341		97.583	39.792	35 ¹ / ₂
22 Juli '14	11.005	13.736		42.185	29.297	52

¹⁾ Zie voor wijzigingen in de bankstaat de toelichting op blz. 1080 en 1081. ²⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a.d. Staat
18 " '29	33.983	732	11.937	22.612	18.722	2.244	3.200
11 " '29	33.709	732	12.543	22.547	18.540	2.295	3.200
4 " '29	32.679	732	13.547	22.964	18.510	2.326	3.200
26 Jan. '28	5.544	343	56	1.620	8	1.696	—
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ²⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Parti-culieren
25 Jan. '29	5.930	1.490	62.153	6.612	6.100	7.495
18 " '29	5.930	1.609	62.443	6.442	5.957	6.671
11 " '29	5.930	1.520	63.154	6.343	5.765	6.419
4 " '29	5.930	1.810	64.183	6.161	5.673	6.264
26 Jan. '28	—	27.302	57.128	32	—	10.900
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. ²⁾ Sluippost activa.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 4 Februari 1929.

Van de internationale fondsenmarkten heeft die te New York de grootste aandacht getrokken. De stemming daar ter plaatse is onregelmatig geweest; omvangrijke aankopen voor rekening van nieuw opgerichte investment trusts werden afgewisseld met realisaties door hen, die meenden, dat in de stijging van de makelaarsvoorschotten een gevaarlijk moment was te vinden. Toch is de grondtoon ten slotte opgewekt gebleven, vooral ook door de omstandigheid, dat, blijkens de mededeelingen van de Federal Reserve Banks, de contractie van credieten in de maand Januari verderen voortgang heeft gehad. De toestand van de geldmarkt wordt weliswaar nog nauwkeurig opgenomen, doch zelfs hooge geldkoersen op één of anderen dag hebben geen al te omvangrijke verkoopen uitgelokt.

Te Londen is de stemming veel loomer geweest dan een week tevoren. Men is tot de gevolgtrekking gekomen, dat de opgewekte tendens niet op bepaalde feiten, doch meer op gevoelens gebaseerd is geweest en heeft hieruit in de berichtsweek de consequenties getrokken. Voorts heeft het verdere afvloeien van goud enige onrust gewekt, welke vooral in de markt voor „gilt-edged” fondsen tot uiting is gekomen. Dit was des te eerder het geval, omdat gewoonlijk in dezen tijd van het jaar de wisselkoersen zich ten gunste van Engeland plegen te bewegen. Van de overige afdelingen heeft in het bijzonder die voor British Celandese de aandacht getrokken door een scherpe daling; aandelen Courtaulds echter werden hierdoor niet in belangrijke mate aangetast.

Te Parijs is de aankondiging door de Caisse d'Amortissement van de plannen tot uitgifte van een 4½ pCt. leening ter consolidatie en conversie van vroegere leeningen gunstig ontvangen. In de eerste plaats hebben Franse staatsfondsen hiervan kunnen profiteren, doch onmiddellijk hierop volgde vrijwel de gansche beurs de scherp opgaande beweging. Bankaandelen, aandelen in staalfabrieken, in spoorwegen, enz. werden tot hoogere koersen en in aanmerkelijke posten uit de markt genomen.

De markt te Berlijn is gebukt gegaan onder enkele betreurenswaardige gebeurtenissen, welke zich in de financiële wereld hebben voorgedaan. Sommige kleine bankiershuizen zijn in moeilijkheden geraakt en hoewel de beurs als zoodanig hiervan geen ongunstige gevolgen kon onder vinden, heeft de vrees voor onzekerheid in den toestand van andere firma's toch een vrij zwaren druk op de markt uitgeoefend. Eerst in de laatste dagen van de berichtsweek is een klein herstel ingetreden, mede door de verwachting, dat de Reichsbank binnenkort haar disconto opnieuw met een half procent zou verlagen.

Ten onzent heeft de markt een over het algemeen kalm verloop gehad. In de beleggingsafdeling zijn de koersschommelingen weer zeer gering gebleven. De belangstelling bleef nog steeds op fondsen gericht, welke weliswaar geen hoog rendement afwerpen, doch hiertegenover de kans bieden op onverwachte extra uitkeeringen. Ten blijk hier van diene o.a. het overweldigende succes, dat de inschrijving op aandelen Sofina hier ter beurze heeft gehad. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 103¹⁵/₁₆, 104; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100¹⁵/₁₆; 4½ pCt. Ned.-Indië 1926: 99⁷/₁₆, 99¹⁷/₃₂; 5 pCt. Brazilië 1913 £20—100: 75½; 75½; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 107¹⁵/₁₆, 107½.

In de markt voor industriële aandelen zijn certificaten Margarine Unie het sterkst op den voorgrond getreden. Onmiddellijk na de declaratie van het dividend — ad 10 pCt. — daalde de koers eenigszins, in overeenstemming met Londen, wyl men klaarblijkelijk een hoogere uitkeering had verwacht. Daarna is evenwel een nieuwe stijging ingetreden, welke tot het slot ononderbroken kon worden gehandhaafd. Aandelen Calvé-Delft hebben ditmaal niet dezelfde richting gevolgd, doch hebben hun niveau gehandhaafd. Aandelen Philips Gloeilampenfabrieken hebben wel enkele koersverschillen te zien gegeven, doch zijn ten slotte niet veel veranderd. Hollandia Melkproducten liepen achteruit, toen bleek, dat de geruchten omtrent samenwerking met de Margarine Unie vermoedelijk op onjuiste interpretatie hadden berust. Voorts bestond eenige aandacht voor Nederlandsche Gist- en Spiritusfabriek, Kwatta, Internationale Gewapend Betonbouw, enz. Calvé-Delft: 158½, 155½; Centrale Suiker Mij.: 79½, 80; Hollandsche Kunstzide Industrie: 194, 191; Hollandia Melkproducten: 147½, 133; Internationale Viscose: 94½, 92; Maekubec: 156½, 154; Margarine Unie: 399½, 418; Ned. Gist & Spiritus: 433½, 446; Ned. Kunstzidefabriek: 408, 403½; Int. Gew. Beton: 223, 239½; Kwatta: 79½, 88½; Philips Gloeilampenfabriek (gem. bez. v. A.): 926, 922; Ougrée Marihaye: 425, 433½; Separator: 178½, 177½; Zweedsche Lucifer Mij.: 437, 441½.

De suikerafdeeling is iets vaster geworden, in verband met geruchten, volgens welke te Cuba een „pool” zou zijn gevormd, welke 3½ miljoen ton suiker zou beheeren. Deze geruchten werden door insiders reeds dadelijk sceptisch opgenomen en naarmate een bevestiging uitbleef, werd de twijfel sterker. Toch zijn de koersen niet snel achteruit gelopen. Ten slotte vertoonden zij, in vergelijking met de vorige week, nog een vooruitgang. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 160; H.V.A.: 676¼, 681; Javasche Cultuur Mij.: 395, 400½; Maron: 250, 245; Moormann: 350, 349; Ned.-Ind. Suiker Unie: 255, 255½; Pagottan: 261 (ex div. ad 6 pCt.), 264; Poerworedjo: 95¼, 95; Sindanglaet: 410, 408; Tjepper: 755, 740; Watoetoelis Poppoh: 745, 740.

De rubbermarkt heeft zich vrijwel op den achtergrond bewogen. De zeer geringe fluctuaties van den rubberprijs, tezamen met de weinig verrassende toeneming van den voorraad te Londen heeft er niet toe geleid speculatieve belangstelling wakker te roepen. Dientengevolge schommelden de koersen slechts lichtelijk, naargelang eenig aanbod of eenige vraag ontstond. Een uitzondering vormden aandeelen Indragiri, welke, in verband met een groote aankooporder, plotseling belangrijk stegen, om weer even spoedig achteruit te loopen. Amsterdam Rubber: 276¼, 272½; Deli Batavia: 192, 193½; Hessa Rubber: 376, 371; Indische Rubber: 325, 315¼; Java Caoutchouc: 167, 166; Kali Telepak: 281½, 277; Majanglanden: 303, 297½; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 283, 279; R'dam Tapanoeli: 118½, 118; Serbadjadi: 234, 227½; Indragiri: 129, 130; Sumatra Caoutchouc: 192, 191½; Sumatra Rubber: 219¼, 219½; Ver. Ind. Cultuur Ond.: 161¼, 162; Intercontinental Rubber: 12¼/16, 12¼/16.

Tabaksaandeelen waren weinig bewogen, doch eenigermate verdeeld. Voor Javaansche soorten bestond goede belangstelling, terwijl tegen het slot ook aandeelen Senembah gevraagd waren. Daartegenover hebben de andere aandeelen niet van groote variaties blijk gegeven. Arendsburg: 665; Besoeki Tabak Mij.: 563, 570; Deli Batavia: 549¼, 554; Deli Mij.: 469, 469½; Ngoepit: 372, 376; Oostkust: 220¼, 216; Senembah: 518¼, 522.

De petroleummarkt was voor aandeelen Koninklijke tamelijk kalm, doch de ondergrond is niet bepaald geanimeerd geworden. Een scherpe daling heeft voorts plaats gevonden voor aandeelen Perlak Petroleum Maatschappij. Aandeelen Peudawa hebben daarentegen blijk gegeven van groote belangstelling, zoodat het fonds vrij aanmerkelijk kon stijgen. Het hoogste punt kon nochtans niet behouden blijven. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 363, 365; Kon. Ned. Petr. Mij.: 383¼, 386; Perlak Petroleum: 208, 195; Peudawa: 54¼, 50; Marland Oil: 40¼/32, 41¼/16.

Scheepvaart-aandeelen hebben zich op den achtergrond bewogen; de verschillen hebben geen groote afmetingen aangenomen. Holland-Amerika Lijn: 83, 81¼; Java-China-Japan Lijn: 150, 149; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 94¼, 94½; Ned. Scheepvaart Unie: 216¼, 217; Nievelt Goudriaan: 117¼, 119¼; Stoomvaart Mij. Nederland: 205¼, 205.

De afdeeling voor mijnbouw-aandeelen was vrij vast, in het bijzonder voor aandeelen Algemeene Exploratie Mij., Boeton en Oost-Borneo. Alg. Exploratie Mij.: 193¼, 195½; Billiton 1e Rubriek: 620, 625; Boeton Mijnbouw Mij.: 287½, 302; Oost-Borneo: 104, 101¼; Redjang Le-bong: 145¼, 149; Singkep Tin Mij.: 350¼, 347.

Bankaandeelen bleven stil, doch opgewekt. Amsterdamsche Bank: 192, 193; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 86¼, 87; Incasso Bank: 124, 125¼; Koloniale Bank: 250¼, 256;

Ned.-Ind. Handelsbank: 169¼, 168¼; Ned. Handel Mij. (C. v. A.): 181¼; R'damsche Bankvereniging: 111¼, 110¼; Twentsche Bank: 140, 141.

De Amerikaansche markt heeft zich aangesloten bij Wallstreet. Voor vele fondsen was het niveau aan het slot hooger dan bij den aanvang. Anaconda Copper: 251¼, 257; Studebaker: 97¼, 95; U. S. Leather: 32¼, 31¼; U. S. Steel Corp.: 188¼, 185¼; Atchison Topeca: 198¼, 210¼; Baltimore & Ohio: 124¼, 132; Erie: 70¼, 73¼; Missouri Kansas & Texas: 51, 54¼/32; St. Louis & San Francisco: 118¼, 121¼; Union Pacific: 220, 229; Wabash Railway: 72¼, 77¼/16.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

5 Februari 1929.

De tarwe-markt was aan het begin der afgelopen week zeer stil als reactie op de levendige zaken van eenige dagen tevoren. Tot die vermeerdering van den omzet naar Europa hadden de ongunstige vooruitzichten voor de nieuwe winterarwe der Vereenigde Staten meegewerkt, welke aan de Noord-Amerikaansche termijnmarkten een vrij belangrijke prijsverhoging hadden teveegebracht. Argentinië, dat zulk een enormen tarweoogst heeft binnengehaald, deed echter aan die prijsverhoging niet mee, en dientengevolge zakten de Noord-Amerikaansche markten spoedig weder in, vooral toen na enkele dagen ook de Europeesche vraag weder sterk was afgenomen. Deze toestand heeft in deze week nog enkele dagen voortgeduurd, doch later hadden de berichten uit de Vereenigde Staten omtrent onvoldoende sneeuwbedekking, hevige koude en het met ijs bedekt zijn van uitgestrekte gedeelten van het tarwegebied weder een prijsherstel te Chicago ten gevolge, dat ook te Winnipeg tot hogere prijzen leidde. Ditmaal hebben de Argentijnsche termijnmarkten de vastere houding der Noord-Amerikaansche markten wel wat meer gevolgd, doch de prijsverhoging was daar niet groot en de prijzen bleven nog beneden die van tien dagen tevoren. In hoeverre de ongunstige weersomstandigheden in de Vereenigde Staten werkelijk groote schade hebben aangericht, valt voorloopig nog niet te constateeren. In de Noordelijke streken der winterarwe is voldoende sneeuwbedekking aanwezig, doch meer naar het Zuiden maakt men zich ernstig ongerust en omstreeks het midden der week heeft dit ook op het Europeesche vasteland weder tot meer inkoop van tarwe geleid. In Nederland werd vrij wat Platatarwe gekocht op aflading in de eerstvolgende maanden, en ook in Duitschland was dat het geval. Spoedige tarwe is echter moeilijker te plaatsen, en vooral te Hamburg drukken groote voorraden de markt. De levendigste markt is deze week wel die te Antwerpen geweest, waar ook in spoedige tarwe een flinke omzet werd bereikt, en naast Argentijnsche ook Canadeesche tarwe geregeld koopers vond, welke in de lagere gradés ook naar het Duitsche achterland werd verhandeld. In niet onbevredigende mate kwamen ook naar het overige vasteland zaken in Canadeesche en Argentijnsche tarwe tot stand, doch in Engeland bleef de omzet aanzienlijk kleiner dan in de vorige week. Men hechte daar meer waarde dan op het vasteland aan berichten omtrent regenval uit Britsch-Indië, waardoor de importvraag naar tarwe daar voorloopig werd gestaakt. Het verre Oosten bleef wel belangstelling toonen, doch afdoeningen werden niet gerapporteerd. Ten slotte echter werd weder een lading Australische tarwe naar Britsch-Indië verkocht, terwijl Griekenland eveneens twee zulke ladingen kocht. De Canadeesche tarwepool is gedurende de geheele

INDUSTRIEELLE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM LONDEN BERLIJN PARIJS KOPENHAGEN
MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL / 25.000.000.— VOLGESTORT GEPLAATST EN RESERVES / 12.900.000.—

Financiering van den afzet van industrieele producten.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	27 Jan./2 Febr. 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	27 Jan./2 Febr. 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	1929	1928
Tarwe	31.987	138.158	142.997	10.114	16.809	3.800	154.967	146.797
Rogge	1.363	15.008	4.968	—	—	—	15.008	4.968
Boekweit	268	3.394	4.622	—	—	—	3.394	4.622
Maïs	13.604	92.504	87.567	1.515	23.301	17.391	115.805	104.958
Gerst	16.713	62.945	24.433	—	98	2.120	63.043	26.553
Haver	2.880	14.132	9.788	911	911	—	15.044	9.788
Lijnzaad	5.193	8.621	13.470	20.317	39.561	23.259	48.182	36.729
Lijnkoek	1.648	10.616	24.617	—	—	100	10.616	24.717
Tarwemeel	3.423	10.190	18.639	1.285	3.728	4.925	13.918	23.564
Andere meelsoorten	217	1.088	1.657	—	—	—	1.088	1.657

week slechts in zeer beperkte mate aan de markt geweest, en de particuliere handel kreeg daardoor meer gelegenheid om zich te laten gelden. In vele gevallen echter werden de zaken in Manitoba's op het vasteland vrij sterk beneden de Canadeesche prijzen afgesloten. De wereldverscheppingen zijn dan ook den laatsten tijd weder groot geweest en vooral Argentinië heeft deze week zeer veel tarwe afgeladen, hetgeen echter niet wegnam, dat de voorraden in de Argentijnsche havens nog weder toenamen. Veel tarwe is ook deze week weder naar niet-Europeesche destinaties verscheept, doch nu de naar Europa onderweg zijnde hoeveelheden weder zijn toegenomen, heeft dit geen grooten invloed op de markt. Aan het einde der week is op het vasteland de vraag weder aanzienlijk afgenomen, en adelijk heeft dit in Noord-Amerika weder tot eenige prijsverlaging geleid. De invloed, welke uitgaat van de slechte vooruitzichten voor de wintertarwe der Vereenigde Staten, is blijkbaar niet sterk genoeg, om den druk der groote oogsten van het Zuidelijke Halfrond te weerstaan, zoodra de vraag der Europeesche invoerlanden vermindert. Op 4 Februari waren de overzeesche termijnmarkten weder wat vaster. Chicago en Winnipeg sloten 1½ a 2 dollarcent per 60 lbs. hooger dan op 28 Januari, doch op dien datum had juist een vrij belangrijke prijsdaling plaats gevonden. Buenos Aires sloot op 5 Februari 5 a 10 centavos per 100 KG. hooger, Rosario 5 centavos lager dan een week tevoren.

In overzeesche rogge gaat naar Europa nog altijd zeer weinig om. De verscheppingen uit Noord-Amerika waren ook deze week weder klein, en ook Argentijnsche rogge ontmoet slechts weinig belangstelling. De zaken, welke daarin in de afgelopen week naar Duitsland en ook in Nederland tot stand kwamen werden voor het grootste gedeelte afgesloten door wederverkoopers beneden de Argentijnsche prijzen.

Voor maïs staat de markt sterk onder den invloed van de onvoldoende Europeesche vraag, terwijl tevens deze week in Argentinië hier en daar vrij wat regen is gevallen, waardoor de vrees, dat de oogst sterk zou lijden door de droogte, eenigszins is verminderd. Veel zijn de maïsprijzen aan de Argentijnsche termijnmarkten echter niet gedaald, en zelfs werd een prijsverlaging gewoonlijk weder door een herstel gevolgd, omdat de regen als onvoldoende werd beschouwd. De onzekerheid omtrent de uitkomst van den nieuwen Argentijnschen maïsoogst heeft er echter wel toe bijgedragen, dat in Europa de ondernemingslust voor maïs slecht is. Bovendien belemmeren de hooge prijzen de zaken. Op enkele dagen der week bestond in Engeland wel een wat betere vraag, en er werden daar voor oude Platamaïs op spoedige aflading hooge prijzen betaald. Februari-aflading bracht naar Engeland en een enkelen keer ook naar Noord-Duitsland ongeveer f 12,— per 100 KG. op, doch tegelijkertijd werd No. 6 Manitoba-tarwe verhandeld voor ongeveer f 10,25. Het ligt voor de hand, dat onder die omstandigheden de vraag voor maïs niet groot is, en nog altijd in veel gevallen tarwe als veevoeder werd gebruikt. Niet slechts met de lagere grades van Canadeesche tarwe is dat het geval, doch hetzelfde geldt ook voor inlandsche tarwe in de Europeesche productielanden, waarbij ook Nederland, en niet slechts voor de minder goede kwaliteiten. Minder vast dan tevoren is deze week de maïsmarkt ook in Noord-Amerika geweest. Slechts zeer weinig maïs is deze week uit Noord-Amerika naar Europa verscheept, en ook in Argentinië werd weinig afgeladen, terwijl de voorraden daar weder verminderden, doch in Europa maakte dat zeer weinig indruk. In het bijzonder was dat het geval in Nederland, vooral toen de prijsverlaging voor oude maïs in Argentinië samenging met flauwe markten in Chicago. Daarbij heeft zoowel in Nederland als ook in Duitsland de vorst, waardoor vele waterwegen gesloten zijn, een verdere bemoeilijking van den afzet ten gevolge, waardoor voor spoedige maïs de prijzen sterk zijn gedrukt. In Zuid-Afrika zijn de vooruitzichten voor den nieuwen maïsoogst

bevredigend, en op het tegenwoordige hooge prijspeil wordt reeds nieuwe Zuid-Afrikaansche maïs ter verschepping in de zomermaanden aangeboden, terwijl daarin ook in Engeland en een enkelen keer naar Nederland zaken tot stand zijn gekomen beneden de prijzen voor nieuwe Platamaïs. In deze laatste houden de hooge prijzen de ontwikkeling der zaken tegen, nu de droogte in Argentinië niet meer zulk een dringend aanzien heeft. In vergelijking met een week tevoren, toen reeds een niet onbelangrijke prijsverlaging had plaats gevonden, sloot maïs te Chicago ongeveer ¾ dollarcent per 56 lbs. lager, terwijl aan de Argentijnsche termijnmarkten oude maïs 10 centavos per 100 KG. in prijs was gedaald. Nieuwe maïs was ten slotte onveranderd tot 5 centavos lager, doch voor deze laatste had tevoren reeds een verlaging van 15 a 25 centavos plaats gevonden.

Voor gerst heeft de termijnmarkt te Winnipeg een weifelend aanzien gehad, doch een belangrijke prijsverlaging heeft niet plaats gevonden. De noteeringen waren op 4 Februari ½ dollarcent per 48 lbs. lager dan op 28 Januari.

De vraag naar Noord-Amerikaansche gerst in Europa is echter ondanks afgenomen verscheppingen deze week slecht geweest, en er kwamen daarin slechts zeer weinig zaken tot stand. Vooral voor spoedige posities en verscheppingen in Februari en Maart staan in Nederland en Duitsland de prijzen aanzienlijk lager dan in Amerika. Iets beter is deze verhouding in Engeland. Van den Donau is ook deze week weder zeer weinig gerst verscheept, en ofschoon men voortdurend hoort, dat het verbruik van maïs sterk lijdt onder de lage prijzen voor voedergerst is ook deze week weder allerminst gebleken, dat dit tot grotere vraag voor gerst leidt. Gedeeltelijk is het ook weder het gevolg van de gesloten scheepvaart, dat de in Nederland arriveerende gerst niet spoedig te plaatsen is, en slechts met belangrijke prijsopoffering koopers vindt. Ook de belangstelling voor gerst uit Canada en de Vereenigde Staten op aflading in den voorzomer, waarin onlangs naar Nederland en Duitsland veel zaken werden gedaan, is zeer sterk bekoeld. Van Argentinië hebben de verscheppingen van nieuwe gerst een aanvang genomen, maar zaken worden ook daarin nauwelijks gedaan.

Haver bleef in Noord-Amerika nog steeds te duur voor zaken naar Europa, en ook in Argentinië trad geen prijsdaling in. De verscheppingen van Argentijnsche haver zijn den laatsten tijd vrij groot geweest en aanvankelijk bestond daarvoor op het vasteland nog wel kooplust. Later zijn echter ook deze zaken veel kleiner geworden, en in Engeland is de omvang der zaken ook evenzeer onbevredigend.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren de afgelopen week over het algemeen loom gestemd, zonder dat er in de noteeringen veel verandering plaats vond.

In Amerika blijven raffinadeurs slechts naar gelang van behoefte koopen. De handel was zeer beperkt en de prijs, die voor ruwsuiker werd aangelegd, bewoog zich om 2½ d.c. c. & fr. New York op basis van Cubasuiker. Ook op de termijnmarkt ondergingen prijzen nagenoeg geen verandering en de laatste noteeringen luiden als volgt: Mrt. 2,01; Mei 2,09; Juli 2,15; Sept. 2,18; voor Spot Centrifugals was de laatste noteering 3,77.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 44.000 tons, de versmeltingen 47.000 tons tegen 48.000 tons in 1928 en de voorraden 120.000 tons tegen 170.500 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

Nieuwe oogst	1928/29	1927/28	1926/27	1925/26
Ontvangsten 19/26 Jan. . .	199.302	113.462	173.157	194.324
„ 17 Nov./26 Jan.	509.546	140.269	451.595	732.377
Verscheppingen 19/26 Jan. .	83.326	28.389	82.463	97.081
„ 17 Nov./26 Jan.	157.775	29.992	152.913	376.794

Oude en Nieuwe oogst
 Verschepingen 19/26 Jan. 99.160 70.947 87.861 101.205
 " 17 Nov./26 Jan. 656.209 540.016 531.825 781.579
 Voorraad 26 Jan. N. oogst 349.035 109.190 298.682 355.584
 " 26 Jan. O. oogst 37.075 68.611 19.597 8.846
 In Engeland liepen prijzen op de termijnmarkt in Londen deze week tusschen 1½ en 2¼ d. terug. De slotnoteringen op de ruwsuikermarkt waren als volgt:

Maart	Sh. 9/10½	Aug.	Sh. 9/4½
Mei	" 9/0¼	Sept.	" 9/5¼
		Dec.	" 9/6¼

F. O. Licht publiceert eene nieuwe raming van den Europeeschen bietsuikeroogst 1928/29, waarbij — nu de antwoorden op de verschillende rondvragen aan fabrikanten zijn bekend geworden — de ramingen verhoogd werden met uitzondering van Roemenië. Voor Rusland blijft de raming nog steeds zeer moeilijk. Wel wordt verondersteld, dat de oogst meer zal belopen dan het gepubliceerde cijfer, doch zoolang geen nadere gegevens uit Moskou bekend zijn, wil Licht dit cijfer nog handhaven.

De nieuwe raming, in vergelijking met de voorgaande en met den oogst 1927/28, volgt hier:

	1928/1929		1927/1928
	5e Raming 31/1/29 tons	4e Raming 31/12/28 tons	Opbrengst tons
Duitschland	1.830.000	1.785.000	1.664.766
Tsjecho Slowakije ..	1.050.000	1.050.000	1.239.155
Oostenrijk	110.000	110.000	110.004
Hongarije	220.000	210.000	186.701
Frankrijk	890.000 ¹⁾	880.000 ¹⁾	863.205
België	280.000 ²⁾	265.000 ²⁾	273.113
Nederland	320.000 ³⁾	310.000 ³⁾	259.964
Denemarken	170.000	165.000	142.800
Zweden	160.000	160.000	145.335
Polen	740.000	740.000	566.961
Italië	380.000	380.000	284.276
Spanje	238.000	238.000	259.964
Brittannië	245.000	245.000	228.910
Andere landen	324.000	329.000	313.579
Tot. Europa z. Rusland	6.957.000	6.867.000	6.538.733
Rusland	1.380.000	1.380.000	1.501.986
Totaal Europa	8.337.000	8.247.000	8.040.719

1) Incl. 40.000 tons suiker van uit Nederland en België geïmporteerde bieten.

2) Excl. 20.000 tons suiker } die als bieten naar Frankrijk
 3) " 20.000 " " } zullen worden gezonden om daar
 } verwerkt te worden.

Op Java waren de prijzen voor suiker in de tweede hand aan het begin der nieuwe week ongeveer f ½ lager dan aan het eind der voorafgaande week. Langzamerhand verbeterde de stemming ietwat en werden ten slotte weder de volgende prijzen betaald: Superieur ready en Febr./Maart levering f 14½; Hoofdsuiker ready f 12¾.

Hier te lande was de markt gedurende de geheele week kalm gestemd met over het algemeen iets meer aanbod dan vraag, waardoor noteringen geleidelijk afbrokelden. Het slot was kalm op de volgende noteringen:

Mrt. f 13,—/f 13½; Mei f 13¼/¾ (gedaan); Aug. f 13½/¾; Dec. f 13¼ (gedaan).

De omzet bedroeg deze week 2950 tons.

KATOEN.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
 (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '28 tot 25 Jan. '29	Overeenkomstige periode	
		1927/28	1926/27
Ontvangsten Gulf-Havens.	7704	6603	9812
Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1304	689	1652
" " 't Vasteland etc.	3146	3129	3938
" " Japan	1029	722	942

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	25 Jan. '29	Overeenkomstig tijdstip	
		1928	1927
Amerik. havens	2247	2368	2969
Binnenland	1119	1182	1468
New York	70	194	157
New Orleans	334	511	647
Liverpool	670	549	964

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
 Manchester, d.d. 30 Januari 1929.

De Amerikaansche katoenmarkt heeft wederom een kalme week doorgemaakt, hoewel prijzen vrij vast zijn geweest. Prijzen zijn gedurende de laatste dagen der vorige week

STATISTISCH OVERZICHT

	TARWE Hard Winter No. 2 loco Rotterdam Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE American No. 2) loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Amer. No. 2) loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.90 Bè s. g. per barrel		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlebrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	
	Jaargemidd. 1925	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	\$	%	Sh.	%	£
Januari 1926	*16,90	98,3	11,47 ⁵	87,8	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0	73/-	100,0	62,1/6	100,0
Februari "	*16,30	94,8	+ 11,52 ⁵	88,1	174,00	75,2	175,00	74,2	353,00	76,3	10,20	94,4	1,80	107,1	70/6	96,6	59,12/-	95,3
Maart "	*15,37 ⁵	89,4	+ 11,47 ⁵	87,8	167,75	72,5	174,50	73,9	330,00	71,4	9,85	91,2	1,80	107,1	70/6	96,6	58,15/6	94,7
April "	*16,10	93,6	+ 11,45	87,6	177,50	76,7	194,75	82,5	335,75	72,6	10,00	92,6	1,80	107,1	70/6	96,6	57,7/6	92,4
Mei "	*16,32 ⁵	94,9	+ 11,00	84,1	168,50	72,8	192,50	81,6	334,50	72,3	13,10	121,3	1,93	114,9	73/-	100,0	56,9/6	91,0
Juni "	*16,12 ⁵	93,7	+ 11,12 ⁵	85,1	171,00	73,9	198,75	84,2	360,25	77,9	13,85	128,2	2,05	122,0	76/6	104,8	56,17/6	91,6
Juli "	*16,20	94,2	+ 12,17 ⁵	93,1	175,25	75,7	200,50	85,0	382,50	82,7	16,35	151,4	2,05	122,0	87/-	119,2	58,2/-	93,6
Augustus "	15,35	89,2	+ 11,82 ⁵	90,4	170,50	73,7	190,50	80,7	376,50	81,4	17,25	159,7	2,05	122,0	90/6	124,0	58,19/6	95,0
September "	14,80	86,0	+ 11,95	91,4	170,00	73,5	204,75	86,8	360,25	77,9	25,50	236,1	2,05	122,0	94/6	129,5	58,15/-	94,6
October "	15,75	91,6	+ 12,32 ⁵	94,3	175,50	75,8	218,75	92,7	367,75	79,9	31,10	288,0	2,05	122,0	118/-	161,6	58,7/6	94,0
November "	16,02 ⁵	93,2	+ 12,60	96,4	177,75	76,8	215,00	91,1	382,50	82,7	38,25	353,7	1,81	107,7	120/6	165,1	57,6/6	92,3
December "	15,40	89,5	+ 12,20	93,3	173,50	74,9	210,75	89,3	373,75	80,8	19,00	175,9	1,75	104,2	99/6	136,3	56,19/6	91,8
Januari 1927	15,22 ⁵	88,5	+ 12,50	95,6	165,00	71,3	222,25	94,2	362,50	78,4	13,35	123,7	1,75	104,2	85/6	117,3	55,7/6	89,2
Februari "	15,22 ⁵	88,5	+ 13,05	99,8	167,00	72,1	230,00	97,5	373,75	80,8	12,10	112,0	1,70	101,2	83/6	114,4	54,16/-	88,3
Maart "	15,05	87,5	+ 12,70	97,1	164,50	71,1	219,25	92,9	354,75	76,7	11,25	104,2	1,26	75,0	81/-	111,0	55,17/-	89,9
April "	14,80	86,0	+ 12,82 ⁵	98,1	173,00	74,8	237,50	100,6	351,50	76,0	11,00	101,9	1,22	72,6	80/-	109,6	55,2/6	88,8
Mei "	15,75	91,6	+ 13,57 ⁵	103,8	172,75	74,6	258,25	109,4	373,75	80,8	10,95	101,4	1,22	72,6	74/-	101,4	54,14/-	88,1
Juni "	15,60	90,7	+ 13,20	101,0	175,25	75,8	245,00	104,2	372,75	80,6	11,00	101,9	1,22	72,6	70/-	95,9	54,2/6	87,2
Juli "	15,10	87,8	+ 12,05	92,2	171,50	74,1	235,75	99,9	367,75	79,5	11,10	102,8	1,22	72,6	70/-	95,9	53,19/-	86,9
Augustus "	14,87 ⁵	86,5	+ 11,45	87,6	178,50	77,1	252,50	107,0	368,25	79,6	11,05	102,3	1,22	72,6	69/-	94,5	55,5/6	89,0
September "	14,70	85,5	+ 12,15	92,9	179,50	77,5	233,25	98,8	369,50	79,9	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	54,13/-	88,0
October "	13,72 ⁵	79,8	+ 11,45	87,6	178,75	77,2	230,50	97,7	359,00	77,6	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	55,5/-	89,0
November "	13,45	78,2	+ 12,12 ⁵	92,7	184,75	79,8	233,25	98,8	349,75	75,6	10,65	98,6	1,22	72,6	65/-	89,0	59,1/-	95,1
December "	13,40	77,9	+ 12,57 ⁵	96,2	201,00	86,8	246,25	104,3	348,25	75,3	10,60	98,1	1,22	72,6	65/-	89,0	60,2/-	96,8
Januari 1928	13,50	78,5	+ 12,70	97,1	207,50	89,6	247,75	105,0	361,00	78,0	10,30	95,4	1,22	72,6	65/-	89,0	62,-	99,9
Februari "	13,80	80,2	+ 12,87 ⁵	98,5	226,50	97,8	243,75	103,3	361,00	78,0	10,00	92,6	1,21	72,0	65/-	89,0	61,12/-	99,2
Maart "	14,60	84,9	+ 14,00	107,1	240,75	104,0	255,75	108,4	350,75	75,8	9,95	92,1	1,19	70,8	65/6	89,7	61,3/6	98,6
April "	15,30	88,9	+ 14,97 ⁵	114,5	239,50	103,5	261,00	110,6	358,25	77,5	10,05	93,1	1,19	70,8	66/-	90,4	61,14/6	99,4
Mei "	15,30	88,9	+ 15,47 ⁵	118,4	238,50	103,0	260,75	110,5	372,00	80,4	10,60	98,1	1,19	70,8	66/-	90,4	62,15/-	101,1
Juni "	14,37 ⁵	83,6	+ 14,27 ⁵	109,2	234,00	101,0	252,50	107,0	365,25	79,0	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	63,17/-	102,9
Juli "	14,25	82,8	+ 13,07 ⁵	100,0	246,75	106,6	241,00	102,1	359,75	77,8	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	62,18/-	101,3
Augustus "	12,00	69,8	+ 12,62 ⁵	96,6	214,75	92,8	226,75	96,1	350,75	75,8	10,05	93,1	1,21	72,0	66/-	90,4	62,10/6	100,7
September "	11,65	67,7	+ 11,57 ⁵	88,5	198,75	85,9	198,25	84,0	350,75	75,8	10,00	92,6	1,21	72,0	66/-	90,4	63,8/-	102,1
October "	12,27 ⁵	71,4	+ 12,27	93,8	218,50	94,4	189,50	80,3	366,00	79,1	9,95	92,1	1,19	70,8	66/-	90,4	65,12/-	105,7
November "	12,32 ⁵	71,7	+ 12,07 ⁵	92,4	227,25	98,2	185,50	78,6	386,25	83,5	10,20	94,4	1,18	70,2	66/-	90,4	67,18/-	109,4
December "	12,30	71,5	+ 11,90	91,0	220,25	95,1	180,50	76,5	373,75	80,8	10,10	93,5	1,18	70,2	66/-	90,4	70,3/-	113,0
Januari 1929	12,35	71,8	+ 12,20	93,3	231,50	100,0	194,25	82,3	365,00	78,9	10,10	93,5	1,16	69,0	66/-	90,4	75,10/6	121,7
4 Februari	12,60	73,3	+ 12,55	96,0	233,—	100,6	192,00	81,4	360,00	77,8	11,11	66,1	1,11	66,1	66/-	90,4	80,12/6	129,0

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) = Western vóór de invoering van Manitoba No.

eenigszins gedaald en er hebben sedert dien tijd slechts kleine stijgingen plaats gevonden. Het Ginners Rapport, dat de vorige week gepubliceerd werd, geeft een totaal aan van 13.892.000 balen, hetgeen meer was dan men algemeen verwachtte en hetgeen erop wijst, dat de oogstschatting van de Regeering van 14.373.000 balen waarschijnlijk bereikt, indien niet overschreden, zal worden. Egyptische katoen is iets flauwer, terwijl aanvoeren groter blijken te zijn dan men aanvankelijk gedacht had en voorraden in Alexandrië beginnen toe te nemen. Loco-verkoop in Liverpool bedroegen slechts 31.000 balen.

In de Amerikaanse garenmarkt is niet veel wijziging gekomen. Gedurende de laatste dagen van de vorige week bestond er meer vraag, waarvan een vrij groot gedeelte tot zaken heeft geleid. Deze week gaat er echter bepaald minder om, speciaal in de grovere en de lagere medio nummers. Prijzen zijn vrij onregelmatig en hoewel zaken zich voornamelijk tot kleine hoeveelheden voor direct verbruik bepalen, rapporteerden sommige spinners van 36 s. tot 44 s., dat zij gisteren een goeden omzet hebben bereikt. Naar getwijnde garens bestaat een bescheiden vraag, voornamelijk voor binnenlandsch gebruik. In Egyptische soorten, hetzij ring of muletivist, is de vraag gering en hetzelfde kan gezegd worden van de fijnere nummers voor fabricage doeleinden. Er bestaat een gevoel van wantrouwen in de prijzen van het ruwe materiaal en verder wisselt de mode zoo spoedig, dat koopers aarzelen groote hoeveelheden in te boeken. Gisteren was één van de flauwste dagen, die men den laatsten tijd gekend heeft. De langbesproken pogingen om de verschillende fabrieken in de Amerikaanse sectie onder één hoofd te brengen, hebben de vorige week tot resultaat geleid door de oprichting van de Lancashire Cotton Corporation Ltd. Wij kunnen hierover in dit rapport geen bijzonderheden vermelden, doch wat de financiële regeling betreft heeft het plan den steun van de Bank van Engeland. Men moet nu maar eens afwachten, hoe dit groote concern gecontroleerd en met succes bestuurd kan worden, ten einde de zoo noodige opleving van de economische producties van katoenen garens tot stand te brengen.

Doekprijzen zijn vast. Onze ondervinding van deze week is geweest, dat de basis van de vraag steeds grooter wordt, hetgeen altijd een gezond teeken is. Stapels, speciaal Dhooties en witte goederen voor Calcutta, stellen teleur. Zooals wij de vorige week reeds mededeelden, doet het embargo zijn invloed op de Calcuttamarkt gelden; men

moet niet vergeten, dat dhooties bijv. thans niet zoo goedkoop voor Maart- en Juni-verschepping kunnen worden gekocht, als voor twee achtereenvolgende maanden het geval is geweest; bovendien heeft de koper wederom het grotere risico van een latere levering te dragen. Daar staat tegenover, dat Indië en andere Oostersche markten meer belangstelling beginnen te toonen in Prints en Fancy goederen en er flinke aanvragen doorkomen. Er wordt een geringe handel in diverse artikelen gedaan, hetgeen een beoogd verschijnsel is.

Liverpoolnoteeringen Oost. koersen 22 Jan. 29 Jan.
 23 Jan. 30 Jan. T.T. op Br.-Indië 1/6 1/6 1/6
 F.G.F. Sakellaridis 19,15 18,40 T.T. op Hongkong 2/0 2/0
 G.F. No. 1 Oomra 7,10 6,90 T.T. op Shanghai 2/6 2/6

KOFFIE.

De markt was ook in de afgelopen week zeer vast gestemd, doch ditmaal bleven de prijzen in de productielanden aanvankelijk onveranderd. Op 5 dezer echter stegen de kost- en vracht-aanbiedingen van Santos plotseling en bij sommige afladers zelfs zeer belangrijk (er waren verschepers, die dien dag 3/- a 3/6 per cwt. hooger kwamen), doch de offerten van Rio liepen in den loop dezer acht dagen alles tezamen slechts ongeveer 1/- op. Nederlandsch-Indië, dat, gelijk in het vorig Overzicht werd vermeld, in den laatsten tijd hoofdzakelijk slechts noteeringen en geen offerten van Robusta zond, seinde nu zelfs zeer weinig noteeringen en de enkele, die nog doorkwamen, liepen bij de verschillende afschepers niet weinig uiteen. Op het oogenblik wisselen zij af voor Palembang Robusta, Maart-aflading, van 47 tot 48 ct. per 1/2 KG. cif, doch April/Juni-aflading is, daar in die maanden de nieuwe oogst zal zijn begonnen, natuurlijk veel lager, namelijk 43 1/2 ct. In de prijzen der verschillende Centraal-Amerikaansche soorten kwam ook ditmaal slechts weinig verandering.

Aan de termijnmarkt doberden de noteeringen met kleine prijsverschillen heen en weder en bij het afsluiten van dit Overzicht zijn zij slechts een fractie hooger dan een week geleden.

Aan de loco-markt was de afzet matig; alleen in Robusta ging nogal wat om. De officieele loco-noteeringen bleven onveranderd, namelijk 64 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en 54 ct. voor Robusta.

Volgens uit Brazilië ontvangen telegram is de limiet der dagelijkse aanvoeren uit het binnenland naar de haven van Santos, die vanaf 7 Januari was vastgesteld geweest

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.		WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Col- onial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		RUBBER ⁴⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.		THEE Af. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Sum- atrathee p. 1/2 KG.		Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100		Indexcijfer van The Economist, herleid v. 1911-5 = 100 tot 1925 = 100	
£	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	Sh.	%	fl.	%	cts.	%	cts.	%	100.0	100.0		
261.17/-	100.0	23.25	100.0	55.00	100.0	29.50	100.0	2/11.625	100.0	18.75	100.0	61.375	100.0	84.5	100.0	100.0	100.0		
283.6/-	108.2	20.75	89.2	48.75	88.6	26.00	88.1	3/4.25	113.0	16.875	90.0	57.5	93.7	103.5	122.5	98.7	93.4		
286.3/-	109.3	20.55	88.4	46.50	84.5	25.00	84.7	2/7.625	88.8	17.125	91.3	58	94.5	103.5	122.5	96.1	92.3		
285.14/-	109.1	19.40	83.4	47.50	86.4	25.50	86.4	2/5.125	81.8	16.375	87.3	57.25	93.3	100.25	118.6	93.5	91.1		
282.19/6	108.1	19.10	82.1	47.50	86.4	25.00	84.7	2/1.25	70.9	16.375	87.3	54.25	88.4	97.5	115.4	92.3	90.4		
268.14/6	102.6	18.95	81.2	47.50	86.4	24.25	82.2	1/10.5	63.2	16.50	88.0	55	89.6	102.25	121.0	92.3	89.4		
268.13/6	102.6	18.45	79.3	47.50	86.4	24.00	81.4	1/8.375	57.5	16.625	88.7	56	91.2	100	118.3	92.9	90.0		
283.6/-	108.2	18.80	80.9	47.50	86.4	23.75	80.5	1/8.375	7.5	16.75	89.3	57	92.9	89.25	105.6	91.0	90.2		
294.10/6	112.5	18.45	79.3	47.75	86.8	24.50	83.1	1/7.625	55.1	16.375	87.3	57.75	94.1	—	—	89.7	92.2		
307.19/6	117.6	17.35	74.3	48.75	88.6	25.25	85.6	1/8.125	56.5	17.25	92.0	57.25	93.3	87.75	103.8	90.3	94.7		
314.14/6	120.2	13.25	57.0	47.50	86.4	24.75	83.9	1/8.875	58.6	17.875	95.3	53.5	87.2	89.5	105.9	92.3	94.5		
308.1/6	117.7	12.90	55.5	44.75	81.4	24.00	81.4	1/8	56.1	19.625	104.7	51.625	84.1	85.25	100.9	94.8	93.3		
307.1/6	117.3	12.60	54.2	44.75	81.4	24.50	83.1	1/6.5	51.9	21.875	116.7	50	81.5	79.25	93.8	94.8	88.7		
299.13/6	114.4	13.45	57.5	45.00	81.8	25.25	85.6	1/7.375	54.4	22.00	117.3	50	81.5	71	84.0	93.5	87.6		
309.8/6	118.2	14.15	60.6	46.25	84.1	26.00	88.1	1/7.125	53.7	21.125	112.7	48.75	79.1	71.25	84.3	94.2	89.5		
312.15/-	119.4	14.25	61.3	47.75	86.8	26.50	89.8	1/8.25	55.8	20.625	110.0	48	78.2	70	82.8	92.9	87.9		
304.1/-	116.1	14.75	63.4	47.50	86.4	26.25	89.0	1/7.875	55.8	20.25	108.0	47	78.2	72.25	85.5	92.3	87.4		
295.12/-	112.9	16.15	69.5	47.00	85.5	26.00	88.1	1/7.75	55.4	20.25	108.0	47	76.6	86.5	102.4	93.5	88.9		
296.9/6	113.2	16.85	72.7	47.25	85.9	26.00	88.1	1/6	50.5	18.375	98.0	47	76.6	81.25	96.2	96.1	89.3		
289.15/6	110.7	17.90	77.0	48.50	88.2	26.50	89.8	1/4.75	47.0	18.625	99.3	47	76.6	84	99.4	97.4	89.2		
292.1/6	111.5	19.70	84.7	48.50	88.2	26.50	89.8	1/5.25	40.8	18.50	98.7	45.375	73.9	—	—	96.1	90.8		
287.12/6	109.8	22.05	94.4	50.00	90.9	26.50	89.8	1/4.25	45.6	17.875	95.3	44.25	72.1	94.5	111.8	96.8	90.0		
264.2/6	100.9	20.65	88.8	50.25	91.4	26.75	90.7	1/4.375	46.0	16.875	90.0	45.25	73.7	93	110.1	96.8	89.1		
264.4/6	100.9	20.25	87.1	52.25	95.0	28.50	96.6	1/6.5	51.9	17.25	92.0	46	74.9	96	113.6	97.4	88.3		
266.13/6	101.8	19.70	84.7	51.50	93.6	28.75	97.3	1/7.75	55.4	17.875	95.3	46	74.9	89.25	105.6	97.4	88.0		
255.1/-	97.4	19.25	82.8	53.00	96.4	29.75	100.8	1/7.25	54.0	17.375	92.7	46	74.9	84.5	100.0	97.7	86.7		
233.10/6	89.2	18.35	78.9	54.75	99.5	31.75	107.6	1/3.75	44.2	16.75	89.3	46	74.9	79.5	94.1	96.8	87.4		
233.17/6	89.3	19.35	88.2	55.00	100.0	32.25	112.5	1/0.75	35.8	16.875	90.0	47	76.6	79	93.5	98.1	88.4		
234.6/-	89.5	20.65	88.8	54.50	99.1	33.00	111.9	-19.375	26.3	16.875	90.0	47	76.6	74.25	87.9	98.7	90.1		
230.13/-	88.1	21.55	92.7	54.25	98.6	32.25	109.3	-19	25.3	16.625	88.7	48.25	78.6	78.25	92.6	98.1	90.0		
218.8/6	83.4	21.35	91.8	55.50	100.9	31.75	107.6	-19.25	26.0	15.75	84.0	49	79.8	73.25	86.7	98.7	88.3		
211.19/-	80.9	21.75	93.5	53.00	96.4	31.25	105.9	-19.25	26.0	15.50	82.7	49.875	81.3	71.25	84.3	95.5	86.8		
211.18/-	80.9	19.30	83.0	51.75	94.1	30.00	101.7	-19.25	26.0	16.00	85.3	51.875	84.5	67.75	80.1	92.9	85.0		
214.7/6	81.9	18.55	79.8	47.00	85.5	29.00	98.3	-18.5	23.9	15.875	84.7	52.75	86.0	70.25	83.1	93.5	85.1		
221.19/-	84.8	19.45	83.7	46.25	84.1	27.25	92.4	-18.8	24.7	14.625	78.0	53	86.4	73	86.4	94.2	85.1		
232.10/6	88.8	19.90	85.6	47.25	85.9	27.50	93.2	-18.625	24.2	14.00	74.7	53	86.4	75.75	89.6	95.5	85.5		
228.8/-	87.2	20.45	88.0	46.25	84.1	28.00	94.9	-18.5	23.9	13.925	74.3	51.75	84.3	76.5	90.5	95.5	85.5		
222.7/6	84.9	20.20	86.9	46.75	85.0	28.75	97.3	-9.875	27.9	13.775	73.5	53.125	86.6	77.25	91.4	—	—		
223.2/6	85.2	20.05	86.2	46.75	85.0	28.75	97.3	-10.875	30.5	13.625	72.7	54	88.0	—	—	—	—		

de huidige officieele noteeringswijze (Jan. 1928). ³⁾ = Malting vóór de invoering van de huidige offic. noteeringswijze (Jan. 1928). ⁴⁾ Jaar- en maandgemiddelden afgerond op 1/8 pence. ⁵⁾ 1 Febr.

op 35.000 balen, verhoogd op 40.000 balen.

Uit het cijfer der verzendingen vanuit de plantages naar de opslagplaatsen in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes vanaf 1 Juli tot nu toe, kan thans gevoelig worden afgeleid, dat de loopende Santos-oogst, die in het eind van 1928 door sommigen op slechts 5.000.000 balen werd geraamd, doch in het Overzicht over 1928 van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam reeds geraamd was op 6.250.000 balen, in werkelijkheid wel ongeveer 7.000.000 balen zal bedragen. De snelle uitbreiding van de koffie-cultuur in sommige streken van Sao Paulo gedurende de laatste jaren heeft het zelfs voor de Brazilianen zeer moeilijk gemaakt om den omvang van hun oogsten vooraf eenigszins nauwkeurig te schatten en hoogstwaarschijnlijk is hierin de oorzaak van de vaak ver uiteenlopende cijfers der verschillende ramingen te zoeken.

Betreffende den volgenden Santos-oogst die in November 1928 geraamd werd op 14 à 15 miljoen balen en in December ongeveer 1½ à 2 miljoen balen lager, kwamen in de laatste dagen berichten van particuliere zijde, dat de vooruitzichten zeer gunstig zouden zijn, tengevolge waarvan thans weder ramingen van 13 à 14 miljoen en zelfs van 15 miljoen balen in Brazilië worden verspreid. De volgende Rio-oogst wordt door de Centro de Comercio te Rio geschat op 3¼ miljoen balen, hetgeen ¾ à 1¼ miljoen balen minder is dan de in November 1928 gangbare ramingen.

De dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in Januari de aanvoer geweest is als volgt:

	1929 balen	1928 balen	1927 balen
in Europa	853.000	1.011.000	722.000
„ Ver. Staten v. Amerika	979.000	1.083.000	1.033.000
Totaal	1.832.000	2.094.000	1.755.000

De Afleveringen in Januari waren:

	1929 balen	1928 balen	1927 balen
in Europa	929.000	949.000	763.000
„ Ver. Staten v. Amerika	1.029.000	1.069.000	996.000
Totaal	1.958.000	2.018.000	1.759.000

Vanaf 1 Juli tot 1 Februari waren de Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen 11.635.000 balen tegen 12.961.000 balen in 1927/28 en 12.018.000 balen in 1926/27, terwijl de Afleveringen bedroegen 12.159.000 balen tegen 13.019.000 balen in 1927/28 en 11.768.000 balen in 1926/27.

De zichtbare voorraad was op 1 Februari in Europa 1.792.000 balen tegen 1.868.000 balen op 1 Januari. In Amerika bedroeg hij 733.000 balen tegen 783.000 balen op 1 Januari. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 1 dezer 2.525.000 balen tegen 2.651.000 balen op 1 Januari. Hij bedroeg op 1 Februari 1928 2.492.000 balen en op 1 Februari 1927 2.471.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 Februari 5.016.000 balen tegen 5.172.000 balen op 1 Januari en 5.099.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Sao Paulo, waarvan het cijfer van 1 Februari nog niet bekend is, doch die op 1 Januari bedroegen 12.966.000 balen en op 1 Februari 1928 13.354.000 balen).

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verschepping zijn thans ongeveer 106/6 à 109/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 109/6 à 112/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verschepping, bedragen 80/6 à 81/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Maart-verschepping, 48 ct.; Palembang Robusta, April-verschepping, 47 ct.; Palembang Robusta, April/Juni-verschepping, 43½ ct., alles per ½ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Maart	Mei	Sept.	Dec.
4 Feb.	\$ 16,90	\$ 16,20	\$ 14,50	\$ 13,90
28 Jan.	„ 16,45	„ 15,74	„ 14,22	„ 13,62
21 „	„ 16,30	„ 15,60	„ 14,20	„ 13,82
14 „	„ 15,68	„ 14,85	„ 13,90	„ 13,54

Rotterdam, 5 Februari 1929.

THEE.

In de afgelopen week kwam de reactie op de theemarkt, die op de snelle stijging van de theeprijzen was gevolgd, tot staan en zij maakte plaats voor een gedecideerden ommekeer.

De theemarkt opende in het begin der week in een vaste stemming; zonder dat er nog bepaalde prijsverhogingen geconstateerd konden worden, doch zij sloot met de Java-theeveiling in een opgewekte stemming, waarbij de prijzen tegenover die der vorige week op een avans konden wijzen van ¼ tot ¾ d. per lb.

Ook de in de afgelopen week gehouden veiling te Calcutta, waarbij slechts 17.000 kn. onder den hamer kwamen, verliep met een zeer vaste tendens en ook hier konden prijsverhogingen over de geheele lijn geconstateerd worden.

Het aanbod voor de Amsterdamsche veiling van 21 Februari a.s. zal ongeveer 12.500 kn. groot zijn.

VRACHTENMARKT.

Op de graanvrachtenmarkt van Noord-Amerika ging in de afgelopen week minder om dan gedurende langen tijd, omdat er nog steeds ongeveer niets gekocht wordt.

Van de Northern Range wordt niets definitiefs aangeboden naar het Continent of het Westen, van de Middellandsche Zee, voor welke positie ook en de vrachten konden slechts nominaal opgegeven worden met 14 cents, basis zwaar graan naar Antwerpen of Rotterdam en 17 cents naar de Middellandsche Zee: Grieksche bevrachters hebben een 6000 tonner genomen voor einde Februari/begin Maart naar Piraeus tegen 20½ cents, hetgeen de eenige afsluiting was; die tot stand kwam.

Van St. John (N. B.) was eenige vraag, twee handige booten werden bevracht, één naar de Middellandsche Zee (niet ten Oosten van West-Italië; Spanje en Noord-Afrika buitengesloten) op basis van 19 cents één haven en de andere naar Huelva/Carthage Range op basis van 20 cents, beide Januari/begin Februari belading.

Van de Golf van Mexico worden geen ladingen aangeboden naar het Continent of naar de Middellandsche Zee.

De suikervrachten van West-Indië zijn wederom iets lager. Er werden bevracht een 6000 tonner, 5 pCt., voor begin Februari laden naar U.K. Continent tegen 20/3 d.; voor de eerste helft Maart naar Bordeaux/Hamburg Range tegen 20/- en naar Antwerpen direct voor eerste helft Maart tegen 18/9 d., de reeders betaalden in alle gevallen de exportbelasting. Door deze laatste afsluiting is het vrachtidee der bevrachters weder lager geworden en de markt is willig.

De graanvrachtenmarkt van de Noord Pacific was ook zeer kalm, de eenige afsluiting, die tot stand kwam, was een 7500 tonner voor 20 Februari/5 Maart van Vancouver naar U.K./Continent tegen 30/- met volle los-opties en buitendien optie om te laden in Portland of Puget Sound tegen 1/3 d. extra.

De vrachtenmarkt van La Plata was kalmer, de vrachten werden er tot nu toe niet zeer door beïnvloed. Er is slechts een beperkt aanbod van Februari-tonnage, de bevrachters zijn echter niet geneigd de vrachten te betalen, welke de reeders voor deze positie vragen. Handige tonnage noteert 26/- van Upriver naar U.K./Continent voor prompte belading. Er kwamen verscheidene afsluitingen tot stand, o.a. van Buenos-Aires een 6000 tonner naar Antwerpen/Hamburg Range, per 15 Maart tegen 23/3 d. Van Bahia Blanca werden ook twee groote booten afgesloten naar het Continent, nl. een boot met begin Maart cancelling naar Antwerpen of Rotterdam tegen 22/9 d. en een 8500 tonner met 23 Februari cancelling naar Antwerpen of Rotterdam tegen 24/- of Hamburg 24/6 d.

Er kwam één salpeterbevrachting tot stand, een groote boot naar U. S. Zuid-Atlantische havens op basis van \$ 5,50 één en \$ 5,75 twee loshavens voor eerste helft Febr.

De Burmah Rijstvrachtenmarkt is vast, er kwamen vijf afsluitingen tot stand voor Februari en Februari/Maart belading op basis van 28/9 d. Antwerpen/Hamburg Range, basis één laad- en één loshaven voor tonnage tot 8500 tons maximum.

De ertsvrachten van de Middellandsche Zee hebben weinig verandering ondergaan: Melilla/Rotterdam 5/6 d. en 5/4½, Bona/Rotterdam, Bona/Glasgow 7/-, La Goulette/Rotterdam 5/6, Carthage/Antwerpen 7/9, Carthage/Rotterdam 5/7½, Hornillo-baai/Rotterdam 6/- en naar de Newport Rivier 7/3 d.

Op de Engelsche kolenvrachtenmarkt zijn stem's voor prompte booten moeilijk te verkrijgen en ten gevolge daarvan, waren booten in deze positie genoodzaakt iets lagere vrachten te accepteren. Er werden iets meer zaken gedaan in de richting van de Middellandsche Zee en in enkele gevallen, waren de vrachten iets hooger. Onder meer kwamen de volgende afsluitingen tot stand van Zuid-Wales: Rouaan 4/3, Gibraltar 7/9, Bizerta 9/6, Las Palmas 9/3, Noordelijke Staten der V. S. 7/-. Van de Oostkust o.a.: Aarhus 6/1½, Bordeaux 6/4½, Algiers 9/-, Oran 9/3, West-Italië 9/9 en naar Monte Video 12/-.